

VERVOLG

van de

MASTERSCRIPTIE

(d.d. september 2022)

Utrecht University

Mozaiek010, het begin van een evangelische megakerk in Rotterdam

VERVOLGPERIODE

September 2022 – September 2024

door

Leen La Rivière

Inleiding.

Tijdens de corona periode besloot ik de master Religie en Samenleving te volgen aan de Utrecht University. Als slotstuk schreef ik de masterscriptie over het ontstaan van Mozaiek010, een evangelische megakerk in Rotterdam. Dit is de eerste keer in de wetenschappelijke literatuur dat het ontstaan van zo'n megakerk wordt gevolgd van punt nul. De scriptie met een inleiding van professor Lans Bovenberg verscheen in september 2022, waarbij twee onderdelen niet verder uitgediept konden worden vanwege grote gezondheidsproblemen, waarvoor ik een periode in het ziekenhuis lag. De scriptie werd gepubliceerd op www.neo-evangelicals.nl, tevens vonden een 50 exemplaren als print-publicatie hun weg in het land. Toegezegd was dat er een vervolg zou komen: hoe ging het verder met die evangelische gemeente Mozaiek010?

In dit manuscript wordt de ontwikkeling gevolgd van september 2022 tot september 2024. In dit stuk is er geen hoofdstuk gewijd aan literatuuronderzoek¹, geschiedenis of methoden, voor deze onderdelen verwijs ik naar de masterscriptie. Het vervolg borduurt voort op mijn *insider* positie met *critical distance* en is gebaseerd op *on-the-spot* observaties.

Leen La Rivière; leen@continentalart.org

Wie is Leen La Rivière

Geboren 11 juli 1946, gehuwd, 3 zonen, 4 kleinkinderen. Studeerde (1963-1968) hoofdacte onderwijs in Utrecht, ook de akten godsdienstonderwijs, handenarbeid, tekenen. Hij werd pionier-grondlegger (1970) van de organisatie Continental Sound (www.continentalsound.org), van de Christian artists seminars (1980) zie www.christianartists.org en het CA netwerk (1990, zie www.christianartists-network.org) en de CA-trainingen (2000, zie www.christianartists-academy.org). Tevens was hij actief als spreker en docent plaatselijk, landelijk en internationaal in vele verbanden. Hij schreef 28 boeken over muziek, kunst, cultuur, geloof. Hij was eind redacteur van het christelijke cultuur-magazine Sjofar (1974-2024). Meer op www.la-riviere.nl en voor alle projecten zie www.continentalsound.org, button geschiedenis.

INHOUD

Pag. 3 Tijdslijn en ontwikkelingen 2022 – 2024, observaties

Pag. 8 Commentaar bij de content

Pag. 9 Conclusies

Pag. 10 Bijlagen

¹ Zie bijlage 0; wel is de lijst geraadpleegde literatuur van de scriptie toegevoegd.

TIJDLIJN EN ONTWIKKELINGEN september 2022 – september 2024, observaties

Juli 2022

Vanwege de sluiting² van club Blue, geen diensten, de leden (delen) kijken in *meetup* groepen kijken naar de *lifestream* van M0318 (dat is Mozaiek Veenendaal)

Augustus 2022:

Samenkomsten in de kerk van de Nazarener in Vlaardingen om 16.00 uur

September 2022

De scriptie in augustus 2022 sloot af met het probleem van de verhuizing naar de Sporthal in Capelle ad IJssel. Uiteraard levert dat stress op: gaat het lukken, ga je niet mensen verliezen. Om de leden (in Mozaiek *delen* genoemd) te laten wennen, werd er op 28 augustus een picknick dienst gehouden in de sporthal, heel informeel en open.

Family day, picknick dienst in de sporthal Capelle ad IJssel, 400 aanmeldingen. Een dienst van 11.00-12.00 en daarna picknicken, sport en spel ook springkussens. Tevens is bekendgemaakt dat men in de komende tijd de kerkdienst zal gaan houden in deze sporthal, waardoor er van 2 diensten (in club Blue) gegaan kan worden naar 1 dienst met zijn allen.

De weken erna is de hal zeer goed gevuld. Problemen zijn er met koffie na afloop, de voorlopige oplossing is dat iedereen zijn eigen koffie meeneemt. Extra aandacht is er

² Zie bijlage 1, schietincident. Deze club werd op zondagmorgen gehuurd voor de samenkomsten.

voor collectes om nieuwe kosten te kunnen dragen voor een podium, licht, geluid en andere voorzieningen

Zo gingen de diensten in september 2022 van start om 10.00 op zondagmorgen. Hierbij bleek dat het een goede locatie was, makkelijk te bereiken. Het bezoekersaantal zou langzaam, maar gestaag verder groeien³.

Oktober 2022

Groei zorgt ook dat de interne bemensing uitgebreid moet worden. Hiervoor werden diverse oproepen gedaan: vrijwilligers voor koffie, welkom, techniek, muziek, etc

Op 8 oktober een speciale dienst met het opdragen van 8 kinderen

November 2022

20 november Bijzondere dienst, Kees Kraaijenoord gaat voor bij M010, zijn rusttijd lijkt voorbij⁴ (hij had een soort sabbatical genomen)

December 2022

Met kerstavond zijn er 2 diensten en op kerstmorgen ook, zo groot is de belangstelling.

2023

Ook bestuurlijk moet er nu wat gebeuren, de raad van opzieners moet uitgebreid worden. Het aantal voorgangers gaat naar 3 (2 mannen en 1 vrouw). Geïnteresseerden kunnen zich opgeven voor die raad van opzieners (een soort RVT).

Ik besluit om mij hiervoor op te geven om te zien hoe dat proces gaat. Er komt een

introdactieavond⁵ over dat onderwerp. Er kwam een groep van ongeveer 20 personen hiervoor bijeen (dat was op 6 december 2022). Men moest de oprichtingsakte⁶ van M010 lezen. Men moest ook een soort motivatie en CV insturen, dat heb ik ook gedaan. Dit werd door de voorganger les Maaswinkel en nog 2 getrouwen beoordeeld. De selectie daaruit kreeg een gesprek. Tenslotte werden 3 personen voorgesteld en op 7 maart ingezegend als opzieners.

Degenen die niet uitverkoren waren kregen een bijna nietszeggende reactie dat de meest geschikten waren uitgekozen. Ik hoorde daar niet bij. En dat is merkwaardig, daar ik een

³ Zie bijlage 2.

⁴ Zie bijlage 3.

⁵ Zie bijlage 4.

⁶ Zie bijlage 5.

zwaar getrainde en opgeleide bestuurder ben, met 55 jaar bestuurservaring. Het genoemde proces en procedure is niet geheel helder. Dat leidt bij sommigen tot frustraties. Na die inzegening wordt eigenlijk niets meer vernomen van de werkzaamheden c.q. taken, doelen en verdere werkwijze van deze ‘opzieners’.

In februari is er een groot interview⁷ met de voorganger Ies Maaswinkel van Mozaiek010 in het Nederlands Dagblad. Hij ziet voor zichzelf en voor de bezoekers de Mozaiek set up als een ‘tweede kans’.

Er is een enkele keer een bijzondere dienst: b.v. met de Mozaiek Kids, Ollie en Sophie, een Way jeugddienst e.d.

In maart komt een nieuw *worship* album⁸ ‘Nieuw Leven’ uit van Mozaiek⁹.

Met Pasen en ook met kerst zijn er driedubbele diensten, teken van grote belangstelling

Met Pasen verschijnt er ook een groot interview met voorganger Kees Kraayenoord in het blad Visie¹⁰ van de EO. Mozaiek blijft in de belangstelling staan.

Acties van Mozaiek roepen ook kritiek op. In dit geval dat Mozaiek in samenwerking met Compassion een gebied in Kenia heeft geadopteerd. Ook wordt daar een Muskatlhon gedaan voor het goede doel: 124 personen vliegen dan naar Kenia. Het roept vragen op ten aanzien van ecologie, heeft zoiets zin voor goede doelen? Laat Mozaiek zich niet te makkelijk voor het karretje van Compassion spannen? Vragen¹¹ waarop vanuit Mozaiek eigenlijk niet op in wordt gegaan. Want een andere legitieme vraag is wat Mozaiek dan wel doet voor armoedebestrijding en honger in Nederland?

Het Nederlands Dagblad vraagt zich af hoe de ontwikkeling¹² van de Mozaiek kerken verder zal gaan. Ze onderzoeken welke URL's al door Mozaiek geclaimd zijn. Duidelijk is dat Mozaiek verder voorsorteert in verdere groei in diverse plaatsen van het land. Voorjaar 2022 heeft Mozaiek 10 vestigingen¹³.

Eind april¹⁴ volgt er een groot interview over het kerkstart beleid van Mozaiek in het land. Is het niet bedreigend voor bestaande kerken? Zuigen ze kerkleden weg? Die vraag stellen is eigenlijk in een spiegel kijken: hoe komt het dat mensen graag naar Mozaiek gaan en niet langer naar hun eigen oude kerk?

Juni 2023

Er groeit een conflict in de mozaiek kerken. Het vraagstuk is: kan men nu wel of niet een homopaar inzegenen. Dat wordt geparkeerd door de Mozaiek leiding. Dat geeft rumoer

⁷ Zie bijlage 6.

⁸ Zie bijlage 7.

⁹ Opgenomen door de worship band van Mozaiek Veenendaal onder leiding van Kees Kraayenoord.

¹⁰ Zie bijlage 8.

¹¹ Zie bijlage 9.

¹² Zie bijlage 10.

¹³ Zie bijlage 11.

¹⁴ Zie bijlage 12.

en teleurstelling. Een heel artikel verschijnt erover in het ND¹⁵: LGBTQ+ers horen dat ze welkom zijn, maar worden niet hetzelfde behandeld als hetero's. Het leidt ook bij mij tot vragen, want bij de introductieavonden, die een nieuwe Mozaieker moet meemaken, wordt duidelijk gezegd dat de 'anders georiënteerden' dezelfde rechten, bedieningen en mogelijkheden hebben als hetero's. Ik stuur hierover een mail naar voorganger les Maaswinkel. Pas aan het einde van het jaar belt les terug met een antwoord, dat met name Mozaiek Nijkerk en Mozaiek Veenendaal moeite hebben met homozegening. Vanwege de gevoeligheid wilde les dit telefonisch met mij bespreken. Ik heb duidelijk gemaakt dat ik deze hele situatie volledig in tegenspraak vond met de basisprincipes van Mozaiek: kom zoals je bent, en ook met de Bijbel, waar God immers alles zegent: de hele schepping, ook mensen... Ook de Love To Meet LGBTQ groep uit de Mozaiek gemeenten verwerpt deze aarzelende positie ten zeerste.

Augustus 2023

De mozaiek kerken zijn met elkaar de snelst groeiende evangelische kerk van Nederland. Die groei zorgt dat ook het aantal voorgangers uitgebreid moet worden. Er worden 12 nieuwe voorgangers gezocht. Een artikel in het ND¹⁶ gaat er diep op in: wat voor soort mensen worden gezocht. Aan het woord komt o.a. Marcel Koning¹⁷, nieuwe voorganger in M-Nijkerk.

September 2023

Besloten wordt om naar 2 diensten te gaan. Het wordt te vol voor 1 dienst, want er is een grens van max. 700 bezoekers volgens de brandweer. De BHV-ers moeten erop toezien. Eerste dienst is dan om 10.00, tweede dienst om 12.00 en is de helft kleiner. Tussen de diensten in is er koffie drinken en elkaar ontmoeten.

Sociale zorg???

Mijn vriend Martin Adelmund krijgt problemen. Op zeker moment is hij er geheel doorheen. Ik sein Mozaiek in, dat hij hulp nodig heeft, al was het maar een goed luisterend oor. Er komt geen reactie. Pas na diverse mails aan de voorganger komt er een telefoontje vanuit de auto door Leanne van Gogh, die voor nazorg verantwoordelijk is. Ze zou vaker bellen, maar dat is nooit gebeurd.

Kerst 2023

Dat werd voor alle Mozaiek kerken een super drukke periode, het aantal diensten was enorm. M-Veenendaal leek wel een continu West-end theater met 10 shows. Ook M-010 houdt diverse diensten. De Mozaiek-beleving is en blijft een interessante *experience* voor velen.

2024

¹⁵ Zie bijlage 13; ND van 28 juni 2023.

¹⁶ Zie bijlage 14.

¹⁷ Deze Marcel Koning is indertijd opgeleid door Continental Sound als dirigent voor Continentals, YC, etc.

Mozaiek010 gaat in zee met Royal Mission om kerkleden te stimuleren aan het groei jaar voor kerken¹⁸ deel te nemen, een programma dat bestaat uit verschillende modules. Uiteraard kost het geld, door de leden te betalen.

Februari 2024

Een kleine bom gaat af, als één van de fundamenten van Mozaiek ter discussie komt te staan, namelijk: 'Welkom, zoals je bent'. Dit blijkt uit een groot artikel in het ND van 18 februari¹⁹, interview met hoofdvoorganger Kees Kraayenoord. Hij onderkent de vrijblijvendheid van 'komen zoals je bent' en leidt dat op de duur niet tot een oppervlakkigheid van het geloofsleven. Het accent moet meer komen te leggen op discipelschap. En dat is meer en breder als je 'hart aan Jezus geven'. Hoe dat allemaal uitgewerkt gaat worden blijft onduidelijk. Leden van Mozaiek reageren positief op het nieuwe accent van radicaal Jezus volgen, zo blijkt uit een ND artikel²⁰ een week later.

Maar vanuit de love2meet LGBTQ groep (onderdeel van Mozaiek) is er kritiek: deze draai van Kees Kraayenoord en Mozaiek leidt alleen maar de aandacht af van het oplossen van ons probleem, dat onze 'stellen' niet ingezegend kunnen worden, een hete aardappel, die de Mozaiek leiding steeds maar voor zich uitschuift.

April 2024

Op 19 april worden er 50 personen gedoopt²¹ in Mozaiek010. Enorm. Ook in andere Mozaiek kerken wordt er gedoopt. Een duidelijk signaal van de aantrekkingskracht van het Mozaiek-concept.

Dit **voorjaar** worden er ook nog een worship-pastor²² en een youth pastor²³ benoemd.

Een bericht in het AD, dat de sporthal in Capelle wordt afgebroken en er nieuwbouw moet gebeuren zorgt voor alertheid bij de leiding. Waar moet Mozaiek010 voor een periode van 2 jaar dan gaan kerken? Aan een oplossing wordt gewerkt.

Juni 2024

Een groot artikel op 8 juni van 3 pagina's²⁴ in het AD, opmerkelijk objectief en geïnteresseerd geschreven over Mozaiek010. explosieve groei wordt benadrukt, maar

¹⁸ Zie bijlage 15.

¹⁹ Zie bijlage 16.

²⁰ Zie bijlage 17.

²¹ Het betreft doop door gehele onderdompeling van het lichaam. Dus niet met een paar druppels water besprenkeling, zoals in de traditionele kerken. Kinderen kunnen niet gedoopt worden bij Mozaiek, die worden 'opgedragen' c.q. gezegend. Onder belijdenis van het geloof wordt er vanaf tienerleeftijd gedoopt in Mozaiek.

²² De taak van de worship pastor is om leiding te geven aan de worship teams, die de dienst vorm geven op zondag. Er zijn nu 4 van deze teams in M010. Dus iedere musicus speelt 1X per maand.

²³ De taak van de youth pastor is om leiding te geven aan de groeiende groep jongeren. Verdeeld over een paar leeftijdsgroepen. Ze hebben ook hun eigen bijeenkomsten naast de zondag.

²⁴ Zie bijlage 18.

ook de aantrekkelijkheid. Dat het AD er zo uitgebreid aandacht aan besteedt is opmerkelijk.

Juli/Augustus 2024

Vanwege de vakantie periode gaat de frequentie naar 1 dienst op zondag (aanvang 10.00), waarbij de sporthal nog steeds goed vol zit. Op 4 augustus spreekt Marcel Koning, indertijd door ons opgeleid tot een goede Continental dirigent, dat was een prettig²⁵ weerzien. In september gaat het weer naar 2 diensten (10.00 en 12.00)

Het juli-nummer van Mozaiek-magazine laat zien dat er nu 14²⁶ Mozaiek kerken zijn. Mozaiek blijft uitbreiden. Ook blijken alle vestigingen te groeien. Mozaiek- Veenendaal blijft de grootste. Maar de vestigingen in Nijkerk en Rotterdam zijn ook grote groeiers.

Het Mozaiek-magazine²⁷ is niet meer gratis, het gaat teveel kosten om het alle mozaiekers in he land dit over de post te sturen. Men kan een abonnement nemen. Maar ook liggen er gratis meeneemnummers op de informatiebalie van alle Mozaiek kerken in het land.

September 2024

Mozaiek010 gaat verder met 2 diensten op zondag²⁸

COMMENTAAR bij de CONTENT

1. Diaconaat. Een kerk is niet alleen een bijeenkomst. Het is ook een gemeenschap: mensen die in verschillende groepen bijeenkomen (Love2Meet, jeugd, etc). En zo'n gemeenschap krijgt dan ook te maken met zegeningen, maar ook met noden, zorg, problemen. Het ontbreken van goede zorg voor vriend Martin Adelmund, zie pagina 6 roept vragen op. Is dit een eenmalige uitglijder of is het structureel? Het wordt des te merkwaardiger toen ikzelf bleek ernstig nierfalen te hebben en Mozaiek het meldde in februari, dat mijn situatie in de wekelijkse mail²⁹ werd genoemd, en ook op de interne website van Mozaiek010 staat. Ik kreeg wel aandacht³⁰. Een motto van Mozaiek is o.a.: de omgeving dienen... Maar klopt dat?
2. Preken. Na vele diensten bij Mozaiek meegemaakt te hebben de afgelopen jaren begin ik duidelijk vragen te krijgen bij de logica en continuïteit van de

²⁵ Bij de aanvang van zijn preek bedankte hij mij dat ik hem heb laten zien dat je ook als christen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebt en voor zijn tijd bij The Continentals, ook noemde hij Maarten Wassing, di morgen ook aanwezig, als Continental dirigent. Na de preek hebben wij met elkaar avondmaal gevierd, een kostbaar moment.

²⁶ Zie bijlage 19.

²⁷ Het is een goed gestyled en gelayout magazine van 66 pagina's.

²⁸ Om 10.00 tot 11.15 met een grote groep en om 12.00 tot 13.10 met een kleinere groep; samen ongeveer 1000 bezoekers.

²⁹ Een mail, die alle mozaiek leden (delen) krijgen.

³⁰ Zo kreeg ik een telefoontje hoe het gaat en kreeg ik een paar kaarten met goede wensen de afgelopen maanden. Maar de diaconie van mijn Pelgrimsvaderskerk was TOTAAL ANDERS: de diaconale medewerker kwam al 2X langs; één predikant kwam al 2X langs, de andere predikant 1X en komt dit najaar weer.

preekonderwerpen. De hoofdvoorganger les Maaswinkel spreekt 1X per maand. De andere keren sprekers vanuit andere Mozaiek vestigingen of spreekt één van de andere voorgangers van M010. Er is een lijst met ‘toegestane’ sprekers om uit te nodigen. Het resultaat is, dat iedere spreker zijn eigen ding doet. Er is eigenlijk geen verband tussen de diverse preek onderwerpen. En dat leidt bij mij tot het ervaren van oppervlakkigheid en gebrek aan diepgang. In de PKN kerken wordt bewust met een thema of een Bijbelboek gewerkt om iedere zondag daarvan een deel te behandelen. Zo worden de grote, maar ook diepe lijnen duidelijk. Dat deed Martin en mijzelf besluiten om regelmatig Mozaiek te gaan afwisselen³¹ met Niels de Jong van de Prinsekerk³², een excellent spreker, maar ook preken met diepgang. Misschien zijn Martin en ik niet te vergelijken met de doorsnee Mozaieker, daar wij allebei alle mogelijk thema's en kronkels van evangelisch Nederland hebben meegemaakt...

3. Worship. Een belangrijk centraal punt van Mozaiek is de aanbidding, *worship*. Het begin was wat aarzelend, maar dit muzikaal aspect heeft zich steeds professioneler ontwikkeld. De musici en zangers zijn zeer goed en zorgen dat de hele gemeente massaal meezingt met de eigentijdse *praise* en *worship songs*. Het *format* van de dienst is consequent hetzelfde zoals geanalyseerd in de masterscriptie, het volgt een duidelijke *energyline*, heeft *flow*. Deze *worship* is duidelijk een uniek *selling point*.
4. Jeugd. Het is opmerkelijk dat het aantal jeugdigen groot is. Martin en ik zitten altijd voorin van het linker vak van de sporthal en dat is ook het vak waar de jeugd gaat zitten. Het is imponerend om te zien hoe de jeugd meedoet met de dienst.
5. LGBTQ. De voortdurende onduidelijkheid over wel of niet zegenen van stellen leidt tot frustratie en vervreemding. Er haken homo's af. De afwachtende houding van de leiding doet afbreuk aan het thema: kom zoals je bent. Om wel iedereen welkom te heten ook de LGBTQ personen en hen aan het einde van een dienst Gods zegen mee te geven is volledig inconsequent met het niet durven inzegenen van een LGBTQ relatie. Bij de introductieavonden wordt duidelijk gesteld dat de LGBTQ personen volledig gelijk zijn en worden behandeld als hetero's. Maar mogen ze ook ambten vervullen? Worship leiden? Aan het avondmaal?³³

CONCLUSIES

1. Mozaiek010 is en blijft een aantrekkelijke kerk voor velen. De groei van 1 dienst naar 2 diensten geeft aan dat de verwachte groei naar de drempel van een megakerk met 1500 zondagse bezoekers gehaald gaat worden. M010 voorziet in een behoefte.

³¹ Ook bezoek ik 1X per maand de eigen Pelgrimsvaderskerk.

³² In Rotterdam-Blijdorp, ook wel Noorderlicht genoemd.

³³ Een mij bekende homo maakte het volgende mee: Er was een gesprek samen met een andere homo met een bekende voorganger van Mozaiek. Deze zei: als je aan het avondmaal gaat en je weet dat de personen naast jou er een probleem mee hebben, dat jij als homo aan het avondmaal gaat, dan ga je toch niet naar het avondmaal? Hier wordt duidelijk de boel omgedraaid wat juist de betekenis van het avondmaal is. Maar ook is het duidelijk uit deze uitspraak, dat homo's toch eigenlijk niet welkom zijn.

2. Het mozaïek concept werkt bindend en heeft vooral voor jongeren en jonge gezinnen grote aantrekkingskracht. Waarbij het Mozaïek *worship* concept een uniek *selling point* is.
3. Een punt van aandacht voor Mozaïek010 is de diaconie. Is er een echt netwerk voor zorg voor mensen, die zorg nodig hebben?
4. Samenwerken met kerken in Kenia lijkt positief. Een legitieme vraag is of men alleen met Compassion moet samenwerken. Tevens is een legitieme vraag of je wel met een vliegtuig vol naar dat land moet om een triatlon te doen. Hoe wordt dit ecologisch gecompenseerd? Valt zo'n tocht überhaupt te rechtvaardigen?
5. Mozaïek wordt voorbijgestreefd door vele PKN kerken, de oud-katholieke kerk en sommige Baptistengemeenten waar zegening van homo relaties al wel genormaliseerd is. De aarzeling van de mozaïek leiding werkt contraproductief. Langer aarzelen gaat zeker tot schade leiden, daar leden gaan afhaken en naar elders gaan. Bovendien blijkt door deze aarzeling het motto: kom zoals je bent, iedereen is welkom, niet waar te zijn. En ook dat gaat reputatieschade opleveren.
6. Voor de langere termijn moet een oplossing gevonden worden in welk gebouw Mozaïek010 kan samenkomen als de sporthal in Capelle wordt afgebroken en er nieuwbouw komt.
7. Transparantie van de leidinggevenden kan beter. Er heeft na benoeming geen rapportage plaatsgevonden van o.a. werk, doelen c.q. resultaten van de opzieners. Datzelfde geldt voor de voorgangers. Het is belangrijk dat democratisch een gemeenschap jaarlijks geïnformeerd wordt.
8. Wat zeker genoemd moet worden is de gelijkwaardige plek van vrouwen in alle ambten o.a. die van voorgangers. M-010 heeft 3 voorgangers, waarvan 1 vrouw.

Hierna volgen de BIJLAGEN

Bijlage 0, geraadpleegde literatuur voor de scriptie

Bibliografie

- Abdalati, Hammudah et al. *Encyclopedie van de wereldreligies*. Zürich: Schadé/Concord Publishing, 2006.
- Ammerman, Nancy T. "Religious Identities and Religious Institutions." *Handbook of the sociology of religion*, edited by Peter B. Clarke, 207-224. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Beekers, Daan. *Young Muslims and Christians in a secular Europe: Pursuing religious commitment in the Netherlands*. London: Bloomsbury Publishing, 2021.
- Bell, Catherine, and Jens Kreinath. "Ritual." In *The Wiley Blackwell Companion to the Study of Religion*, second edition, edited by Robert Alan Segal, and Nickolas P. Roubekas, 382-399. Oxford: Wiley-Blackwell, John Wiley & Sons, 2021.
- Beyer, Peter. *Globalization and glocalization, Religion in the context of Globalization*. London: Routledge, 2013.

- Braster, J. F. A., M. A. Zwanenburg, and A. C. Zijdeveld. *Geloof in Levensstijl, Nationaal onderzoek onder de Nederlandse jeugd*. Woerden: Christen Vandaag, 1998.
- Bruijne, Otto de, Peter Pit, and Karin Timmerman. “*Ooit evangelisch*”. *de achterdeur van de evangelische gemeenten*. Kampen: Kok, 2009.
- Cammaert, P. A. G., and C.A. van Berg. *Congresboek van het Christelijk Sociaal Congres*. Kampen: Kok, 1991.
- Casanova, José. “The Religious Situation in Europe.” In *Secularization and the World Religions*, edited by Klaus Wiegandt, and Hans Joas. 206-228. Liverpool: University Press, 2009.
- Casanova, José. “Religious Associations, Religious Innovations and Denominational Identities in Contemporary Global Cities.” In *Topographies of Faith: Religion in Urban Spaces*, edited by Irene Becci, Marian Burchardt, and José Casanova, 113-127. Leiden: Brill, 2013.
- CBS. *God in Nederland*. Den Haag: CBS, 2020.
- Chryssides, Georg D., and Ron Geaves. *The study of Religion, an introduction to key ideas and methods*. London: Bloomsbury Academic, 2014.
- Coleman, Simon. “Christianity in Western Europe.” In *Lamin Sanneh and Michael J. McClymond The Wiley Blackwell Companion to World Christianity*, edited by Catherine Cornille, 488-499. Oxford: John Wiley & Sons, 2016.
- Cooper, Britney. “How Sarah got her groove back, or notes toward a black feminist theology of pleasure.” *Black Theology*, Volume 16, no. 3. Routledge, Taylor & Francis Group. (2018): 195-206.
- Dam, J. van. *Geschiedenis van het Baptisme in Nederland*. Amsterdam: Unie van Baptisten, 1970.
- Dekker, G. en H. C. Stoffels. *Godsdienst en samenleving. Een introductie in de Godsdienstsociologie*. Kampen: Kok, 2009.
- Despland, Michel. *Tradition. Historicizing tradition in the study of religion*. Berlin: De Gruyter, 2005.
- Dijkhuizen, Laura, and Bakker, Henk. *Typisch Evangelisch, een stroming in perspectief*. Amsterdam: Ark Media, 2017.
- Fedele, Anna, and Kim E. Knibbe. “Spirituality, the third category in a gendered triangle.” In *Secular Society, Spiritual Selves? The Gendered Triangle of Religion, Secularity and Spirituality*, edited by Anna Fedele and Kim E. Knibbe, 1-29. London: Routledge, 2020.
- Fukuyama, Francis. *The end of history and the last man*. New York: Simon & Schuster, 1992.
- Fukuyama, Francis. *Trust*. New York: Free Press/Simon & Schuster, 1996.
- Fukuyama, Francis. *De nieuwe mens, onze wereld na de biotechnologische revolutie*. Amsterdam: Uitgeverij Contact/Olympus, 2002.
- Fukuyama, Francis. *After the neocons, America at the crossroads*. New Haven: Yale University Press, 2006.
- Ganeri, Martin. “Christianity and Interreligious Encounters.” In *The Wiley Blackwell Companion to World Christianity*, edited by Lamin O Sanneh, and Michael J. McClymond, 282-301. Oxford: John Wiley & Sons, 2016.

- Guerra, Jorge Castillo. *Tel je zegeningen. Het maatschappelijke rendement van christelijke kerken in Rotterdam en hun bijdrage aan de sociale cohesie*. Nijmegen: Kaski, NIM, 2008.
- Hammer, Olav. *Tradition and Innovation*. Oxford: The Oxford handbook of the study of Religion, 2016.
- Hazenbosch, Piet. *Voor het volk om Christus wil*. Hilversum: Passage 33, Verloren, 2009.
- Heelas, Paul, and Linda Woodhead. *The Spiritual Revolution. Why religion is giving way to spirituality*. Malden: Blackwell Publishing, 2005.
- Hefner, Robert. "Religion and Modernity Worldwide." In: *The Oxford Handbook of the sociology of Religion*, 1-25. Oxford: Oxford publishing, 2011.
- Hunt, Stephan. *Handbook of Megachurches*. Leiden: Brill, 2020.
- Huntington, Samuel P. *The clash of civilizations and the remaking of world order*. London: Simon & Schuster, 1997.
- Ingals, Monique M., and Amos Yong. *The Spirit of Praise: Music and Worship in Global Pentecostal-Charismatic Christianity*. Philadelphia: Penn State University Press, 2015.
- Jaspers, Alison. "Christianity." In *Major World Religions*. Edited by Lloyd Ridgeon, 178-229. London: Routledge-Curzon, 2003.
- Kaski. *Het gebruik van gebedsruimten door migrantenkerken*. Nijmegen: Kaski, 2021.
- Kennedy, James C. *Een beknopte geschiedenis van Nederland*. Amsterdam: Prometheus, 2017.
- Klaver, Miranda, Johan Roeland, Peter Versteeg, Hijme Stoffels, and Remco van Mulligen. "God changes people: modes of authentication in Evangelical conversion narratives." *Journal of Contemporary Religion*, Volume 32 (2017): 237-251.
- Klaver, Miranda. *This is my desire*. Proefschrift (VU). Amsterdam: VU University Press, 2011.
- Klaver, Miranda. "Media technology creating 'sermonic events'. The Hillsong Megachurch Network." In: *Cross Currents* 65 (2015): 422-433.
- Klaver, M., S. Paas, and E. Staalduinen-Sulman. *Evangelicals and sources of Authority*. Amsterdam: VU University Press, 2016.
- Klaver, Miranda. *Hillsong church, expansive pentecostalism, Media and the global city*. Cham: Springer/Palgrave, 2021.
- Klaver, Miranda, and Peter Versteeg. "Evangelicalisering als proces van religieuze verandering." In *Praktische theologie*. (2007): 169-182.
- Knott, Kim. "Walls and Other Unremarkable Boundaries in South London: Impenetrable Infrastructure or Portals of Time, Space and Cultural Difference?" In: *New Diversities* 17(2), (2015): 15-34.
- Kraayenoord, Kees. *Backstage, met vallen en opstaan Gods liefde tegemoet*. Amsterdam: Ark Media, 2017.
- Laan, C. van der, and P. N. van der Laan. *Pinksteren in beweging, vijfenzeventig jaar pinkstergeschiedenis in Nederland en Vlaanderen*. Kampen: Kok, 1982.
- Laan, C. van der, and P. N. van der Laan. *Toen de kracht Gods op mij viel, 100 jaar Pinksterbeweging*. Kampen: Kok, 2007.

- Martin, Craig. *A critical introduction to the study of religion*. London, NY: Routledge, 2017.
- Marx, Karl. *Het kapitaal*. Bussum: Unieboek, 1972. (Nederlandse vertaling van het Duitse origineel van 1867).
- Meyer, Birgit. "Recycling the Christian Past, the heritagization of Christianity and national identity in the Netherlands", in *Cultures, Citizenship, and Human Rights*, edited by Rosemarie Buikema, Antoine Buys, and Ton Robben, 64-88. London: Routledge, 2019.
- Micklethwait, John, and Adrian Woolridge. *God is back, how the global rise of faith is changing the world*. London: Penguin Group, 2009.
- Moyaert, Marianne. "Scriptural reasoning as inter-religious dialogue." In *The Wiley-Blackwell Companion to Inter-Religious Dialogue*, edited by Catherine Cornille, 64-86. Chichester, West Sussex: Wiley Blackwell, 2013.
- Mock, Leon, and Eric Ottenheijm. "Dialoog en identiteit: Leren van grensverkeer." In: *Geloven in de dialoog*, edited by Eric Ottenheijm, Leon Mock en Simon Schoon, 51-62. Amsterdam: Amphora Books, 2010.
- Oosterhuis, Gertjan. *Met pijn in het hart. Onderzoek naar de overstap van leden van gereformeerde kerken naar evangelicale kerken*. Kampen: TU, 2021.
- Poorthuis, Marcel. "Rituals in interreligious dialogue: bridge or barrier?" In: *Cambridge Scholars Publishing*, edited by Marcel Poorthuis, 97-111. Cambridge: Cambridge Publishing, (2020).
- Rakow, Katja. "The light of the world: mediating divine presence through light and sound in a contemporary megachurch." In: *Material Religion*. Volume 16, no. 1. (2020): 84-107.
- Rivière, Leen La. *Finale. Bijbelse visie op muziek*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 1986.
- Rivière, Leen La. *Bijbelse principes voor creativiteit en kunst*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 1987.
- Rivière, Leen La. *Lofprijzing en aanbidders, Bijbelse principes*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 2005.
- Rivière, Leen La. *Geloof in de publieke ruimte*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 2012.
- Rivière, Leen La. *Up-to-Date*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 1979.
- Roeland, Johan. *Selfation. Dutch evangelical youth between subjectivation and subjection*. Amsterdam: University Press, 2009.
- Roeland, Johan, Stef Aupers, Dick Houtman, Martijn de Koning, and Ineke Noomen. "The Quest for religious purity in New Age, Evangelicalism and Islam religious reditions of Dutch youth and the Luckmann legacy." In: *Annual Review of the sociology of religion, Volume 1: Youth and Religion*. Brill, (2010): 289-306.
- Rooden, Peter van. "Oral History en het vreemde sterven van het Nederlandse christendom." In: *BMGN*, 119, afl.4. (2004): 524-551.
- Selderhuis, Herman J. *Handboek Nederlandse Kerkgeschiedenis*. Kampen: Kok, 2006.
- Spickard, James V. "Religion in Global Culture: New directions in an increasingly self-conscious World." In: *religion, globalization and culture*, edited by Lori G. Beama, and Peter Beyer, 233-252. Leiden: Brill, 2007.
- Stausberg, Michael, and Steven Engler. *The Routledge Handbook of Research Methods in The Study Of Religion*. London/NY: Routledge, 2011.

- Stephenson, Barry. *Ritual, a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Stoffels, Hijme C. (redactie): *Religieuze bewegingen in Nederland*, deel 9, feiten en visies. Amsterdam: VU, 1984.
- Stoffels, Hijme C. *Wandelen in het Licht, Waarden, geloofsovertuigingen en sociale posities van Nederlandse evangelischen*. Kampen: Kok, 1990.
- Taylor, Charles. *Varieties of Religion Today*. Cambridge, USA: Harvard, 2002.
- Tweed, Thomas A. *Religion*. Oxford: Oxford University Press, 2020.
- Vermeer, Paul, and Peer Scheepers. "Bonding or bridging? Volunteering among the members of six thriving evangelical congregations in the Netherlands." In: *Voluntas* no. 30 (2019): 962-975.
- Verwey-Jonker Instituut: *Omvang en karakter van de maatschappelijke activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties in Rotterdam* (Jessica van den Toorn, Maarten Davelaar, Ahmed Hamdi, Leyla Reches, Milan van Keulen). In samenwerking met Stichting Mara, SPIOR, SKIN-Rotterdam, Samen 010, Convent van Kerken. Utrecht: Verwey-Jonker, 2020.
- Vlasblom, Marijn. *Geleefd geloof en de gemeente, een onderzoek naar de betekenis van de geloofsgemeenschap voor het alledaags geloof van evangelisch-baptistische christenen*. Amsterdam: VU/eigen uitgave, 2017.
- Volgers, Marc. *Grote gemeenten in een klein land, een onderzoek naar de groei van evangelische kerken en megakerken in Nederland*. 's Hertogenbosch: eigen uitgave, 2010.
- Wiegandt, Klaus and Hans Joas. *Secularization and the World Religions*. Liverpool: Liverpool University Press, 2009.
- Woodhead, Linda, "Real Religion and fuzzy spirituality? Taking sides in the sociology of Religion." In: *Religions of Modernity: relocating the Sacred and the Self and the Digital*, edited by Stef Aupers, and Dick Houtman, 31-48. Leiden: Brill, 2010.
- Yaakov, Ariel. "Jewish-Christian Dialogue." In: *The Wiley-Blackwell Companion to Inter-Religious Dialogue*, edited by Catherine Cornille, 205-223. Oxford: Wiley Blackwell, 2013.

BIJLAGE 1

AD

► **Gemeente Rotterdam heeft het pand voorlopig gesloten**

Kerk dakloos na schieten bij nachtclub Club Blu

Elke zondag trekken 700 tot 800 mensen naar de Rotterdamse Club Blu om de diensten van Mozaiek010 bij te wonen. Nu de gemeente de club minstens twee weken heeft gesloten, moet de kerkgemeenschap op zoek naar een nieuwe plek.

Pjotr van Koesveld
Rotterdam

De directe aanleiding voor de sluiting van Club Blu is de schietpartij in de nacht van vrijdag op zaterdag in de nachtclub. Rond 2-45 uur werd er binnen geschoten.

Het was niet de eerste keer dat het bij deze nachtclub uit de hand is gelopen. Begin mei kwam een 29-jarige Rotterdammer om het leven bij een fatale mishandeling. Het deed de gemeente Rotterdam besluiten tot een spoedsluiting voor twee weken, maar dat is een hard gelag voor de kerkgemeenschap.

▲ Club Blu aan de Prins Alexanderlaan is gesloten, een hard gelag voor Mozaiek010, dat er kerkdiensten houdt. FOTOGRAFIE: BLOED

Cees Dekker, gemeentelid van deze in februari begonnen kerk, is teleurgesteld over de sluiting. „De kerk loopt echt als een tierelier. We hebben elke zondag om 10 uur en 12.30 uur een dienst en steeds was het volle bak. Het is bijzonder dat

er zoveel mensen enthousiast voor onze diensten zijn.“ Hij vervolgt: „Club Blu is ook een fijne plek vanwege de fantastische geluids- en lichtinstallatie. We vinden het dan ook ontzettend jammer dat de vergunning is inge-

trokken. Het is nu echt een beetje de vraag van: wat moeten we nu?“ Dekker wil wel benadrukken de schietpartijen heel erg te vinden. „Dat dit gebeurt, is natuurlijk vreselijk. Wat ik ervan vind dat het een schietincident is dat ervoor zorgt dat wij nu geen kerkdienst

Het is nu echt een beetje de vraag van: wat moeten we nu?

– Cees Dekker

kunnen houden? Dat is moeilijk te zeggen, omdat ik ook gewoon weinig over de incidenten weet.“

Intussen gaat de enthousiaste gemeenschap op zoek naar een andere plek. „Dat kan een kerkgebouw, een bioscoop, een bedrijfs-hal, van alles kan het zijn. Het liefst hebben we een grote ruimte in de regio Rotterdam.“

BIJLAGE 2

ACHTERGROND DIENSTEN KONDEN NA SCHIETPARTIJEN NIET MEER PLAATSVINDEN IN GESLOTEN CLUB BLU

Opeens was kerk thuisbasis kwijt

Toen de deuren van discotheek Club Blu in Prins Alexander na enkele schietincidenten plots sloten, was ook de evangelische gemeente Mozaiek010 haar thuisbasis kwijt. Inmiddels is er een nieuwe.

Marcel Potters
Capelle aan den IJssel/Rotterdam

Het was op zich al een vreemde, maar daardoor juist bijzondere constructie. Op de plek waar wereldberoemde internationale rappers zoals Roddy Ricch en Lil Baby tot diep in de nacht hun allesbehalve zedige of fijnbesnaarde teksten stonden te brullen, werd een paar uur later vol overgave tot God gebeden. Nadat overigens schoonmakers de nodige arbeid hadden verricht, vertrekt voorganger Ies Maaswinkel. „Eerst moesten alle lachgas-capsules, kotsplekken en plasjes bier worden verwijderd.“

Maar de combi disco annex gebedshuis wérkte, stelt hij vast. Er was een klik met de beheerder, die de vóór de coronacrisis opgerichte nieuwe kerk de ruimte op zondag gunde. „De basis lag in Veenendaal, met Mozaiek 0318. Dus de naam van de kerk én het kengetal van de stad. Tijdens de pan-

demie maakte die een groeispurt door, vooral dankzij de kwalitatief zeer goede streams op YouTube. Nieuwe filialen schoten als paddenstoelen uit de grond, óók in Rotterdam. Dankzij Club Blu hadden we een vaste plek voor onze diensten.“

Bijbel

En het gaat deze evangelische gemeente – Eigenlijk passen we niet in een hokje – voor de wind. De boodschap dat iedereen welkom is, en niet alleen in woord maar ook in daad, gaat er bij nieuwbakken bezoekers in als koek.

„We kennen geen enkele restrictie“, klinkt het. „Zo zitten homoseksuele gelovigen naast mensen die de Bijbel anders lezen en moeite hebben met dat soort relaties. We geloven dat God deze gebroken stukjes samenlijmt. Zoals in een mozaïek, ja.“

Uiteindelijk bleek het daar bij NS-station Alexander toch te mooi om waar te zijn. Er waren problemen met de brandveiligheid, er werd in

juni door onbekenden 's nachts op de deur geschoten en uiteindelijk bleek de politie de eigenaar te zoeken voor drugshandel en witwassen van geld. De Rotterdamse burgervader Aboutaleb had maar één keus: sluiting. Een boodschap die hard aankwam bij de honderden personen die op zondag een dienst bijwoonden. „We waren stomverbaasd“, meldt de voorganger, „we hadden hier natuurlijk helemaal geen weet van. We hoorden het op een vrijdag en die zondag hadden we nog diensten gepland. Uiteindelijk kregen we bij hoge uitzondering toestemming om toch nog een keer bijeen te komen in

▲ De diensten van Mozaiek010 worden nu gehouden in sporthal Schenkel. Daar zit het op zondag bomvol. FOTOMOZAIEK

Eerst moesten alle plasjes bier worden verwijderd

– Ies Maaswinkel

Club Blu. Toen werd er nogmaals in de nachtelijke uren op het gebouw geschoten en was het definitief voorbij. Onze veiligheid kon niet meer worden gegarandeerd.“

Mozaiekoto leek een rondtrekkende geloofsgemeenschap te worden, maar wederom had het lot iets anders in gedachten. Voor de aftrap van het nieuwe kerkseizoen waren Maaswinkel en de volgelingen neergestreken voor een sfeervolle barbecue bij sporthal Schenkel en raakten ze in gesprek met de beheerder. Tot wederzijds genoegen en het volgende moment lag er een deal op tafel om voortaan op deze plek in Capelle aan den IJssel bijeen te komen.

Weemoed

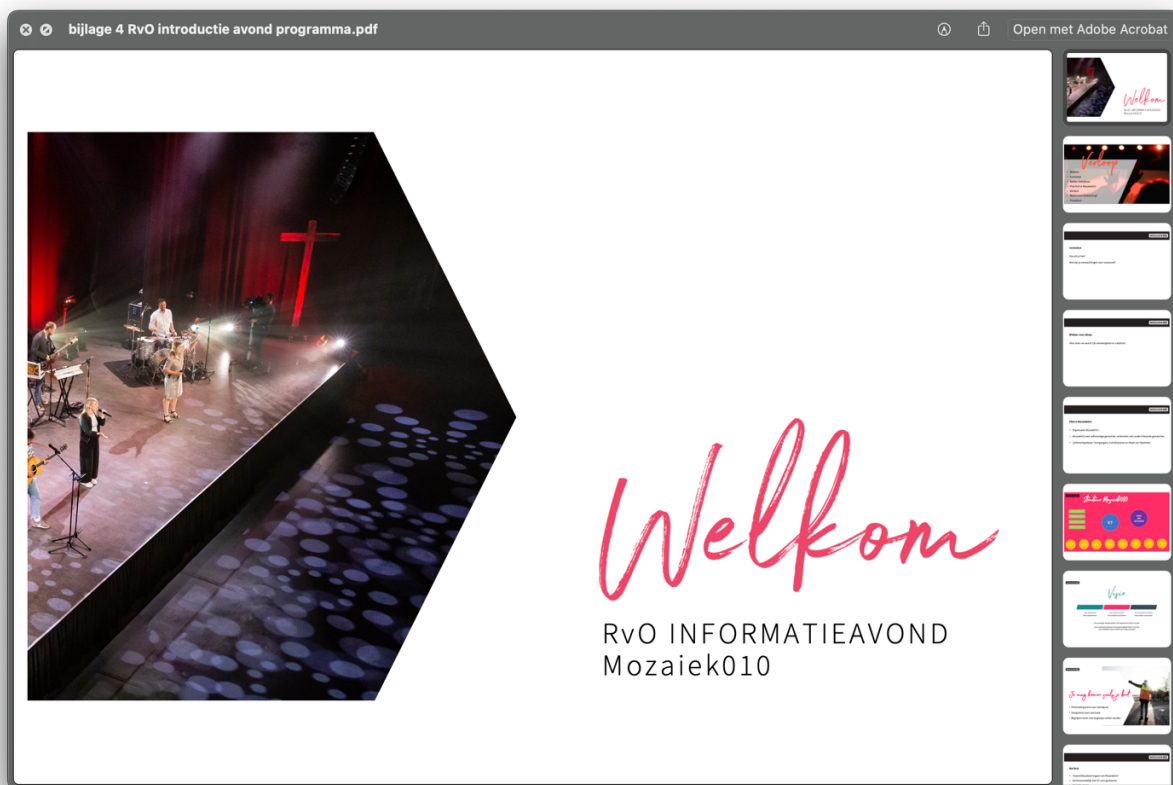
En terwijl de reguliere christelijke kerken te maken hebben met een leegloop van jewelste, groeit Mozaiekoto – ook op de nieuwe locatie – als kool.

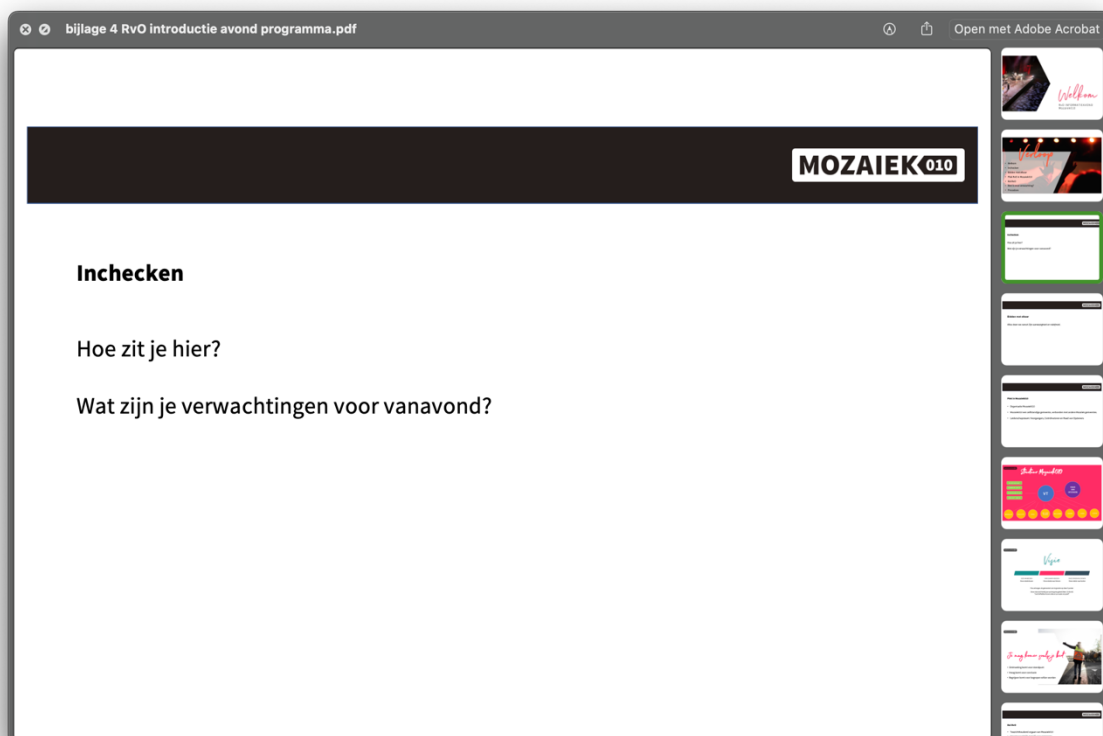
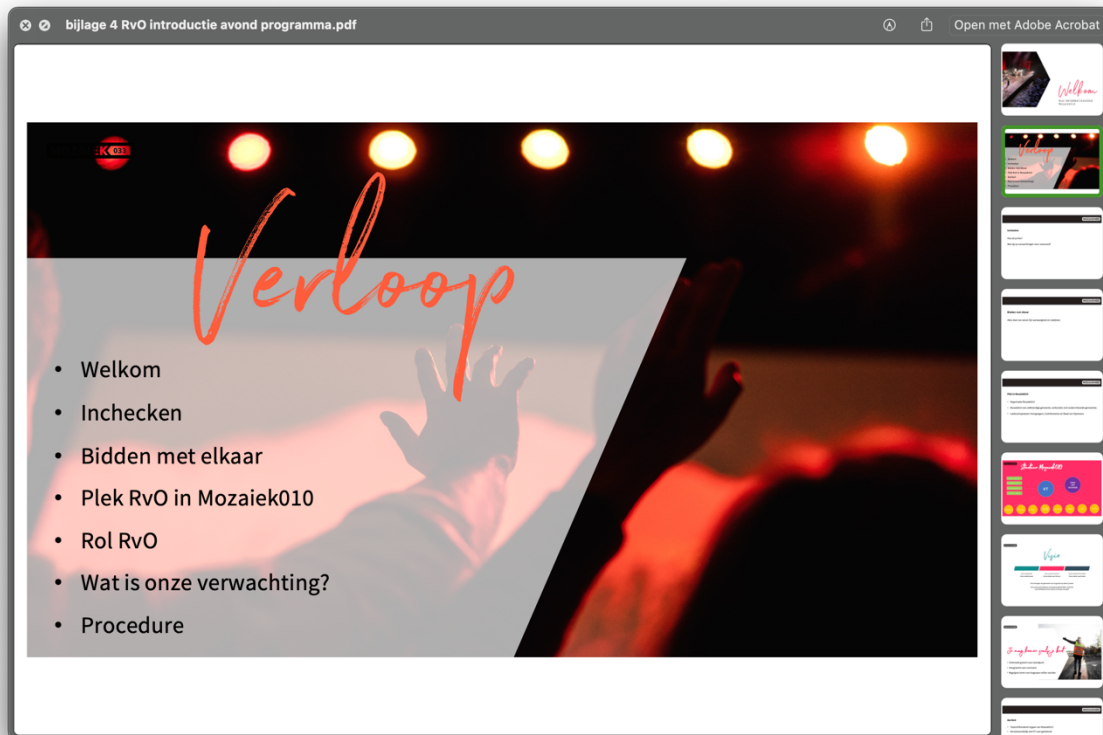
„We zitten nu aan de 750 bezoekers per keer, dus moeten misschien wel een extra dienst gaan houden. Voorlopig zijn we hier tot de zomer van volgend jaar onder de pannen. Al blijf ik met weemoed terugdenken aan onze mooie tijd in Club Blu. Maar wie weet wat de toekomst voor ons in petto heeft.“

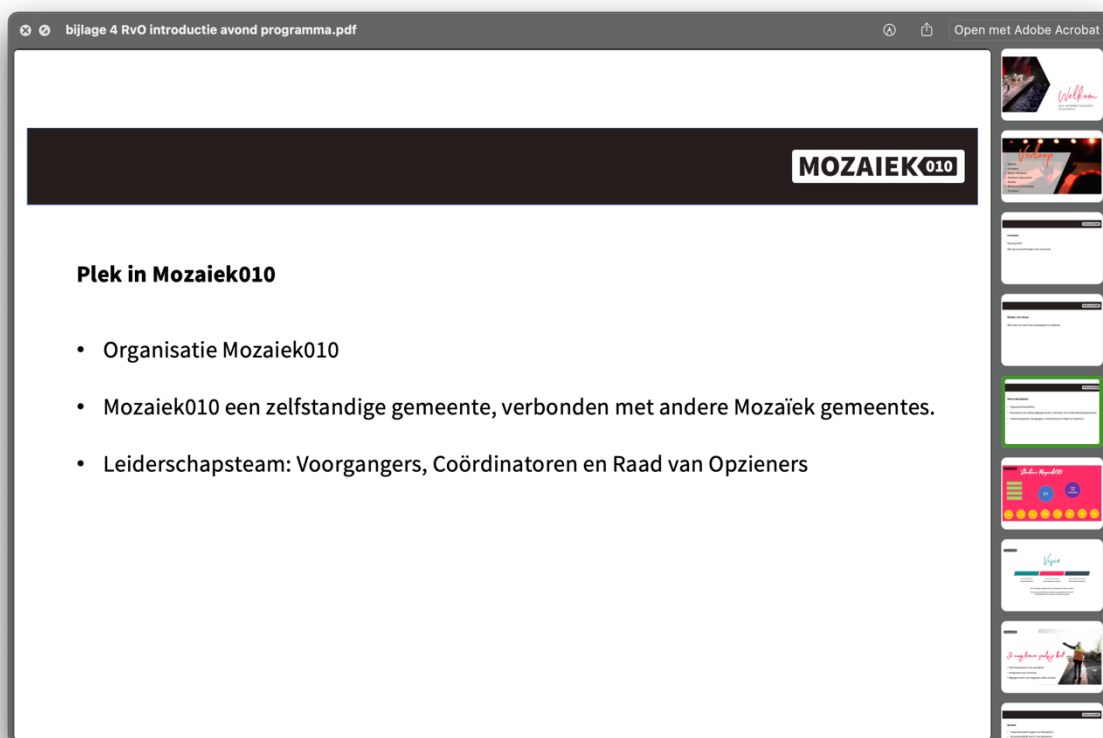
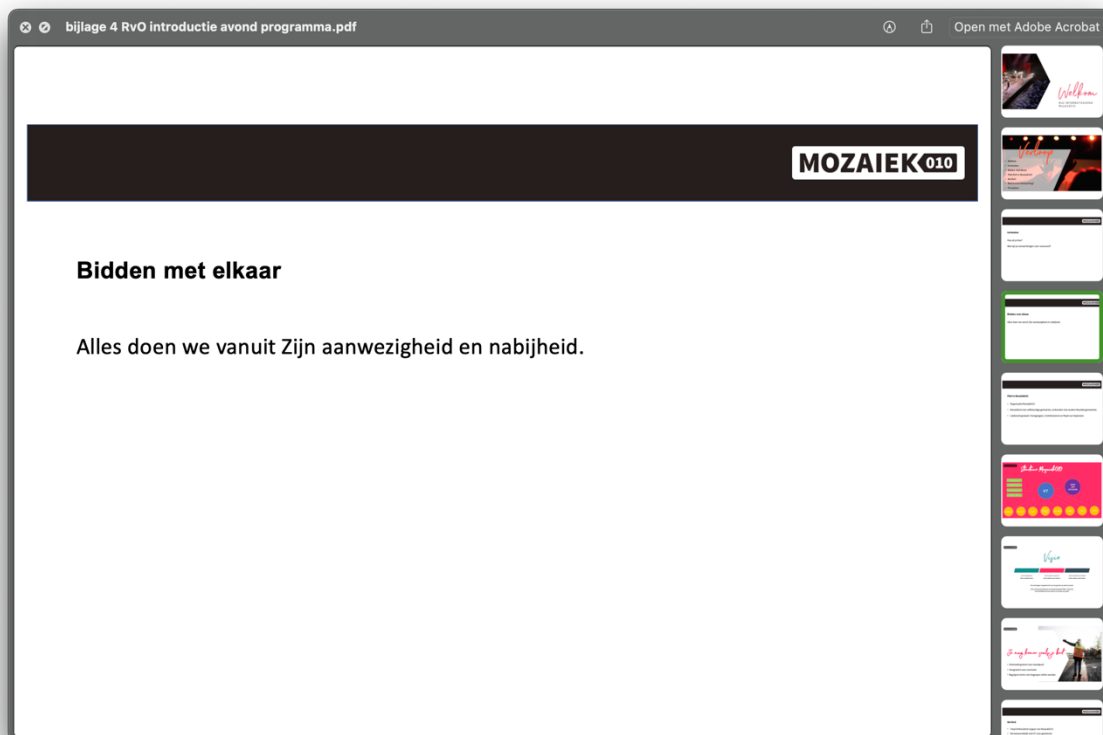
BIJLAGE 3

BIJLAGE 4

bijlage 4 RvO introductie avond programma.pdf Open met Adobe Acrobat

MOZAIEK 010

Structuur Mozaiek010

SECRETARIAAT
COMMUNICATIE
PENNINGMEESTER
PROJECT KENIA

VT

RAAD VAN OPZIENERS

WORSHIP FACILITY KIDS WE ARE YOUNG WELCOME GROW CARE SERVE

bijlage 4 RvO introductie avond programma.pdf Open met Adobe Acrobat

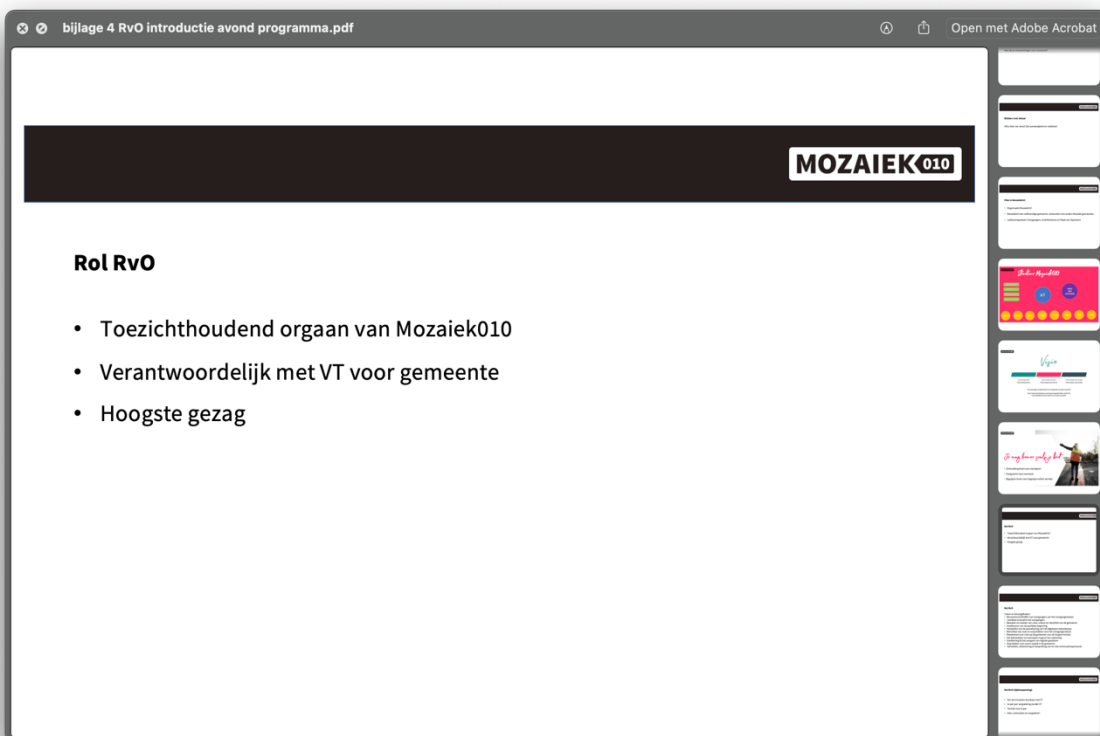
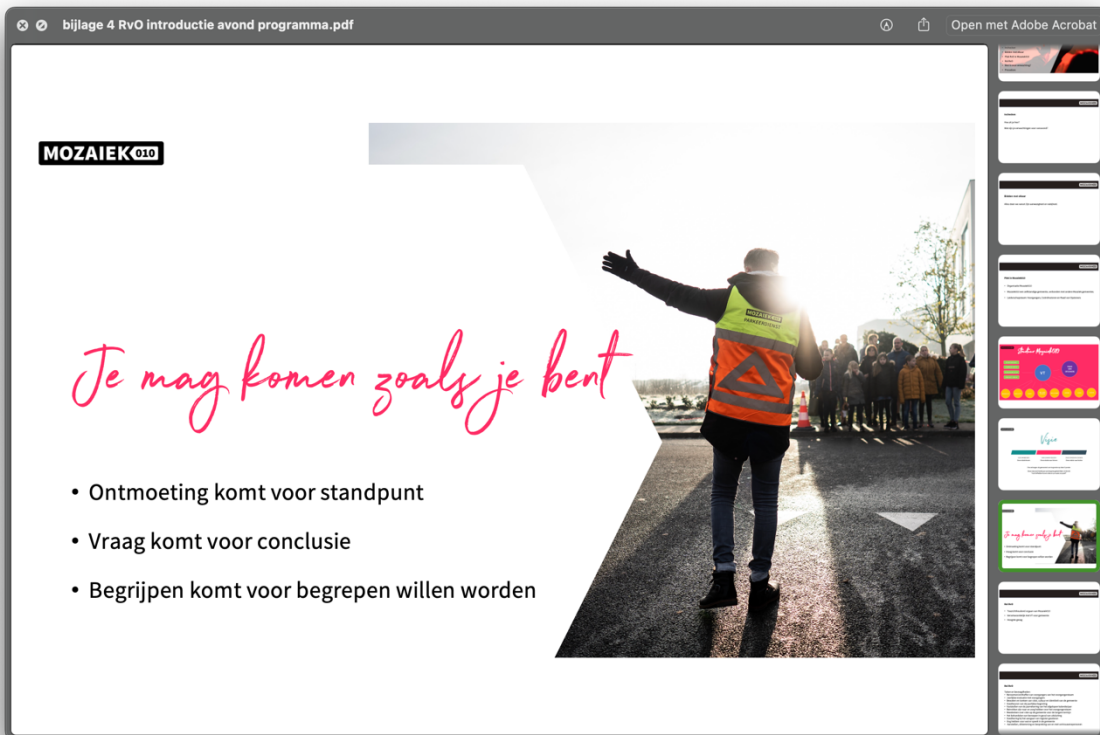
MOZAIEK 010

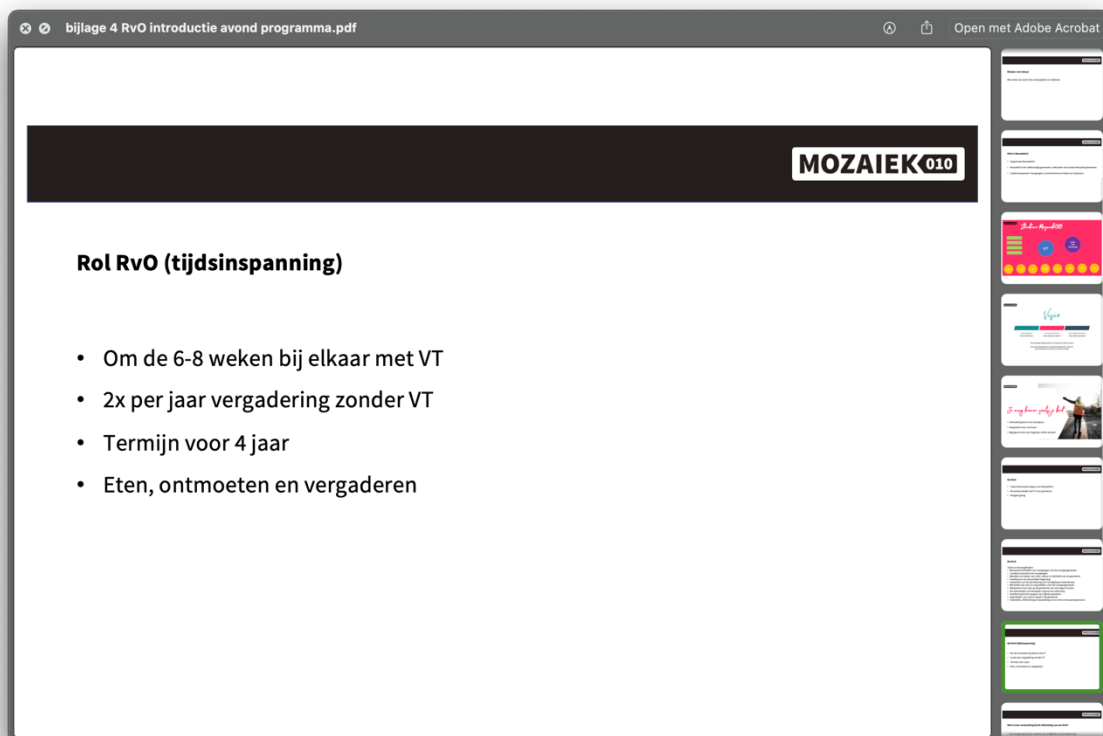
Visie

GOD AANBIDDEN Onze relatie boven	VAN ELKAAR HOUDEN Onze relatie naar binnen	ONZE OMGEVING DIENEN Onze relatie naar buiten
-------------------------------------	---	--

Ons verlangen als gemeente is om te groeien op deze 3 punten

Onze visie sluit hierbij aan op het grote gebod (Matt. 22:34-40)
"God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf"

bijlage 4 RvO introductie avond programma.pdf Open met Adobe Acrobat

MOZAIEK010

Wat is onze verwachting bij de uitbreiding van een RvO?

- Een omgeving kunnen creëren van veiligheid en vertrouwen voor caring & daring VT
- Op afstand betrokken willen zijn
- Richting geven zonder direct te willen sturen
- Bevragen, vragen stellen
- Luisteren
- Nieuwsgierig

Plek voor 3 nieuwe leden

- Diversiteit

bijlage 4 RvO introductie avond programma.pdf Open met Adobe Acrobat

MOZAIEK010

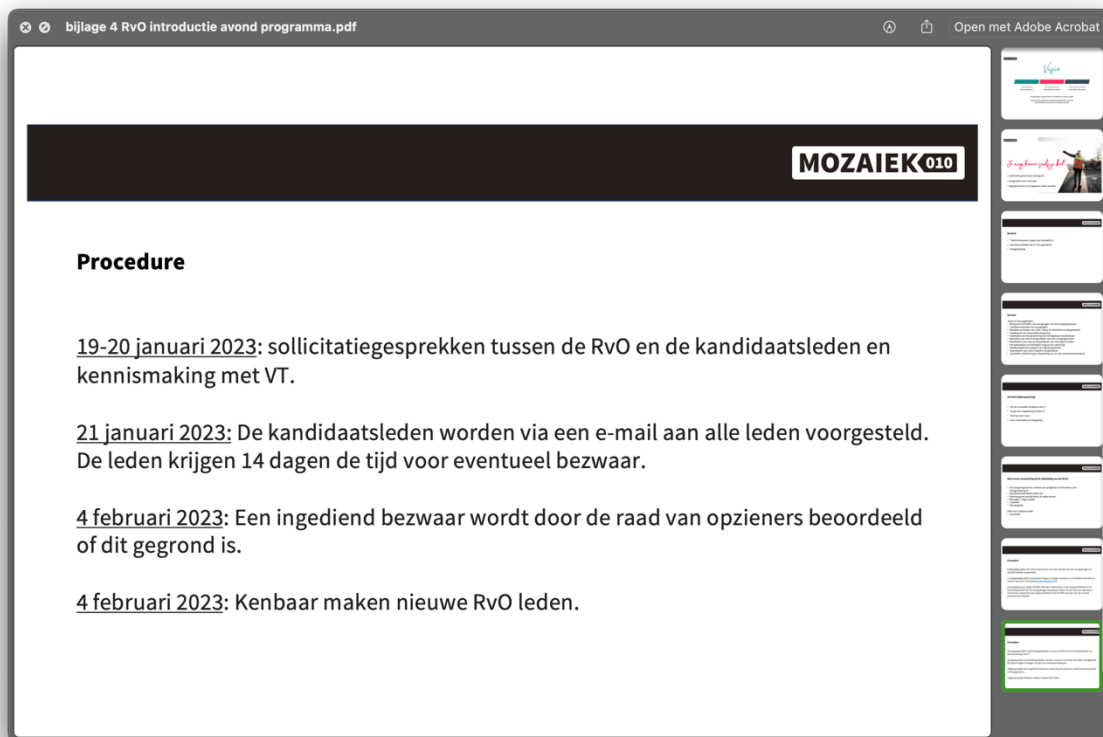
Procedure

6 december 2022: een informatieavond voor alle mensen die zijn voorgedragen of zichzelf hebben aangemeld.

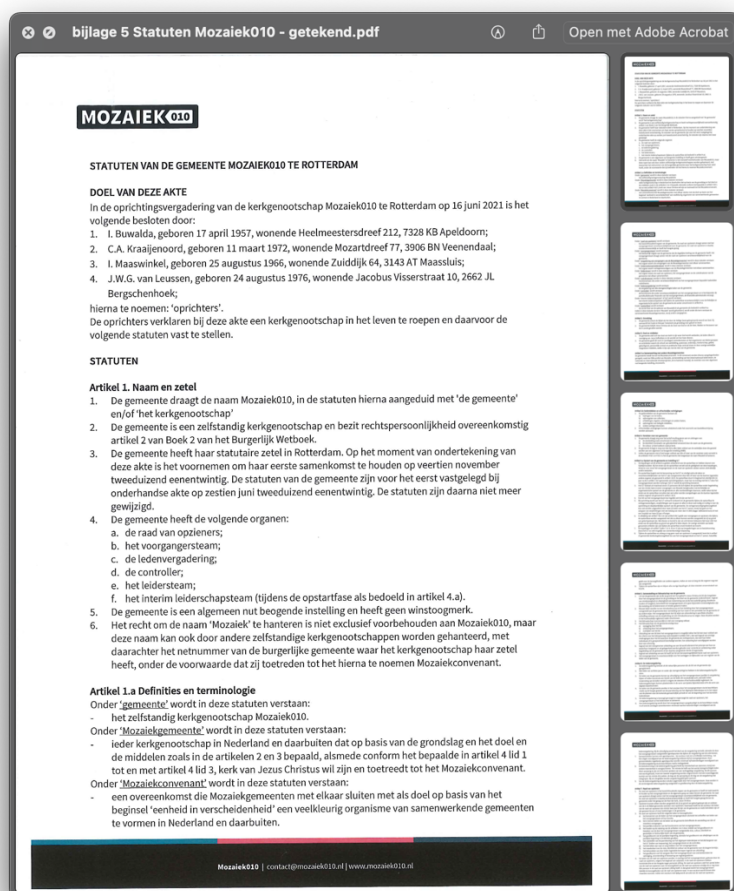
7- 23 december 2022: kandidaten krijgen 14 dagen de tijd om schriftelijk motivatie te sturen naar het e-mailadres jan@mozaiek010.nl.

23-12-2022 tm 6-1-2023: De RvO stelt een onderzoek in naar de geschiktheid en de beschikbaarheid van de voorgedragen kandidaat-leden van de raad van opzieners. Vanuit het onderzoek naar de geschiktheid stelt de RvO een lijst van de 4-6 best passende kandidaten

BIJLAGE 5

MOZAIEK010

- Onder 'raad van opzieners' wordt verstaan:
- het toezichthoudend orgaan van de gemeente. De raad van opzieners draagt samen met het voorgangersteam verantwoordelijkheid voor de gemeente. De raad van opzieners is daarbij eindverantwoordelijk en heeft het hoogste gezag.
- Onder 'voorgangersteam' wordt verstaan:
- het bestuurlijk orgaan van de gemeente dat de dagelijkse leiding van de gemeente heeft. Het voorgangersteam draagt samen met de raad van opzieners verantwoordelijkheid voor de gemeente.
- Onder 'vergadering van voorgangers van de Mozaiekgemeenten' wordt in deze statuten verstaan:
- het orgaan waarin de voorgangers van de Mozaiekgemeenten met elkaar samenwerken.
- Onder '(inter)nationaal leidersteam' wordt in deze statuten verstaan:
- het orgaan waarin vertegenwoordigers van de Mozaiekgemeenten met elkaar samenwerken.
- Onder 'leidersteam' wordt in deze statuten verstaan:
- het orgaan waarin de raad van opzieners, het voorgangersteam en de coördinatoren van de gemeente met elkaar samenwerken.
- Onder 'coördinatoren' worden in deze statuten verstaan:
- functionarissen die onder verantwoordelijkheid van het voorgangersteam bepaalde taakvelden coördineren.
- Onder 'ledenvergadering' wordt verstaan:
- de vergadering van alle stemgerechtigde leden van de gemeente.
- Onder 'controller' wordt verstaan:
- de functionaris die onder verantwoordelijkheid van het voorgangersteam en in het bijzonder de portefeuillehouder financiën van het voorgangersteam, de financiële administratie verzorgt.
- Onder 'interim leiderschapsteam' of 'ILT' wordt verstaan:
- het interim leiderschapsteam dat tijdens de opstartfase verantwoordelijk is voor de feitelijke en organisatorische opstart van de gemeente als verder omschreven in artikel 4.a.
- Onder 'opstartfase' wordt verstaan:
- de eerste fase van de opbouw van Mozaiek010 als gemeente als bedoeld in artikel 4.a.
- Indien in deze statuten de term 'Mozaiek' wordt gehanteerd, wordt onder die term verstaan de samenwerkende Mozaiekgemeenten, tenzij anders aangegeven.

Artikel 2. Grondslag

1. De gemeente erkent de Bijbel als het door de Heilige Geest geïnspireerde woord van God. Zij aanvaardt het Oude en Nieuwe Testament als grondslag voor geloof en leven.
2. De gemeente belijdt Jezus Christus als de Zoon van God en als de Heer, Redder en Verzoener van de in zonde gevallen wereld.

Artikel 3. Doel en middelen

1. De gemeente stelt zich ten doel een kerk te zijn waar God wordt aanbeden, de leden elkaar in navolging van Jezus liefhebben en de wereld om hen heen dienen.
2. De gemeente geeft dit vorm in [zondagse] samenkomsten en het organiseren van kleine groepen en activiteiten waarin de school van aanbidding, pastoraat, onderwijs, mentorschap, gebed, geloofsgroei, persoonlijk contact en praktische hulp centraal staan en door overige wettelijke toegestane middelen, welke in lijn zijn met de visie van de gemeente.

Artikel 3.a Samenwerking met andere Mozaiekgemeenten

De gemeente treedt toe tot het Mozaiekconvenant. In dit convenant worden diverse aangelegenheden geregeld, zoals het DNA-profiel van Mozaiek, samenstelling van het (inter)nationaal leidersteam, de nationale en internationale missieprojecten, de te hanteren huisstijl, de vereisten voor een algemeen nut beogende instelling, enzovoorts.

MOZAIEK010

Artikel 3.b Geldmiddelen en erfrechtelijke verkrijgingen

1. De geldmiddelen van de gemeente bestaan uit:
 - a) bijdragen van de leden;
 - b) opbrengsten van collecten;
 - c) erfstellingen, legaten, schenkingen en andere baten;
 - d) opbrengsten van belegde middelen;
 - e) andere wettige inkomsten.
2. Erfrechtelijke verkrijgingen kunnen uitsluitend onder het voorrecht van boedelbeschrijving worden aanvaard.

Artikel 4. Vereisten voor een gemeente

1. De gemeente draagt zorg voor het actief invulling geven aan en uitdragen van:
 - a) De doelstelling zoals omschreven in artikel 3 lid 1;
 - b) De identiteit: kunstwerk van gebrokenheid verwoord door de naam van de gemeente;
 - c) De cultuur; je bent welkom zoals je bent.
2. De gemeente draagt er zorg voor dat zij te allen tijde voldoet aan de wettelijke eisen die gesteld worden aan een algemeen nut beogende instelling (ANBI).
3. Indien de gemeente niet of niet langer voldoet aan één of meer van de vereisten zoals vermeld in de artikelen 4 lid 1 en 4 lid 2 is het de gemeente niet toegestaan de naam Mozaiek te hanteren.

Artikel 4.a Opstart van de gemeente en instelling ILT

1. De bepalingen uit dit artikel 4.a gelden uitsluitend voor de opstartfase en hebben daarom een tijdelijk karakter. Bij het einde van de opstartfase vervalt ook de geldigheid van deze bepalingen, tenzij en voor zover het voorgangersteam en de raad van opzieners alsdan samen uitdrukkelijk anders besluiten.
2. De opstartfase begint met de benoeming van het ILT en eindigt zodra de taken en verantwoordelijkheden van het ILT zijn overgenomen door één of meer van de daartoe ingestelde andere organen als genoemd in artikel 1 lid 4. De opstartfase duurt in beginsel tot uiterlijk één (1) jaar na de in artikel 1 lid 3 genoemde oprichtingsdatum, maar kan na overleg met het ILT door het voorgangersteam worden verlengd. Het ILT wordt bij oprichting benoemd.
3. Het ILT bestaat uit maximaal zeven (7) personen die zich tijdens de opstartfase onder begeleiding van ten minste twee ervaren voorgangers van Mozaiek bezighouden met de feitelijke en organisatorische opstart van de gemeente en alle voorbereidingen daarvoor, welke taken bij het einde van de opstartfase vervallen dan wel zullen worden overgedragen aan de daartoe ingestelde andere organen als genoemd in artikel 1 lid 4.
4. Een lid van het voorgangersteam kan tegelijk ook lid zijn van het ILT.
5. Bij oprichting wordt aan het ILT volmacht verleend om de gemeente tijdens de opstartfase te vertegenwoordigen, verplichtingen aan te gaan en alles te doen wat nodig en nuttig is voor de oprichting en daadwerkelijke opstart van de gemeente. De vertegenwoordigingsbevoegdheid kan ook worden uitgeoefend door twee (2) leden van het ILT samen, tenzij het gaat om het aangaan van verplichtingen met een belang van meer dan € 5.000 (zegge: vijfduizend euro) of met een looptijd van twee (2) jaar of langer.
6. In afwijking van artikel 7 lid 2 en van artikel 8 lid 2 geldt voor voorgangers en opzieners die tijdens de opstartfase worden aangesteld niet dat ze alleen kunnen worden aangesteld als zij op grond van geloof gedoopt zijn. Wel dienen ze bereid te zijn om zich binnen bekwame tijd maar vóór het einde van de opstartfase op grond van geloof te laten dopen. De overige vereisten van beide genoemde artikelen zijn ook tijdens de opstartfase onverminderd van kracht.
7. De bepalingen uit artikel 7 leden 7, 8, 9, 10 en 12 zijn op (vergaderingen van en besluitvorming door) het ILT zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing.
8. Tijdens de opstartfase en zolang er nog geen raad van opzieners is aangesteld, komt de in artikel 15 genoemde beslissingsbevoegdheid toe aan het voorgangersteam en het ILT samen. Datzelfde

MOZAIEK010

geldt voor de bevoegdheden van andere organen, indien en voor zo lang als die organen nog niet zijn aangesteld.

9. Tijdens de opstartfase zijn en blijven alle overige bepalingen uit deze statuten onverminderd van kracht.

Artikel 5. Samenstelling en lidmaatschap van de gemeente

1. Lid van de gemeente zijn zij die op grond van hun geloof in Jezus Christus als lid zijn toegelaten door het voorgangersteam en de grondslag en het doel van de gemeente onderschrijven. Ingeval van minderjarigheid en afwezigheid van instemming van zij die het ouderlijk gezag uitoefenen (ouders of voogden), beoordeelt het voorgangersteam of er geen bijzondere omstandigheden zijn die toelating als lid belemmeren of minder gewenst maken.
2. Nieuwe leden worden na een introductie cursus en hun toelating door het voorgangersteam voorgesteld aan de gemeente door vermelding van hun naam in een periodiek van de gemeente of op andere wijze. Het voorgangersteam kan bij wijze van uitzondering in specifieke situaties ontheffing verlenen van de verplichting om een introductie cursus te volgen. Deze situaties worden in het huishoudelijk reglement nader omschreven.
3. Het lidmaatschap is persoonlijk en niet voor overgang vatbaar.
4. Het lidmaatschap van de gemeente eindigt door:
 - a) opzegging door het lid;
 - b) uitsluiting door het voorgangersteam;
 - c) overlijden van het lid.
5. Uitsluiting van een lid door het voorgangersteam is mogelijk indien het lid niet meer voldoet aan de criteria voor het lidmaatschap zoals bepaald in artikel 5 lid 1, dan wel in geval van ernstige misdadingen door het lid waardoor de gemeente als rechtspersoon, dan wel haar leden individueel of in groepsverband beschadigd worden. Een uitsluiting kan voorafgegaan worden door een schorsing.
6. Ingeval van een voorgenomen uitsluiting van een lid wordt allereerst het principe van hoor en wederhoor toegepast en zal gelegenheid worden geboden voor correctie en verbetering onder begeleiding van de gemeente of een daartoe aangewezen derde of organisatie.
7. Ingeval van uitsluiting van een lid heeft het lid een beroepsmogelijkheid bij de raad van opzieners.
8. Het voorgangersteam is verantwoordelijk voor het aanleggen en bijhouden van een register van de leden van de gemeente.

Artikel 6. De ledenvergadering

1. De ledenvergadering bestaat uit de natuurlijke personen die als lid van de gemeente zijn geregistreerd.
2. Alle leden van achttien jaar en ouder zijn stemgerechtigd en hebben in de ledenvergadering één stem.
3. De leden van de gemeente komen op uitnodiging van het voorgangersteam jaarlijks in vergadering bijeen of indien tenminste een tiende van de leden dit noodzakelijk acht, alsmede indien instemming van de leden vereist is volgens de statuten of het huishoudelijk reglement. De ledenvergaderingen kunnen plaatsvinden in de vorm van fysieke bijeenkomsten of in de vorm van digitale bijeenkomsten.
4. De leden van de gemeente worden in het voorjaar door het voorgangersteam via de beschikbare media op de hoogte gesteld van de jaarrekening van het afgelopen kalenderjaar en in het najaar van de plannen voor de komende gemeentelijke periode en van de begroting voor het komende kalenderjaar.
5. De ledenvergadering is bevoegd gevraagd en ongevraagd de raad van opzieners, het voorgangersteam en het leidersteam te adviseren.
6. Een ledenvergadering wordt door het voorgangersteam aangekondigd via de beschikbare media in of rond de zondagse samenkomsten minimaal veertien kalenderdagen voorafgaand aan de

MOZAIEK010

- ledenvergadering. Bij de uitnodiging wordt het doel van de vergadering vermeld, alsmede de door het voorgangersteam vastgestelde agendapunten die tijdens de vergadering aan de orde komen.
7. Gemeenteleden kunnen ook agendapunten - bij voorkeur met een schriftelijke toelichting - tot tien dagen voorafgaand aan de ledenvergadering indienen bij het voorgangersteam. Door gemeenteleden ingediende agendapunten worden minimaal vijf kalenderdagen voorafgaand aan de ledenvergadering via de beschikbare media medegedeeld.
 8. De besluitvorming in de ledenvergadering geschiedt bij meerderheid van stemmen, tenzij een andere meerderheid is voorgeschreven. Ten minste de helft van het aantal stemgerechtigde leden dient aanwezig te zijn om te kunnen spreken van een rechtsgeldige vergadering. Als dit quorum niet wordt gehaald, moet een tweede vergadering worden uitgeschreven met een tussenliggende termijn van ten minste drie weken, de dag van de oproeping en de dag van de vergadering niet inbegrepen. Bij een dergelijke tweede vergadering geldt geen quorum.
 9. Van de ledenvergadering worden notulen opgemaakt door het voorgangersteam. Deze worden in de eerstvolgende ledenvergadering vastgesteld na goedkeuring door de ledenvergadering.

Artikel 7. Raad van opzieners

1. De raad van opzieners is het toezichthoudende orgaan van de gemeente en heeft tot taak toezicht te houden op het voorgangersteam en de algemene gang van zaken binnen de gemeente. De raad van opzieners draagt samen met het voorgangersteam verantwoordelijkheid voor de gemeente. De raad van opzieners is daarbij eindverantwoordelijk en heeft het hoogste gezag binnen de gemeente onder het gezag van de Heer der kerk, Jezus Christus.
2. Opzieners kunnen alleen worden aangesteld als zij op grond van geloof gedoopt zijn en voldoen aan de in de Bijbel genoemde vereisten voor opzieners. Daarnaast heeft het de voorkeur dat leden van de raad van opzieners ten minste twee jaar lid zijn van de gemeente en reeds betrokken zijn of zijn geweest bij een of meer bedieningen in de gemeente.
3. De raad van opzieners heeft de volgende taken en bevoegdheden:
 - a) het benoemen van de leden van het voorgangersteam alsmede het ontheffen van leden van het voorgangersteam uit hun functie;
 - b) het in kennis stellen van de leden van de gemeente betreffende de aanstelling van één of meerdere voorgangers;
 - c) het jaarlijks evalueren van het functioneren van het voorgangersteam;
 - d) het toezien op de naleving van de artikelen 2 en 3 door middel van het goedkeuren en bewaken van de door het voorgangersteam vastgestelde visie, cultuur, identiteit en geestelijke en bestuurlijke koers van de gemeente;
 - e) het goedkeuren van de jaarlijkse begroting, alsmede het goedkeuren van afwijkingen van de jaarlijkse begroting in incidentele gevallen;
 - f) het vaststellen van de jaarrekening van het afgelopen kalenderjaar en het déchargeren van het ILT (indien van toepassing), het voorgangersteam en de controller;
 - g) het betrokken zijn naar en zorg hebben voor het voorgangersteam.
 - h) het meedenken over de visie, identiteit en cultuur van de gemeente voor de langere termijn;
 - i) het behandelen van door leden ingestelde beroepen ingeval van uitsluiting;
 - j) het goedkeuren van het aangaan door het voorgangersteam van overeenkomsten ter verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen.
4. De leden van de raad van opzieners worden, in overleg met het voorgangersteam, gekozen door de raad van opzieners, volgens het beginsel van coöptatie. In de raad van opzieners hebben tenminste drie en ten hoogste negen personen zitting. De raad van opzieners stelt het aantal leden van de raad van opzieners vast. De bevoegdheid van de raad van opzieners eindigt als er nog maar één persoon in de raad van opzieners zitting heeft. In dat geval neemt het voorgangersteam tijdelijk de bevoegdheden van de raad van opzieners waar. In een vacature wordt binnen drie maanden voorzien. Indien een vacature niet tijdig wordt vervuld, kan de raad van opzieners

MOZAIEK010

- besluiten het aantal leden van de raad van opzieners zodanig te wijzigen dat er geen vacature meer is.
5. Een lid van de raad van opzieners wordt gekozen voor een termijn van vier jaren en is eenmaal terstond herkiesbaar. Na verloop van een periode van twee jaren nadat een lid van de raad van opzieners gedurende twee termijnen zitting heeft gehad in de raad van opzieners kan men opnieuw zitting nemen in de raad van opzieners.
Leden van de raad van opzieners treden af volgens een door de raad van opzieners op te maken rooster.
Indien een lid van de raad van opzieners zijn functie verliest voordat hij volgens het rooster aftreedt, kan deze weer tot lid van de raad van opzieners worden benoemd als minimaal twee jaren zijn verstreken na de laatste dag dat hij lid van de raad van opzieners was.
 6. Een lid van de raad van opzieners kan geen betaalde dienstbetrekking hebben in de gemeente.
Een lid van de raad van opzieners dan wel een levensgezel van een lid van de raad van opzieners kan niet tegelijk ook lid zijn van het voorgangersteam, behalve in de situatie zoals bedoeld in lid 4, ingeval van tijdelijke waarneming van bevoegdheden.
 7. De raad van opzieners kiest uit zijn midden een voorzitter.
 8. De raad van opzieners kiest uit zijn midden een secretaris. Deze is onder meer belast met de bewaring van de archieven van de raad van opzieners. In de archieven worden in ieder geval opgenomen de notulen dan wel besluitenlijsten van de vergaderingen, vertrouwelijke stukken, zoals beoordelingen van de leden van het voorgangersteam en alle overige documenten die verband houden met de toezichthoudende taak van de raad van opzieners.
 9. De raad van opzieners vergadert minimaal viermaal per jaar gezamenlijk met het voorgangersteam. Daarnaast vergadert de raad van opzieners minimaal tweemaal per jaar zonder het voorgangersteam.
 10. De raad van opzieners besluit bij meerderheid van stemmen. Ieder lid van de raad van opzieners heeft één stem. De raad van opzieners streeft ernaar zo veel mogelijk op basis van consensus tot besluitvorming te komen.
De raad van opzieners kan ook op andere wijze dan in een vergadering besluiten nemen, als alle leden van de raad van opzieners schriftelijk hun stem uitbrengen.
Een besluit buiten vergadering is dan genomen als alle leden van de raad van opzieners zich unaniem vóór het voorstel hebben verklaard.
Onder een schriftelijke verklaring wordt mede begrepen een langs elektronische weg toegezonden leesbaar en reproduceerbaar bericht, aan het adres dat de raad van opzieners voor dit doel heeft vastgesteld en aan alle bestuurders bekend heeft gemaakt.
Van elk besluit dat buiten vergadering wordt genomen, wordt mededeling gedaan in de eerstvolgende vergadering. Deze mededeling wordt in de notulen van die vergadering vermeld en de uitgebrachte stemmen worden bij deze notulen gevoegd.
 11. Ieder jaar evalueren de leden van de raad van opzieners met elkaar hun functioneren. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de leden van de raad van opzieners, nadat het eerste jaar na hun benoeming is verstreken.
 12. Het lidmaatschap van de raad van opzieners eindigt door:
 - a) tussentijdse vrijwillige terugtreding;
 - b) einde van het lidmaatschap van de gemeente;
 - c) ontheffing door de raad van opzieners. Dit besluit kan alleen genomen worden als het lid van de raad van opzieners in de gelegenheid is gesteld zijn gewraakte handelwijze toe te lichten of te verdedigen in de raad van opzieners in het bijzijn van het voorgangersteam. Een ontheffing kan worden voorafgegaan door een schorsing.
 - d) Een lid van de raad van opzieners kan door de raad van opzieners worden geschorst indien het lid van de raad van opzieners de grondslag van artikel 2, dan wel de doelstelling van artikel 3 lid 1 niet langer onderschrijft dan wel door zijn handelen blijkt geeft de grondslag niet

MOZAIEK010

langer te onderschrijven, dan wel indien het lid van de raad van opzieners niet langer voldoet aan de criteria genoemd in de leden 2 en 6. Deze schorsing vindt plaats bij unaniem besluit van de raad van opzieners, waarbij de stem van het lid van de raad van opzieners waarop de schorsing betrekking heeft niet wordt meegerekend.

- e) Ingeval van schorsing dient het voorgangersteam te worden geconsulteerd.
 - f) De schorsing belooft ten hoogste drie maanden en kan door de raad van opzieners eenmaal met die termijn worden verlengd. Volgt gedurende de schorsing geen ontheffing, dan is de schorsing na het verloop van de termijn geëindigd.
13. Ten hoogste de helft van het aantal leden van de raad van opzieners mag met een ander lid van de raad van opzieners een familieband hebben. Onder familieband wordt verstaan bloed- of aanverwantschap tot en met de vierde graad en de hoedanigheid van echtgenoot, geregistreerd partner of andere levensgezel.

Artikel 8 Voorgangersteam

1. De gemeente wordt bestuurd door een voorgangersteam. De raad van opzieners stelt het aantal leden van het voorgangersteam in overleg met het voorgangersteam vast. Het voorgangersteam bestaat in ieder geval uit minimaal twee personen die niet elkaars levensgezel zijn. Mocht er tijdelijk één voorganger zijn dan wordt een lid van de raad van opzieners tijdelijk voorganger tot er weer een tweede voorganger is benoemd. Ingeval van een vacature wordt zoveel mogelijk binnen drie maanden voorzien in invulling van de vacature. Het voorgangersteam benoemt uit haar midden een voorzitter en een portefeuillehouder financiën.
2. Voorgangers kunnen alleen worden aangesteld als zij op grond van geloof gedoopt zijn en indien zijn voldoen aan de in de Bijbel genoemde vereisten voor voorgangers.
3. Het voorgangersteam heeft de volgende taken en bevoegdheden:
 - a) het benoemen van coördinatoren, alsmede het ontheffen van coördinatoren uit hun functie.
 - b) het aanstellen van betaalde werkers in de gemeente.
 - c) het ontwikkelen van visie en het toezicht houden op de implementatie en voor overige zaken die onder het geestelijk bestuur vallen.
 - d) de dagelijkse leiding van de gemeente.
 - e) het in en buiten rechte vertegenwoordigen van de gemeente;
 - f) het besluiten tot het verlenen van incidentele dan wel doorlopende volmacht aan een of meer leden van het voorgangersteam en/of aan anderen, zowel samen als afzonderlijk, om de gemeente binnen de grenzen van die volmacht te vertegenwoordigen;
 - g) het na goedkeuring door de raad van opzieners aangaan van overeenkomsten ter verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen.
4. Het lidmaatschap van het voorgangersteam eindigt door:
 - a) tussentijdse vrijwillige terugtreding;
 - b) einde van het lidmaatschap van de gemeente;
 - c) ontheffing door de raad van opzieners. Dit besluit kan alleen genomen worden als de voorganger in de gelegenheid is gesteld zijn gewraakte handelwijze toe te lichten of te verdedigen in de raad van opzieners. Een ontheffing kan worden voorafgegaan door een schorsing.

Een lid van het voorgangersteam kan door de raad van opzieners worden geschorst indien het lid van het voorgangersteam de grondslag van artikel 2, dan wel de doelstelling van artikel 3 lid 1 niet langer onderschrijft dan wel door zijn handelen blijkt geeft de grondslag niet langer te onderschrijven, dan wel indien het lid van het voorgangersteam niet langer voldoet aan de criteria genoemd in de leden 2 en 5. Deze schorsing vindt plaats bij unaniem besluit van de raad van opzieners. Ingeval van schorsing dient het voorgangersteam te worden geconsulteerd. De schorsing belooft ten hoogste drie maanden en kan door de raad van opzieners eenmaal met die termijn worden verlengd. Volgt gedurende de schorsing geen ontheffing, dan is de schorsing na het verloop van de termijn geëindigd.

MOZAIEK010

5. a) Ten hoogste de helft van het aantal leden van het voorgangersteam mag met een ander lid van het voorgangersteam een familieband hebben. Onder familieband wordt verstaan bloed- of aanverwantschap tot en met de vierde graad en de hoedanigheid van echtgenoot, geregistreerd partner of andere levensgezel.
- b) Een lid van het voorgangersteam dan wel een levensgezel van een lid van het voorgangersteam kan niet tegelijk ook lid zijn van de raad van opzieners.
- c) Een lid van het voorgangersteam kan tevens lid zijn van het voorgangersteam van ten hoogste één andere Mozaiekgemeente en is steeds onderworpen aan het gezag van de raad van opzieners van de betreffende Mozaiekgemeente.
6. Het voorgangersteam vergadert minimaal twaalfmaal per jaar.
7. Het voorgangersteam besluit bij meerderheid van stemmen. Ieder lid van het voorgangersteam heeft één stem. Het voorgangersteam streeft ernaar zo veel mogelijk op basis van consensus tot besluitvorming te komen.
Het voorgangersteam kan ook op andere wijze dan in een vergadering besluiten nemen, als alle leden van het voorgangersteam schriftelijk hun stem uitbrengen.
Een besluit buiten vergadering is dan genomen als alle bestuurders zich unaniem vóór het voorstel hebben verklaard.
Onder een schriftelijke verklaring wordt mede begrepen een langs elektronische weg toegezonden leesbaar en reproduceerbaar bericht, aan het adres dat het voorgangersteam voor dit doel heeft vastgesteld en aan alle leden van het voorgangersteam bekend heeft gemaakt.
Van elk besluit dat buiten vergadering wordt genomen, wordt mededeling gedaan in de eerstvolgende vergadering. Deze mededeling wordt in de notulen van die vergadering vermeld en de uitgebrachte stemmen worden bij deze notulen gevoegd.
8. Ieder jaar evalueren de leden van het voorgangersteam met elkaar hun functioneren. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de leden van het voorgangersteam, nadat het eerste jaar na hun benoeming is verstreken.
9. Het voorgangersteam vertegenwoordigt de gemeente. Tevens zijn twee gezamenlijk handelende leden van het voorgangersteam bevoegd de gemeente te vertegenwoordigen. Vertegenwoordiging geschiedt steeds op basis van een rechtsgeldig genomen besluit. Het ontbreken van een dergelijk besluit doet aan de bevoegd tot vertegenwoordiging echter geen afbreuk, zodat derden mogen vertrouwen op de bevoegdheid van hen die de vertegenwoordigingshandeling uitvoeren.
10. Het voorgangersteam is bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de gemeente zich als borg of hoofdelijk schuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een derde verbindt.
Als het voorgangersteam voor deze besluiten niet de goedkeuring van de raad van opzieners heeft als bedoeld in artikel 7 lid 3 sub j, kan deze beperking van de bevoegdheid van het voorgangersteam wel aan derden worden tegengeworpen, mits die derden op de hoogte waren van de onderhavige bepaling.
11. Het voorgangersteam is belast met de bewaring van de archieven. In de archieven worden in ieder geval opgenomen:
 - a) De notulen, dan wel besluitenlijsten van de vergaderingen;
 - b) Beleidsdocumenten, waaronder in ieder geval de beleidsplannen, beleidsnotities, begrotingen, jaarverslagen en jaarrekeningen;
 - c) Officiële documenten, zoals politissen, contracten en andere overeenkomsten.

MOZAIEK010

Artikel 9 (Inter)nationaal leidersteam

1. Het (inter)nationaal leidersteam wordt aangesteld door de gezamenlijke voorgangers van de Mozaiekgemeenten bij meerderheidsbesluit. Het (inter)nationaal leidersteam bestaat uit minimaal twee personen die niet elkaars levensgezel zijn. Mocht het (inter)nationaal leidersteam tijdelijk bestaan uit één lid, dan behoudt het (inter)nationaal leidersteam haar bevoegdheden. Een lid van dit team blijft tevens als voorganger verbonden aan een Mozaiekgemeente.
2. Het (inter)nationale leidersteam team heeft de volgende taken en bevoegdheden:
 - a) Aanstellen van voorgangers in nieuw te starten Mozaiekgemeenten.
 - b) Doorontwikkelen van de visie, cultuur en identiteit van Mozaiek
 - c) Bewaken van de eenheid tussen de lokale Mozaiekgemeenten en haar voorgangersteams op basis van de inhoud van de statuten, in het bijzonder de artikelen 2, 3 en 4.
 - d) Stimuleren van en bijdragen aan de groei van de bedieningen in Mozaiekgemeenten zoals leiderschap, spreken en worship.
 - e) In en buiten rechte vertegenwoordigen van Mozaiek.
3. Het lidmaatschap van het (inter)nationaal leidersteam eindigt door:
 - a) Tussentijdse vrijwillige terugtreding.
 - b) Einde van het lidmaatschap van het voorgangsteam.
 - c) Einde van het lidmaatschap van Mozaiek.
 - d) Ontheffing door de gezamenlijke voorgangers van de Mozaiekgemeenten bij besluit genomen met een drie vierde meerderheid. Dit besluit kan alleen genomen worden als het lid in de gelegenheid is gesteld zijn gewraakte handelwijze toe te lichten of te verdedigen in een vergadering van de gezamenlijke voorgangers van de Mozaiekgemeenten. Een ontheffing kan worden voorafgegaan door een schorsing.

Artikel 10. De financiën van de gemeente

1. Uit de leden van de gemeente wordt, telkens voor een periode van vier kalenderjaren, een controller benoemd door het voorgangsteam. Een aftredende controller is onmiddellijk herbenoembaar. De controller kan geen lid zijn van de raad van opzieners of het voorgangsteam.
2. De controller is verantwoording verschuldigd aan het gehele voorgangsteam, onder primaire verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder financiën.
3. De bediening van controller stopt door:
 - a) toetreding tot de raad van opzieners;
 - b) toetreding tot het voorgangsteam;
 - c) tussentijdse vrijwillige terugtreding;
 - d) einde van het lidmaatschap van de gemeente;
 - e) ontheffing door het voorgangsteam. Dit besluit kan alleen genomen worden als de controller in de gelegenheid is gesteld zijn gewraakte handelwijze toe te lichten of te verdedigen in het voorgangsteam. Een ontheffing kan worden voorafgegaan door een schorsing.
4. De controller is belast met de uitvoering van het financiële beleid van de gemeente. De controller draagt zorg voor:
 - a. de inning en betaling van gelden voor zover deze:
 - i. passen binnen het kader van de vastgestelde begroting;
 - ii. gedekt zijn door schriftelijke bewijsstukken;
 - iii. niet een uitbetaling aan de controller zelf betreffen;
 - b. de inning en betaling van alle overige gelden;
 - c. de bewaring voor tenminste tien jaren van alle aan inkomsten en uitgaven ten grondslag liggende bewijsstukken, zoals rekeningafschriften, getekende tellijsten van de collecten, facturen en declaraties;
 - d. de boekhouding per kalenderjaar;

MOZAIEK010

- e. regelmatige informatie aan het voorgangersteam, de raad van opzieners en budgethouders over de stand van zaken met betrekking tot inkomsten en uitgaven;
 - f. het opmaken vóór één april van elk jaar van het ontwerp van de jaarrekening van het afgelopen kalenderjaar met een overzicht van inkomsten en uitgaven en een balans van bezittingen en schulden;
 - g. het in overleg met het voorgangersteam opmaken vóór één december van elk jaar van het ontwerp van de begroting van het komende kalenderjaar.
5. Voordat een jaarrekening door de controller aan het voorgangersteam en daarna aan de raad van opzieners ter vaststelling wordt voorgelegd wordt de boekhouding gecontroleerd door twee leden van de gemeente, die daartoe door het voorgangersteam zijn aangewezen.
 6. De controleurs brengen verslag van hun bevindingen uit aan het voorgangersteam, de raad van opzieners en aan de ledenvergadering.
 7. Na de controle wijst het voorgangersteam voor het komende jaar één nieuwe controleur aan, opdat een controleur twee jaren in functie is en dan vervangen wordt.

Artikel 10.a. Meldpunt misbruik

1. Door het voorgangersteam wordt een procedure opgesteld om misbruik in welke vorm dan ook te kunnen melden.
2. Onderdeel van deze procedure is het aanstellen van zowel een interne als een externe vertrouwenspersoon.
3. Deze vertrouwenspersonen mogen, vanwege hun onafhankelijkheid, geen leidinggevende positie in de gemeente bekleden.

Artikel 11. Statutenwijziging

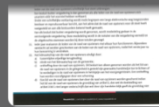
1. Wijziging van de statuten vindt plaats als de statuten van Mozaiek0318 worden gewijzigd
2. Voor een wijziging van de statuten in Mozaiek0318 geldt het volgende:
 - a. De ledenvergadering kan tot wijziging van de statuten besluiten tijdens een vergadering, waarvoor de leden tenminste vier weken tevoren schriftelijk zijn bijeengeroepen. Bij de uitnodiging is het wijzigingsvoorstel gevoegd.
 - b. Een besluit tot statutenwijziging behoeft een meerderheid van tweederde van de uitgebrachte stemmen, waarbij tenminste driekwart van het aantal gemeenteleden aanwezig moet zijn.
 - c. Is in de vergadering niet driekwart van het aantal gemeenteleden aanwezig, dan wordt een tweede vergadering belegd. In die vergadering kan worden besloten met tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen, ongeacht het aantal aanwezigen.
3. Een statutenwijziging treedt in werking op de dag volgend op de dag waarop het besluit is genomen, tenzij in het besluit anders is bepaald.

Artikel 12. Ontbinding en vereffening

1. De ledenvergadering kan besluiten tot ontbinding van de gemeente. Het bepaalde in de leden 1 tot en met 3 van artikel 11 is hierbij van toepassing.
2. Bij het besluit tot ontbinding wordt door de ledenvergadering tevens besloten voor welk doel en op welke wijze het eventueel batig saldo zal worden aangewend. Het doel zal in ieder geval zoveel mogelijk in overeenstemming moeten zijn met grondslag en doelstelling van de gemeente.

Artikel 13. Aanvulling inzake ontbinding en vereffening

1. Het voorgangersteam doet een voorstel aan de ledenvergadering voor de bestemming van een eventueel batig saldo bij ontbinding van de gemeente.
2. Het batig liquidatiesaldo wordt besteed ten behoeve van een algemeen nut beogende instelling of van een buitenlandse instelling die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het algemeen nut beoogt.

BIJLAGE 6

bijlage 6.pdf Open met Adobe Acrobat

'Durven we te veranderen als kerk? Vaak niet.'

'Mozaiek is een kerk van de tweede kans, ook voor mij'

ZONDAG
INTERVIEW

'Mozaiek is een kerk van de tweede kans, ook voor mij'

TEKST MARINA DE HAAN **BEELD** BAS CZERWIŃSKI

Hij hoort er wekelijks verhalen over. Mozaiek biedt bezoekers een plek van herstel. Ies Maaswinkel, nu een jaar voorganger van Mozaiek010 in Rotterdam, verliet de gereformeerde wereld. De evangelische kerk werd ook voor hem een plaats van herstel en vernieuwde visie, zegt hij. 'Zoveel kerken bereiken geen mensen die Jezus niet kennen.'

Wanneer Rotterdammer Ies Maaswinkel (56) door het staatslied van Maasvlakte waaide, heeft hij een open en vromelijke blik. Hij groet de ene na de andere voorbanger. Het is enerzijds de orfons van de maai die verlies elf jaar predikant was van de Nederlands Gereformeerde kerk (NGK) in deze stad. Anderzijds houdt Maaswinkel van mensen. Hij heeft oog voor de medemens en neemt geregeld tijd om naar anderen te luisteren en er voor hen te zijn.

'Iedere ochtend bid ik tot God, wie brengt U op mijn pad?' Als er dan een bijzondere ontmoeting volgt, zoals op dezelfde ochtend dat de journalist op de bank zit, dan dankt hij God hardop.

Hij was 43 jaar toen hij als predikant werd bevestigd in de NGK. Als tiener had ik het verlangen om in de kerk te werken', vertelt hij. 'Dat had ook als evangelist of zending kunnen zijn. Ik wilde iets doen met verkondiging. Maar toen ik als vijfjarige uit de Christelijke Gereformeerde kerk (CGK) verdween, verdween het verlangen ook.'

Waarom verdween u uit de CGK?

'Ik vond de kerk enorm saai en zag de relevantie er niet van in. In diezelfde periode werd mijn moeder ziek en overleed ze. Ik was achtien. Het concept dat God liefde is en het overlijden van mijn moeder - het hielp mij niet in het proces waar ik in zat. Dat deed voor mij de deur dicht. Ik heb de kerk en God zes jaar losgelaten, of in ander geval genoemd dat te doen.'

Het lukte niet om God en de kerk los te laten?

'Om het niets had ik op mijn 21e een onverstaanbare drang om weer naar een kerkdienst te gaan. Dat betekende mijn leven op z'n kop: ik ervoer dat de leegte in mij verdween, omdat Gods Geest ervoor in de plaats kwam. Ik leerde mijn vrome inget kort daarop kennen en ben teruggekeerd naar de CGK in een ander deel van Rotterdam. Toen kwam dat verlangen om in de kerk te werken terug. Rond mijn dertigste zei ik tegen mijn vrouw: 'Het verlangen zit er nog, misschien moet ik nu echt stappen gaan zetten, want anders komt het er nooit van.' Dus dat ben ik gaan doen. We leerden de NGK in Maasvlakte kennen. De paas ging het om.'

Maaswinkel verruilde het bedrijfsleven, waar hij werkte voor een internationale handelsfirma in luxe taxifree-producten, voor het predikantschap. Hij volgde een zijdenroos van theologische en is op basis van 'bijzondere gaven' predikant geworden. Ja, en vooral veel verhalen en ontmoetingen - later verliet Maaswinkel de NGK en sloot hij zich aan bij een landelijke evangelische beweging: Mozaiek. De kerk, gestart door zanger - en mede Feyenoordfan - Kees Kraayenoord, heeft inmiddels tien lokale gemeenten in het land, waarvan Rotterdam er een is.

Kan een Mozaiek010-voorganger wel in Maasvlakte wonen? Maaswinkelachtig. 'Ja, dankzij de kerk. In Maasvlakte wonen veel meer Rotterdammers. Vlak bij het bus station een hardje met de tekst: 'Wij ademen smilijk voort onder de rook van Europort'. De regio Rotterdam is een groot en dynamisch gebied. Hier gebeurt altijd wat, er is beweging. Mensen uit andere delen van het land vinden het welkoms lastig om in deze omgeving te landen. De mentaliteit lijkt sterk op die van de stad: no sense, een bepaalde nuchtheid, een rauwheid en een ondernemende houding. Dat spreekt mij aan, want ik was lang inkoopmanager en accountmanager. Ik woonde 40 jaar in de havenstad. In alle windstreken, behalve op Zuid. Maar daar heb ik wel gewerkt. Dus ik durf te zeggen dat ik de stad behoorlijk goed ken.'

Mozaiek bestaat een jaar in Rotterdam. Waarom begonnen jullie in een stad waar al veel kerken zijn?

'Met Mozaiek in deze regio zeggen we niet dat de huidige kerken niet goed zijn. Hetenmaal niet zelf. Maar als ik zie hoeveel mensen wij in een jaar in een behoefte hebben voorzien, dan zegt dat volgens mij ook veel. Kennelijk is er behoefte aan een eigenlijke kerk met theologische predken en met muziek, die vandaag de dag gebruikt wordt om God te aanbidden. De behoefte is er juist andere kerken die allemaal een eigen functie hebben.'

Ik heb het altijd zo, in de regio Rotterdam wonen bijna een miljoen mensen. Op dat aantal zijn er te weinig kerken, er stopten nog meer kerken bij. Het is goed dat er in deze regio verschillende kerken zijn: kerk, bouwkerken, pleisterkerken, kerken die missieaan gedreven zijn. Ik denk ook aan gemeenten die zich richten op maximaal vijftig bezoekers, of maximaal tweehonderd bezoekers of een kerk als die van ons. En aan kerken die een ander publiek aanspreken, zoals maganthekerken en internationale gemeenten. Ik zie meer kerken in dezelfde regio niet als concurrentie, maar juist als een. Laten we elkaar vooral vinden.'

Als Mozaiek ergens meerstrukt, klinkt er vaak kritiek van onder meer voorgangers uit bestaande kerken. Zij vinden het jammer dat Mozaiek zich bijvoorbeeld in een stad op de Bollenhoed vestigt. Begrijp u die kritiek?

'Zeker. Als je leiding geeft aan een kerk die kleiner wordt, en er gaan vervolgens mensen - en daarmee ook vrijwilligers - uit je kerk naar een nieuwe Mozaiekgemeente, dan snap ik heel goed dat het pijn doet. Het doet mij ook pijn. Daaropzetter wil ik wel een kwetsbare vraag stellen: wat gebeurde er in een kerk voordat Mozaiek kwam? Deze vraag stel ik vaak als ik voorgangers en predikanten uit de regio ontmoet en we dit punt bespreken. Hopelijk kan de vraag oproepen tot een overweging. Hoe komt het dat de kerk niet meer zo bloeit?'

'Mozaiek is een kerk van de tweede kans, ook voor mij'

Mozaiek bestaat een jaar in Rotterdam. Waarom begonnen jullie in een stad waar al veel kerken zijn?

ZONDAG

INTERVIEW

Als een kerk namelijk een bloeiende gemeenschap is en ze blijft haar leden aanspreken, dan kan ik me bijna niet voorstellen dat mensen vertrekken om naar Mozaïek te komen. Dit hoefde ik niet verwijten. Integendeel. Ik heb zelf lang deel uitgemaakt van traditionele kerken. Ik houd van de kerk en geloof in de kracht van de lokale kerk. Het gaat me aan het hart dat zoveel gemeenten een twijfend bestaan leiden. Dit klinkt misschien ongevoelzaam of gek, maar ik zou liever willen dat wij als Mozaïek geen bestaansrecht meer zouden hebben, omdat alle kerken om ons heen bloeien.

Zegt u: de reden dat mensen de traditionele kerken verlaten, komt door de kerk zelf?
"Mensen stappen niet zomaar uit de kerk waar ze al jaren naartoe gaan. Er gaat veel vooraf aan zo'n besluit: dat herken ik bij mezelf ook. Ik zou graag willen dat kerken het liefst buiten om naar binnen te kijken en na te gaan waarom mensen weggaan. Waarom lukt het als kerk niet om de mensen vast te houden? Ook wij als Mozaïek moeten onszelf blijven bevragen als mensen bij ons vertrekken."

Na elf jaar verliet u de NGK. Was het een bewuste keus?
"Ik heb er een mooie tijd gehad, maar uiteindelijk heb ik te weinig vrijheid ervaren in hoe ik vind dat de kerk zou moeten zijn en hoe ik daarbinnen wil functioneren. De structuren van leiderschap vind ik in de meeste traditionele kerken ongezond en niet meer van deze tijd. Ik wordt daarnaast te veel gevraagd van predikanten. Daarbij ontbreekt het vaak aan visie, innovatie en gerichtheid naar buiten. Allemal thema's waar ik graag mee bezig ben. Wat ik vooral miste, is de wil en de moed om vandaag de dag kerk te zijn. Streeken we ons voldoende uit naar onze omgeving? Durven we als kerk te veranderen? Vaak niet. Dan blijft dat Nederlandse kerken aan dezelfde kwestie lijden als waar de samenleving aan lijdt: eindeloos polderen. Daardoor verandert er per saldo weinig. We houden elkaar gevangen in het afwachten van belangen. En we verliezen het idee dat we iedereen erbij moeten houden, tot het absolute. Maar als je als kerk niet meegaat, verandert of iets nieuws onderneemt, omdat je iedereen te vriend en tevreden wilt houden, verlies je ook mensen. Ik zie het al jaren gebeuren, in zoveel kerken. Het als vreselijk gewoosd dat de kerk geen mensen bereikt die Jezus nog niet kennen."

Daar zegt u nogal wat.
"Dat weet ik en ik zeg het niet pijn in mijn hart. Het is mijn vurige wens dat kerken hun roeping verstaan en lief tonen. Mozaïek heeft zeker niet gekopieerd te worden, maar darf het anders te doen. Neem risico's en onderneem, werk met de talenten die God geeft en wees creatief zoals de Heer dat is. Daarvoor moet je te laten die al heel lang meegaan en voorheen waarde hadden, maar nu niet meer voor iedereen werken". En al zeker niet voor veel mensen die niet met de kerk zijn opgegroeid. Daar te experimenteren en daar weer van te

leren. Concl. de ramen van de kerk eens open. Trek eropuit. Er is een wereld te winnen; dat is de missie, de roeping, van de kerk."

Heeft Mozaïek een oplossing in handen?
"De tijd zal het leren. Maar wat ik inmiddels weet vanuit de praktijk is dat Mozaïek een beweging van lokale, onderneemende kerken is. En een beweging vereist korte lijnen en flexibiliteit. Het vraagt visie, ondernemerszin, moed en gezond leiderschap. Dit zie ik in de tien Mozaïekgemeenten."

Uw gemeente startte met drie diensten op zondag. Vloerdet het zover was, zei u: "Als er een derde dienst nodig is, dan is er iets bijzonder aan de hand." Hoe bijzonder is het verhaal van Mozaïek? Of nu zo?
"Het is even? Het is een groot avontuur. Je moet je voorstellen: als je begint in een bestaande kerk, heb je alles. Vaak

'Zoveel kerken bereiken geen mensen die Jezus niet kennen.'

stuur je bij waar nodig. Wij hadden niets en hebben alles uitgedacht en opgebouwd - van apparatuur voor de aanbiddingshand tot aan het kleedje in de crèche. Dat is een leuke uitdaging en heel hard werken. Gemiddeld komen er zo'n zes-honderd à zeventienhonderd mensen naar de diensten, met uitstichters naar boven. Dat zijn honderden unieke verhalen van mensen. Dat vind ik het meest bijzonder. Ik hoor verhalen van mensen die jaren, soms zelfs tientallen jaren, afgemaakt waren van de kerk. Anderen zijn de verbinding met God volledig kwijtgeraakt, of met God en de kerk. Voor hen is Mozaïek de kerk van de tweede kans, en soms van de derde of de vierde kans. Er is veel gebrokenheid onder mensen, maar er groeit ook hoop. Langzaam durven mensen de kerk en God weer te vertrouwen. Er is toch een kerk waar we herstel vinden, zeggen ze. Dat raakt mij. Wat me ook raakt, is dat we mensen weer kunnen die helemaal geen christelijke achtergrond hebben. Veel Mozaïekers nemen makkelijk anderen mee die nieuwsgierig zijn naar het christelijke geloof. Er is echt honger en dorst naar God in deze regio.

Wat voor kerk is Mozaïek voor u persoonlijk?
"Vrijheid en ruimte. Aan die twee begrippen denk ik meteen. Wat is de laatste periode in de NGK/Maassluis aan mijn zelfgekozen vertrek voorafging, heeft bij mij, mijn vrouw en mijn kinderen veel schade beweging gebracht. We zijn God dankbaar dat Mozaïek voor ons ook een plek van herstel is en van de tweede kans is gebliken. Hier mag ik zijn wie ik ben. Dat heeft mij goed gedaan. Ik krijg ook de ruimte om te werken zoals ik graag wil werken: in gedeeld leiderschap, ondernemend en met lief en omringing dienen. Vlak voor Kerst ben ik bijvoorbeeld met een collega voorgezongen bij wethouder Fanus Achbar (DENK, portefeuille Welzijn en Samenleving, red.) geweest. We vroegen hem: waar kunnen we als kerk de stad dienen? Het idee is nog pril en het antwoord van de wethouder laat nog op zich wachten, maar daar komt zeker een vervolg op, want Rotterdam heeft veel sociale nood en we willen helpen waar we kunnen."

evangelische beweging
Mozaïek wordt in het Nederlands 'Rightful en andere kerken vaak omschreven als een evangelische kerk of een evangelische beweging. Maaswinkel: "Waarom wil je een sticker op een kerk plakken? Als ik naar de evangelische beweging kijk, zie ik te veel diversiteit. Wanneer is een kerk nou echt evangelisch? Als je puur liturgisch naar de diensten van Mozaïek kijkt, dan kun je zeggen: het is evangelisch. Maar als je naar de inhoud van de predken en de organisatie van het leiderschap kijkt, dan past het evangelische etiket niet zo goed. Wij bieden vrijheid aan mensen die andere opvattingen hebben, over bijvoorbeeld liturgie. Dat maakt ons niet 'standaard' evangelisch. Het etiket dekt de lading dus niet. Ik heb geen idee hoe ik de kerk dan zou willen omschrijven. Ik voel de behoefte ook niet om dat te doen. Wij zijn Mozaïek."

Mozaïek 010 bestaat een jaar, op 13 februari 2022 gingen de deuren open in discotheek Club Blu in Rotterdam-Corf. Ies Maaswinkel begon destijds als de enige voorganger. Inmiddels zijn Jan-Williem Bosman en Elaine van de Wouda toe aan het voorgangersteam toegevoegd. De kerk verhuisde, vanwege een schietpartij bij de discotheek vorig jaar juni, naar Sporthal Schenkel in Capelle aan den IJssel. Inmiddels heeft Mozaïek 010 zo'n vijftiendertig leden. Bij Mozaïek worden de kinderen 'leiden' genoemd, omdat ze samen deel uitmaken van een mozaïek, een kunstwerk van gebrokenheid. Maaswinkel is getrouwd met Ingrid. Ze hebben drie (pleeg) kinderen, een schoonzoon en een schoondochter, twee kleinkinderen (en twee op komst). Ze wonen in Maassluis.

'Mozaïek is een kerk van de tweede kans, ook voor mij'

Nieuw Leven heet het derde album van Mozaïek Worship. Voorganger en muzikant Kees Kraayenoord: 'Ik moest iets loslaten wat van mij was.'

WORSHIP • HARM BOSMA BEELD MOZAIËK WORSHIP

Mozaïek Worship is 'voor iedereen'

Nieuw Leven heet het derde album van Mozaïek Worship. Voorganger en muzikant Kees Kraayenoord is blij dat het nu minder om hem draait. 'Dit album is niet van mij, maar van ons als kerk.'

Op het kantoor van Mozaïek0318 in Veenendaal schuift niet alleen Kees Kraayenoord aan voor een interview, maar ook zangeres Christyanne Lammers. 'We hadden dit interview net zo goed met twintig muzikanten kunnen houden', lacht Kraayenoord. Eind vorige week kwam het album *Nieuw Leven* uit, drie jaar na *Jesus Overwinnaar* uit 2019. Kraayenoord is zeker nog betrokken bij de muziek van Mozaïek Worship, maar minder dan voorheen. 'Dit album is denk ik een vertaling van de groei waarin we als Mozaïek zitten', vertelt Lammers. 'Mozaïek Worship is zeker niet alleen afdeling Veenendaal. Nee, er zijn vanuit heel Nederland muzikanten betrokken bij Mozaïek Worship. Dat hoor je terug in de liederen.' In 2016 kwam het eerste album uit: *Fest van Genade. Live at Mozaïek0318*. Op Spotify is dat album te vinden onder de naam van Kees Kraayenoord. De laatste twee albums zijn te vinden onder de vlag van Mozaïek Worship.

Is dat waarnaar u streefde als voorganger?
Kraayenoord: 'Absoluut. Ons eerste album, *Fest van Genade*, was meteen mijn laatste album. Ik gebruik hierbij bewust het woordje ons, want het is een product van Mozaïek. Destijds had ik al het idee: ik ga misschien nooit meer als solotiest een album maken. Ja, ik ben betrokken bij dit nieuwe album, maar niet meer als de artiest Kees Kraayenoord. Nu ben ik voorganger en een van de aanbiddingsleiders in de gemeente van Jezus Christus. Het mooie is dat je in de setting van de kerk veel meer bezig bent met discipelschap en navolging. We willen groeien in een leven van aanbidding. Mijn vrouw en ik hebben dat destijds heel sterk ervaren: breng je bediening thuis in de kerk en niet meer als solotiest. Wat wij hebben geleerd, willen we nu graag doorgeven.'

Geen eigen albums meer, is dat een groot offer?
Kraayenoord: 'In zekere zin wel, want ik moest iets loslaten wat van mij was. Ik zal eerlijk zijn: ik mis het soms wel om in een busje stappen om op tour te gaan met mijn band. Lekker reizen, een zaal binnenlopen met je gitaar en roepen: 'Hallo Zandam!' Die dynamiek van een band was fantastisch, maar ik zou niet meer willen ruitlen. Dit album is niet van mij, maar van ons als kerk.'

Is jullie nieuwe album dan vooral geschreven voor kerkliden van Mozaïek?

Kraayenoord: 'Het zijn belangrijke liederen voor ons, maar we zeggen tegen iedereen in Nederland: deze muziek is ook voor jou. Zing mee, gebruik het in je eigen kerk, gebruik het tijdens stille tijd.'
Lammers: 'We stellen niet voor niets alle bladmuziek gratis beschikbaar op onze website. Het zou zonde zijn om alles voor onszelf te houden.'

'Het nieuwe album *Nieuw Leven* is een vertaling van de groei waarin we als Mozaïek zitten.'

Zo hebben we in het verleden toerustingsmomenten gehad voor aanbiddingsteams van andere kerkgemeenschappen. We helpen mensen graag. Die activiteiten hebben door corona stilgelegen, maar het plan is om dat weer op te pakken. Het is tof om te merken dat we leuke reacties krijgen van andere kerken. Om een

'Ik zal eerlijk zijn: ik mis het soms wel om in een busje stappen om op tour te gaan met mijn band.'

voorbeeld te geven: vorig jaar speelden we op Opwekking het nummer 'Allesomvattend'. Daarna stroomde de mailbox vol met de vraag of daar ook bladmuziek van was. Het is mooi om dat aan te kunnen bieden.'

De titel van dit nieuwe album is *Nieuw Leven*. Waar staat dat voor?

Kraayenoord: 'Met Pasen speelden we de titelsong van dit album voor het eerst. Het nummer heeft veel raakvlakken met het paasfeest. Jezus stond op uit de dood: er is nieuw leven. Daarna ontstond het idee om het album aan deze titel op te hangen.'

We dachten: wat betekent dit nieuwe leven? Enerzijds is het een cadeau, anderzijds is het

een uitdaging. Want hoe geven wij handen en voeten aan ons nieuwe leven? Hoe ontwikkelen we ons? We hopen dat dit album bijdraagt aan die ontwikkeling.'

Lammers: 'Het lied *'Nieuw Leven'* raakt aan hoe we als Mozaïek willen zijn. *Nieuw Leven* is niet voor niets het thema van Mozaïek0318. Als er iets is wat wij willen, is dat mensen een diepere relatie krijgen met God en dat ze groeien in geloof.'

De plaat is vorig jaar opgenomen tijdens de Mozaïek-conference. Waarom niet in een studio?

Lammers: 'Dat was een bewuste keuze. Na corona was het fijn om weer bij elkaar te kunnen komen. Iedereen was welkom tijdens die conference. We vinden het belangrijk dat je het geluid van de kerk in onze muziek terughoort.'

Er staat een aantal covers op het album. Waarom?

Kraayenoord: 'Op ons vorige album stonden alleen eigen nummers. Maar je ontdekt als kerk dat er bestaande nummers zijn die heel goed aansluiten bij je visie.'

Neem het nummer 'God, ik kijk naar U' (afkomstig van Bethel Music, 'God I Look To You', red.). Dat nummer hebben we tijdens de coronaperiode veel gezongen in onze diensten. Het lied is een soundtrack van onze kerk. Ondanks alles mogen we blijven zeggen: God regeert, ook in een periode van moeilijkheden zoals een pandemie. Dat lied is erg waardevol voor ons. Reden genoeg om zo'n nummer op ons album te zetten.' ■

Nieuw Leven (Live at Conference)
MOZAIËK WORSHIP,
INTEGRITY MUSIC

ARTWORK NIEUW LEVEN

Voor het artwork van dit album is gebruik gemaakt van cyanotype, een fotografische techniek uit 1842. 'Vroeger maakte men daar blauwdrukken mee', vertelt Lammers. 'Met een speciaal middelje maak je papier lichtgevoelig. We hebben bloemen op dat papier gelegd en dat laten liggen in het licht. Door de zon werd deze bloem afgebeeld op het papier. Vervolgens hebben we het papier gedoopt in water en daardoor ontstond deze blauwdruk. We vonden het symbolisch goed passen bij het thema.'

INTERVIEW

Je sliep als kind met een bijbel in bed, zei je eens in een interview.
 "Hmm", hij slikt een slok koffie door en knikt. "De juf in groep acht had uitgelegd dat Jezus het Woord van God is. Ik wilde dicht bij Jezus zijn en in mijn kinderbrein had ik de link gelegd tussen Jezus en de Bijbel. Ik heb de dikke Statenvertaling van mijn ouders gepakt en in bed genomen. Die heb ik tegen me aangedrukt, omdat ik Jezus tegen m'n hart wilde drukken. Het was geen comfortabele bijbel om mee te knuffelen – dik, hard en zwart – maar ik gaf uiting aan een puur en kinderlijk verlangen om bij Jezus te zijn. Ik denk dat dit zo'n moment is waarop God zich verheugt in zijn kinderen."

Een paar jaar later was je de rebel die zich juist afzette tegen God en geloof.
 "Vanaf mijn 12e had ik inderdaad een enorme behoefte om uit te breken. Ik blowde, ik dronk en ik luisterde heavy-metalmuziek. Mijn twee oudere broers – een van hen is overleden – waren daar overigens veel beter in dan ik. Zij gingen gewoon niet meer naar de kerk en kozen hun eigen weg. Ik wilde dat ook, maar zodra het zondag was en mijn moeder zei: "We gaan naar de kerk", ging ik mee. Ik had zo'n zwak voor haar, dat ik het moeilijk vond tegen mijn moeder in opstand te komen. Daar zat ik dan in de kerkbank, met mijn hoofd naar beneden, mijn lange heavy-metalhaar langs mijn schouders, en m'n legerkisten aan. "Wees 's écht een rebel, zet nou door!" dacht ik vaak. Maar dat durfde ik niet."

Was je in je hart geloviger dan je wilde?
 "Ik was klaar met het geloof. De muziekteksten die ik luisterde, waren heel duister – occult bijna. Op de hoezen van de lp's

die ik had, stond satan afgebeeld. Ik vond dat superstoer. Al wil ik mijn rebellie niet te groot maken. Ik was een tiener en op dat moment vond ik mezelf heel wat. Als ik nu terugkijk, zeg ik: ik was gewoon lekker aan het schoppen. Dat hoorde er ergens ook wel bij."

Potje kaarten

Op vrijdag 27 februari 1987, vlak voor zijn 15e verjaardag, komt Kees radicaal tot geloof. Hij is dan met de tweede klas van de mavo op werkdag in Limburg, en samen met een aantal klasgenoten heeft hij straf: huisarrest. "Ik weet niet meer wat we hadden uitgespookt, maar de straf vond ik niet erg. We hadden natuurlijk nachten niet geslapen, dus ik was kapot. Ik

'Ik heb veel liefde voor Feyenoord, maar die club heeft geen liefde voor mij'

lag lekker op een bankje in de woonkamer van ons huisje op het vakantiepark waar we verbleven. Mijn vrienden zaten aan de eettafel een potje te kaarten.

Van mijn zus had ik een bandje van Stryper gekregen, een christelijke hardrockband, en die muziek draaide ik in de draagbare cassette recorder die ik had meegenomen – zo eentje die je op je schouders draagt. Ik lag daar op dat bankje een beetje weg te doezelen, terwijl het ene na het andere nummer voorbijkwam. Ik kon de muziek wel waarderen, tot het nummer 'All of me' aan de beurt was." Zanger Michael Sweet zingt in dat lied: "En toen kwam U tot mij, stralend als de morgenzon, en U gaf mij uw liefde." Op dat moment werd ik overvallen door liefde. Alsof Jezus voor mij stond en zei: "Hier ben Ik en Ik hou van jou."

Met een brok in zijn keel vervolgt Kees: "Daar, op die bank in dat vakantiehuysje, verloor ik al mijn weerstand. Het is nu 36 jaar geleden, maar het was een allesbepalend moment. Sinds die dag heb ik vaste grond onder de voeten. Ja, ik twijfel soms nog héél veel. En ik maak fouten... man! Maar als ik terugga naar dat moment, weet ik dat het goed is. Dat was mijn ontmoeting met Jezus."

Personalia

Kees Kraayenboord (Katwijk aan Zee, 1972) is zanger en voorganger van Mozaïeko318. Hij studeerde theologie aan de Azusa theologische hogeschool. Na zijn afstuderen kwam hij terecht in de praiseband van EO-Ronduit, de jongerenband van de Evangelische Omroep. Na zijn livealbum *This is my cry* startte Kees een solocarrière en werkte hij samen met diverse bekende Nederlanders en buitenlandse artiesten. In januari 2012 richtte Kees een evangelische gemeente in Veenendaal op, Mozaïeko318, waarna meerdere gemeenten ontstonden, onder andere in Nijkerk, Apeldoorn, Rotterdam, Leiden en Amsterdam. In 2016 verscheen zijn biografie *Backstage* (Ark Media).

Hoe kan ik stilstaan bij Goede Vrijdag zonder dit lied?

Ik heb veel liefde voor Feyenoord, maar die club heeft geen liefde voor mij

The Brethren Brothers... man! Maar als ik terugga naar dat moment, weet ik dat het goed is.

VISIE 33

'Hoe kan ik stilstaan bij Goede Vrijdag zonder dit lied?

De tekst van het lied 'Hoe kan ik stilstaan bij Goede Vrijdag zonder dit lied?' is een beroemde tekst van de Nederlandse dichter J. van der Stoep. Het is een van de meest bekende teksten van de Nederlandse gereformeerde kerk. Het is een lied dat vaak wordt gezongen op Goede Vrijdag. Het is een lied dat over de dood van Christus gaat. Het is een lied dat over de liefde van Christus gaat. Het is een lied dat over de genade van Christus gaat. Het is een lied dat over de hoop van Christus gaat. Het is een lied dat over de verlossing van Christus gaat. Het is een lied dat over de zaligheid van Christus gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van Christus gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Vader gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Heilige Geest gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Kerk gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de wereld gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de mensheid gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de natuur gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de schepping gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de mensheid gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de natuur gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de schepping gaat.

De tekst van het lied 'Hoe kan ik stilstaan bij Goede Vrijdag zonder dit lied?' is een beroemde tekst van de Nederlandse dichter J. van der Stoep. Het is een van de meest bekende teksten van de Nederlandse gereformeerde kerk. Het is een lied dat vaak wordt gezongen op Goede Vrijdag. Het is een lied dat over de dood van Christus gaat. Het is een lied dat over de liefde van Christus gaat. Het is een lied dat over de genade van Christus gaat. Het is een lied dat over de hoop van Christus gaat. Het is een lied dat over de verlossing van Christus gaat. Het is een lied dat over de zaligheid van Christus gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van Christus gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Vader gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Heilige Geest gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Kerk gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de wereld gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de mensheid gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de natuur gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de schepping gaat.

De tekst van het lied 'Hoe kan ik stilstaan bij Goede Vrijdag zonder dit lied?' is een beroemde tekst van de Nederlandse dichter J. van der Stoep. Het is een van de meest bekende teksten van de Nederlandse gereformeerde kerk. Het is een lied dat vaak wordt gezongen op Goede Vrijdag. Het is een lied dat over de dood van Christus gaat. Het is een lied dat over de liefde van Christus gaat. Het is een lied dat over de genade van Christus gaat. Het is een lied dat over de hoop van Christus gaat. Het is een lied dat over de verlossing van Christus gaat. Het is een lied dat over de zaligheid van Christus gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van Christus gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Vader gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Heilige Geest gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de Kerk gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de wereld gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de mensheid gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de natuur gaat. Het is een lied dat over de heerlijkheid van de schepping gaat.

Wat raakte jou precies in dat nummer?

Hij slaat een hand op zijn knie en zegt: "Dat de God van het universum de tijd neemt om een rebellerende, zichzelf zoekende tiener te ontmoeten. Dat die grootheid zo dichtbij wil komen. Die drie minuten – langer duurde het liedje niet – waren zo impactvol, dat heb ik daarna nooit meer meegemaakt."

Wachten op de grap

Die middag werden alle tweedeklassers van de mavo met bussen teruggebracht naar Katwijk. Terwijl Kees met een paar klasgenoten bij de draaiende motoren van de bussen staat te wachten tot ze kunnen instappen, rolt hij een shagje en steekt die aan. Hij neemt een haal, blaast uit en zegt tegen de jongens die bij hem staan: "Nou, ik ben bekeerd."

Hij schiet in de lach bij de herinnering.

"Dat was een heel grappig moment, want iedereen keek mij aan en dacht: Bekéerd? Waar heb je het over? Ik denk dat ze wachtten op de grap die daarna zou komen. Maar die kwam niet."

Lopend vuurtje

Kees' bekering ging als een lopend vuurtje door de school. "Zelfs de directeur – hij leeft niet meer, ik heb het van zijn kinderen gehoord – schijnt thuis gezegd te hebben: 'Ons gebed is verhoord, Kees is bekeerd.' Dat raakt me nóg. Ik weet niet wat ik in die tijd uitstraalde, maar blijkbaar baden mensen voor mij. Ook mijn zus trouwens. Zij was een paar jaar eerder tot geloof gekomen, en de vrijdag voor onze werkweek wilden zij en haar toenmalige vriendje voor mij bidden. Ik vond dat prima, al beleefde ik er niets bij. Maar blijkbaar maakte ook zij zich zorgen over mij."

Vanaf het moment dat Kees tot geloof kwam, ging hij preken en zingen. Eerst tijdens kerst- en paasvieringen op school, later ook op de tienerclub van de evangelische gemeente waar hij zich bij aansloot. "En dat doe ik nog steeds. Ik kreeg dus niet alleen een relatie met Jezus, maar kwam ook tot mijn bestemming als spreker en zanger."

Stofzuigerkerk

Kees woont sinds 2008 in Veenendaal en stichtte er in 2012 de kerk Mozaïeko318. De kerk groeide al snel uit haar voegen en inmiddels zijn er tien Mozaïek-gemeenten in Nederland. Kritiek op de kerk kwam er ook. Mozaïek zou een stofzuigerkerk zijn,

die leden uit andere gemeenten wegtrekt. Er zou te weinig afstemming zijn met omliggende kerken. Wat doet deze kritiek met Kees zelf? "Ik wil er niet te snel voor weglopen", antwoordt hij, terwijl hij voorover gaat zitten en met zijn ellebogen op zijn knieën leunt. "Kom op," zeg ik dan tegen mezelf, "als je een grote kerk hebt, moet je een grote jongen durven zijn." Al kan ik er soms van wakker liggen. Ja natuurlijk! We moeten niet doen alsof alle kritiek onterecht is. Tegelijkertijd hadden we toen we begonnen niet het idee een grote kerk te gaan bouwen.

Ik ben voorzitter van het pastoresconvent in Veenendaal, waar een katholieke priester, hervormde broeders en Gereformeerde Bonders een paar keer per jaar

'En daarom: handen omhoog en heel hard zingen'

samenkomen. Ik voel me vaak een gereformeerdepinksterbaptoliek. Ik kan mijn senang voelen bij heel veel verschillende kerkvormen. Onze stijl is niet een diskwalificatie van andere stijlen.

Ik zeg het in alle voorzichtigheid: mijn vrouw Nicole en ik menen dat we een roeping hebben voor Mozaïek. We proberen in alle oprechtheid te doen waarvan we denken dat God ons riep. Vervolgens zien we dat er wel degelijk vrucht is in levens van mensen en in gezinnen. Ouders zeggen tegen mij: "Ik kreeg mijn kinderen met geen mogelijkheid meer mee naar de kerk, en nu vragen ze: 'Pap, gaan we zondag weer naar Mozaïek?'" Al zijn er óók mensen die zeggen: "Het is te massaal, ik voel me niet gezien, ik zoek een andere kerk." Dus nee, natuurlijk doen wij niet alles goed."

Te gretig zingen

In 2019 bracht Kees samen met Eline van Dijk en Reyer van Drongelen het nummer 'Jezus Overwinnaar' uit. De populariteit ervan is ongekend; in talloze gemeenten en tijdens diverse conferenties staat het lied op de songlist. Een echt paaslied. Is Kees niet bang dat we het nummer te gretig zingen? Vergetend dat Jezus op Witte Donderdag in Getsemane en op Goede Vrijdag

op Golgota eerst onmenselijk moest lijden? "Wil je het hele evangelie recht doen in een lied, dan moet je bijna doen wat Händel in The Messiah doet. Daar zit een Hallelujakoorn in, maar is ook plaats voor zijn lijden en sterven. Maar soms heb je liederen die uiting geven aan het één óf aan het ander. Ik heb beide nodig. Ik zing graag 'Is dat, is dat mijn Koning?' en 'Leer mij, o Heer, uw lijden recht betrachten'. Maar ik heb óók het lied 'Jezus Overwinnaar' nodig. Sterker nog: hoe kan ik stilstaan bij Goede Vrijdag zónder dit lied? Ik wil wéten dat Hij Overwinnaar is, dat Hij het laatste woord heeft, sterker is dan de dood en het licht overwint. Met dié wetenschap kan ik het lijden van Goede Vrijdag aan. En gek genoeg begint Gods revolutie niet met Pasen, met de opstanding, maar met het kruis. Dáár laat Hij zien wat liefde is. Dáár laat Hij zien dat er werkelijk een antwoord is op ons onrecht en onze gebrokenheid, namelijk: vergeving. Dat is voor mij de ware revolutie – met het lege graf als eerste bewijs van een nieuwe wereld."

Blijf 'Jezus Overwinnaar' soms niet in je keel steken als je denkt aan Oekraïne, of als je de beelden ziet van Turkije en Syrië?

"Nee, nee, nee! Absoluut niet! Ik zing het zelfs hárd. Dat is nu juist het mysterie van ons geloof: wij belijden Christus als Overwinnaar, als de God die alles nieuw maakt. Dat is de hoop die we hebben. En geloof me: Oekraïners in onze gemeente zingen dit lied heel hard mee."

Waarom raakt dit je zo?

"Ik word er zelfs een beetje opstandig van. We moeten oppassen dat we het lied niet als een soort luxe-product gaan zien, alsof wij dit niet zouden mogen zingen. Ik geloof dat de kerk een profetische stem heeft gekregen om over hoop te zingen, over verandering en groei, over vernieuwing – terwijl het er nog niet is. In een wereld waarin de dood lijkt te regeren, mag de kerk zeggen: 'Nee, Jezus regeert! Hij overwint!' Ik baal er soms van dat kerken hun profetische stem inslikken en denken: er is zo veel lijden, we hebben geen antwoord. Maar we hebben wél een antwoord: Jezus! En daarom: handen omhoog en heel hard zingen. En natuurlijk zingen en bidden we ook: 'God, hoelang nog?' En: 'Waarom?' Maar als ik niet meer kan zingen dat Jezus Overwinnaar is, ben ik zonder hoop. Dan zeg ik met Paulus: dan zijn we het lachertje van de wereld, de meest beklagenswaardige mensen."

'Hoe kan ik stilstaan bij Goede Vrijdag zónder dit lied?'

Wat raakte jou precies in dat nummer? Hij slaat een hand op zijn knie en zegt: "Dat de God van het universum de tijd neemt om een rebellerende, zichzelf zoekende tiener te ontmoeten. Dat die grootheid zo dichtbij wil komen. Die drie minuten – langer duurde het liedje niet – waren zo impactvol, dat heb ik daarna nooit meer meegemaakt."

Die middag werden alle tweedeklassers van de mavo met bussen teruggebracht naar Katwijk. Terwijl Kees met een paar klasgenoten bij de draaiende motoren van de bussen staat te wachten tot ze kunnen instappen, rolt hij een shagje en steekt die aan. Hij neemt een haal, blaast uit en zegt tegen de jongens die bij hem staan: "Nou, ik ben bekeerd."

Vanaf het moment dat Kees tot geloof kwam, ging hij preken en zingen. Eerst tijdens kerst- en paasvieringen op school, later ook op de tienerclub van de evangelische gemeente waar hij zich bij aansloot. "En dat doe ik nog steeds. Ik kreeg dus niet alleen een relatie met Jezus, maar kwam ook tot mijn bestemming als spreker en zanger."

Beeld op de website over de samenwerking tussen Mozaiek en Compassion.

Het lijkt eenvoudig

Het lijkt eenvoudig. Kerk en liefdadigheid vormen een tweeenheid. Eerlijk delen met elkaar en met wie het minder heeft in de wereld: veel organisaties zijn actief op dit terrein. Innige samenwerking met kerken ligt voor de hand. Er zijn immers ook hulporganisaties uit de missie van kerken zelf opgekomen, zoals Kerk In Actie van de Protestantse Kerk in Nederland.

De praktijk is minder eenvoudig. Goeddoelenorganisaties moeten mensen overhalen te doneren, met uitgekende fondswervingsmethoden. Het geld komt niet vanzelf naar ze toe rollen. Daar komen gemakkelijk ergerniswekkende promotieverhalen in mee, of omstrede hulpverleningsmethoden. Denk aan kindsponsoring, dat het zo goed doet bij donateurs, die dan tenminste bereid zijn structureel een flink bedrag te betalen. Kerken die lang en innig samenwerken met een externe hulporganisatie, nemen haar werkwijze voor hun rekening. Dat gaat ver. Wie het wil, moet scherp selecteren. De wereldwijde Hillsong Church was in het nieuws vanwege haar samenwerking met Compassion International – de kerk wordt geplaagd door schandalen en blijkt jaarlijks een miljoen dollar te hebben gerekend om het sponsoren van kinderen te promoten. Compassion Nederland werkt samen met meer dan honderd kerken, maar 'zonder financiële afspraken', mailt een woordvoerder als ik ernaar vraag. Alleen Mozaiek krijgt 20.000 euro per jaar – voor werk dat Compassion anders zelf moest uitvoeren. Dat zou efficiënter zijn. 'De samenwerking met Mozaiek is bijzonder omdat het om ontzettend veel kinderen gaat', aldus de woordvoerder. Er is 'een ambitieus driejarig plan' gemaakt, 'dat een intensieve samenwerking van beide organisaties vraagt. Intensiever dan met andere kerken.'

Hardlopen in Kenia voor het goede doel?

REINA WISKERKE • redacteur nd.nicolumns BEELD MOZAIEK / COMPASSION

Er kwam ook een verklaring van Mozaiek, die tien jonge evangelische kerken omvat: 'Mozaiek heeft samen met Compassion een gebied in Noord-Kenia 'geadopteerd' waar een mooie relatie met zo'n zestien lokale kerken wordt opgebouwd.' Volgens Mozaiek heeft dit inmiddels geleid tot sponsoring van meer dan 1800 kinderen.

Persoonlijk zou ik niet graag bij een kerk horen die zich nadrukkelijk schaaft achter kindsponsoring, waarvoor je op een website een arm Afrikaans kind kunt kiezen. Een kerk die dat pontificaal promoot, zoals Mozaiek doet, dringt de werkwijze aan haar leden op. Laat Compassion lekker zelfstandig opereren en haar methoden voor eigen rekening nemen. Je kunt er als kerkganger in meegaan, of er kritiek op hebben. Respecteer dat en houd als kerk afstand.

Dat denk ik ook bij de Muskathlon, een geldwervingsmethode die Mozaiek en Compassion geregeld aanwenden. Volgend jaar mei vliegen 124 deelnemers naar Kenia om daar mee te doen aan de Mozaiek Kenia Muskathlon (website Mozaiek). Ze leveren een sportieve prestatie op een plek waar extreme armoede heerst, en moeten elk eerst 10.000 euro inzamelen voor kindsponsoring en een waterproject.

Heiligt dit doel de middelen: Kenianen in extreme armoede confronteren met 124 Hollandse hardlopers of mountainbikers die daarvoor op fossiele brandstof heen en weer vliegen? Het zou hooguit een individuele keuze moeten zijn, en niet iets om als kerkgemeenschap achter te gaan staan. <

MARINA DE HAAN EN BAS MEEUSE *nd.n|evangelisch* BEELD MOZAIK

Een dienst van Mozaiek in Veenendaal. In andere plaatsen zijn domeinnamen met Mozaiek in de naam geregistreerd door derden. "De registratie van de URL is puur commercieel."

'Wie URL wil, kan een bod doen'

...Twee vrijgemaakt-gereformeerde dominees in Hardenberg zijn niet de enigen die domeinnamen van Mozaiek hebben geregistreerd.

...In zeker zeven andere plaatsen zijn ook websites met 'Mozaiek' in de naam geclaimd. 'Ik zou graag een Mozaiek-gemeente willen starten.'

► AMERSFOORT

'Ik heb geen hekel aan Mozaiek, maar ik wil ze een beetje plagen', zegt Jeeroen van Esch (44). Hij is lid van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv) in Gramsbergen. Zijn achterbuurman is een van de twee vrijgemaakte predikanten die jaren geleden de domeinnaam mozaiek0523.nl in Hardenberg registreerden. De dominees Albert Pieter Feijen (69) en Adrian Verbree (61) deden dat naar eigen zeggen om met de evangelische kerk Mozaiek in gesprek te gaan over een mogelijke samenwerking. 'Ik hoorde van Verbree over de plannen van Mozaiek naar Hardenberg. Ik dacht: als Hardenberg niet lukt, gaan ze eventueel naar Ommen. Dus heb ik de domeinnaam mozaiek0529.nl in die regio geregistreerd', zegt Van Esch. Uit een inventarisatie van het *Nederlands Dagblad* blijkt dat er in meer plaatsen Mozaiek-gereleerde domeinen zijn geregistreerd door mensen die niet aan deze kerk zijn gelie-

erd. Van Esch deed dat afgelopen maart, vooral vanuit commercieel oogpunt, stelt hij. 'Ik heb theologisch of kerkelijk gezien geen problemen met Mozaiek. Ja, ik vind er wel wat van. Dat ze bijvoorbeeld kerken leegtrekken, vind ik lastig. Zelf ben ik van mening dat je naar de lokale kerk gaat, zodat je elkaar ook in de supermarkt tegenkomt en elkaar kunt helpen met hand-en-spandiensten.' Maar dat is volgens de websitebouwer een ander gesprek. 'De registratie van de URL is puur commercieel. In mijn branche is het gebruikelijk om een domeinnaam te registreren die zeer gewenst is of wordt. Als iemand de URL wil hebben, kan hij een leuk bod doen. Wat de gek ervoor geeft. Het Mozaiek vijftig euro biedt, dan is-ie voor hen.'

bedreiging

Uit enthousiasme registreerde Christiaan Lustig (45) uit Huizen in mei 2019 de domeinnaam mozaiek035.nl. 'Het was zeker niet met de bedoeling om Mozaiek dwars te zitten. Het was uit enthousiasme voor de groei van Gods kerk in de wereld en in mijn regio', vertelt hij. 'Ik dacht: als Mozaiek naar het Gooi komt, dan ligt de domeinnaam vast bij mij klaar. Als je vanuit een plaatselijke kerk denkt, kan de komst van een nieuwe gemeente voor een bedreiging zorgen. Maar gezien vanuit het licht van het Koninkrijk van God

is het een ander verhaal. Als mensen in een gemeente niet tot bloei komen en in een andere kerk wel, dan vind ik dat alleen maar heel mooi.' Lustig heeft de domeinnaam destijds als privépersoon geregistreerd, niet namens een kerkelijke gemeente. Later sloot hij zich aan bij de evangelische kerk Celebration Church in Hilversum, de locatie in Huizen. Jarenlang liet hij de URL naar zijn huidige kerk doorverwijzen. 'Dat was wel een beetje dom en onhandig. Dat heb ik nooit met een kerkleider afgestemd', reageert hij. Maandag zegde hij de domeinnaam op. Daar gaat

'Als Mozaiek vijftig euro biedt, dan is-ie voor hen.'

echter wel een kalenderjaar overheen. 'Als Mozaiek plannen heeft voor Hilversum, mogen ze de domeinnaam natuurlijk gewoon hebben.' Ook Wim Hoddenbagh, evangelist en oprichter van Stichting Presence, heeft dinsdag de domeinnaam mozaiek0182.nl opgezegd. Hij deed dat nadat hij daarvoor door het *Nederlands Dagblad* werd gebeld. In febru-

ari 2020 werd onder zijn naam de domeinnaam van Mozaiek in Gouda geregistreerd. 'Een teamlid van onze stichting was betrokken bij de oprichting van Mozaiek010 in Rotterdam. Destijds heeft hij voor de zekerheid een paar domeinnamen via ons account Speak Hope geregistreerd', vertelt Hoddenbagh. 'Volgens mij heeft Mozaiek trouwens geen plannen in Gouda en omgeving.' In februari 2024 komt de domeinnaam vrij.

warm hart

Ook in Hoogeveen blijkt al een lokale Mozaiek-pagina te zijn geregistreerd: mozaiek0528.nl. Deze website verwijst naar de plaatselijke Christelijke Gereformeerde Kerk (CGK). 'We zijn allemaal één kerk. We dragen elkaar een warm hart toe', zegt vrijwilliger Jan Everts (42), op wiens naam de domeinnaam staat. 'Ik heb het geregistreerd, zodat mensen in elk geval bij een kerk uitkomen. Het was echt niet om elkaar tegen te werken, dat is niet onze opzet. Als Mozaiek de URL wil gebruiken, dan is dat geen probleem.' Freek Dommerholt (58) heeft de domeinnaam van Mozaiek in Eindhoven, mozaiek040.nl, in 2017 alvast gereserveerd, mocht Mozaiek naar Eindhoven gaan. 'We gingen in die periode vaak naar Mozaiek in Veenendaal. Het leek me mooi als er hier ook een Mozaiek-gemeente kwam. Ik ben webdesigner, dus ik dacht: dat is

makkelijk om alvast te doen.' Dommerholt, die nu naar Stadskerk 040 gaat, acht de kans klein dat zijn vers op korte termijn uitkomt. 'Ik zou wel graag starten met een Mozaiek-gemeente, maar we hebben daar nog niet genoeg mensen voor.' De domeinnaam mozaiek0172.nl in de regio Alphen aan den Rijn en Boddegraven is in 2019 anoniem geregistreerd. En mozaiek0321.nl in de regio Drontheim en Biddinghuizen is half maart van dit jaar vastgelegd. Negen andere domeinnamen zijn door Mozaiek zelf geregistreerd. Het gaat onder andere om websites in de regio's rond Alkmaar, Drachten en Stadskanaal. <

KERKNAAM

De eerste gemeente van Mozaiek is in januari 2012 ontstaan en draagt de naam Mozaiek0318. Het eerste deel van de naam verwijst naar een mozaiek. 'We zijn een kunstwerk van gebrokenheid', wordt veelal in de diensten gezegd. Het tweede deel is een verwijzing naar het netnummer van de stad. Sindsdien krijgt iedere nieuwe kerk van Mozaiek het netnummer uit die regio. Er zijn tot nu toe tien gemeenten, waaronder Amsterdam (020), Rotterdam (010) en sinds dit jaar Middelburg (018).

MOZAIEK 031A

VOORGANGERSTEAM
 Martha Jansen van Rensburg,
 Kees Kraayenoord
 en Nelinda Troost
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek031a.nl | 0318-
 734900 (dinsdag t/m vrijdag) •
 www.mozaiek031a.nl

MOZAIEK 033

VOORGANGERSTEAM
 Mieke Honing, Emiel Hop
 en Marcel Koning
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek033.nl |
 033-3038800 (dinsdag en
 vrijdagmorgen) •
 www.mozaiek033.nl

MOZAIEK 055

VOORGANGERSTEAM
 Joël Treuren en Job Vink
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek055.nl •
 www.mozaiek055.nl

MOZAIEK 071

VOORGANGERSTEAM
 Martijn Rutgers en
 Jarno Zange
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek071.nl •
 www.mozaiek071.nl

MOZAIEK 010

VOORGANGERSTEAM
 Jan-Willem Bosman,
 Ies Maaswinkel
 en Eline van de Woestijne
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek010.nl •
 www.mozaiek010.nl

MOZAIEK 020

VOORGANGERSTEAM
 Joël Boertjens en vacant
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek020.nl •
 www.mozaiek020.nl

MOZAIEK 054B

VOORGANGERSTEAM
 Jaap de Graaf (interim)
 en Peter van Rijn
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek054b.nl •
 www.mozaiek054b.nl

MOZAIEK 0521

VOORGANGERSTEAM
 Peter van der Mark en
 Joost Westerink (interim)
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek0521.nl •
 www.mozaiek0521.nl

MOZAIEK 036

VOORGANGERSTEAM
 Arjen ten Brinke
 en Daniëlle Rebel
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek036.nl •
 www.mozaiek036.nl

MOZAIEK 011A

VOORGANGERSTEAM
 Melvin Blankenstijn en vacant
CONTACTGEGEVENS
 contact@mozaiek011a.nl •
 www.mozaiek011a.nl

MOZAIEK

LEIDERSCHAPSTEAM
 Arjen ten Brinke, Kees
 Kraayenoord en
 Johan Ravessloot

BIJLAGE 12

bijlage 12.pdf Open met Adobe Acrobat

'God gaat niet nu pas aan het werk in Middelburg. Dat is Hij best al een flinke tijd.'

'Uit de GerGem komen ze naar jouw kerk, maar jij vindt Mozaiek lastig?'

ZONDAG
INTERVIEW

'Uit de GerGem komen ze naar jouw kerk, maar jij vindt Mozaïek lastig?'

TEKST MARINA DE HAAN BEELD LEONARD WALPOT

Wanneer de evangelische gemeente Mozaïek een nieuwe kerk sticht, klinkt er geregeld kritiek vanuit gevestigde kerken. Er wordt vaak óver kerken en voorgangers gesproken in plaats van mét elkaar. In dit interview gaan de evangelische voorganger Arjen ten Brinke en de hervormde predikant Bart de Bruin een eerlijk gesprek aan.

'Ik vind het tof om elkaar op deze manier te spreken', zegt Arjen ten Brinke tegen Bart de Bruin. Ze zijn beiden voorgangers in een kerk. Ze hebben liefde voor God en voor mensen, darven kwetsbaar te zijn en houden er van om het goede nieuws te delen. Ze zijn verbinder, ze willen een ander ontmoeten. Een eerlijk gesprek voeren, de ander bevestigen en spiegelen. En vooral: elkaars pijn erkennen. Dat doen ze nu op uitnodiging van deze kraal.

Twee uur praten ze over kerk-zijn, theologie en de strijd die wel eens ontstaat tussen gevestigde en nieuwe kerken. Of concreter: tussen traditionele kerken en Mozaïek. Arjen ten Brinke (38) is voorganger van de evangelische gemeente Mozaïek036 in Almere. Hij maakt ook deel uit van het landelijk leiderschap van Mozaïek, een beweging met tot nu toe tien kerken in het land. Bart de Bruin (46) is predikant in de hervormde Ontmoetingskerk (PKN) in Middelburg. Tijdens het gesprek zitten ze vaak voorovergebogen te luisteren. Op andere momenten gooit Ten Brinke er een flauwe grap in en barsten ze in lachen uit.

Het is niet de eerste keer dat de twee een open gesprek voeren. Toen Mozaïek begin dit jaar neerstreek in Middelburg, was er telefonisch contact. Maar hun geschiedenis gaat verder terug. Beiden woonden in Sluisrecht, waar ze achterburen waren. Ze trokken met elkaar op toen ze beiden theologie studeerden. En later, toen Ten Brinke pionierspredikant was vanuit de Protestantse Kerk in Nederland in Den Haag, ging De Bruin daar wel eens voor. Ze zijn elkaar blijven volgen en waarderen en respecteren elkaar.

Ze zijn het zeker niet altijd met elkaar eens, maar dat is 'helemaal oké', zegt Ten Brinke. Over Mozaïek wordt volgens Ten Brinke met name op sociale media vaak negatief geschreven en meestal is het verhaal niet volledig. De Bruin benoemt al vrij snel zijn pijn. 'Toen Mozaïek in januari in Nederland Dagblad begon, klokte er van hun kant in het nieuwsbericht van het

Nederlands Dagblad alleen maar zegen. Er werd gezegd: God wil iets doen, delbig of in Zeeland. Dat is hij best al een flinke tijd', zegt De Bruin met een knipog.

Kerk is een familie

'Ik weet dat ik snel kan overkomen als een zure dominee die gemeentelieden niet wegpepen, maar dat is niet mijn bedoeling', stelt De Bruin. 'Ik begrijp het als mensen bij Mozaïek tot een lovable geloof komen en dat gun ik ze van harte. Mozaïek is een mooie beweging met een goede combinatie van aanbidding en inhoud. Tegelijkertijd doet het vertrek van kerkliden ook zeer. Het zijn vaak mensen van wie je houdt en met wie je jaren ontrekt. Een kerk is niet zomaar een leuke, gezellige club die op zondag samenkomt. Het is een lichaam, een familie. En op het moment dat familieleden zeggen dat ze weggaan, doet dat pijn. De Ontmoetingskerk is een groeiende gemeente in Middelburg. De kerk draait op zondag dubbele ochtenddiensten en een avonddienst. Er zijn op zondagochtenerd pakweg 1150 kerkgangers. Zo'n vijftig leden stappen over naar Mozaïek036 in dezelfde plaats. Van de vierhonderd kerkgangers van Mozaïek komt het merendeel niet uit traditionele kerken, maar uit baptistenkerken en andere evangelische gemeenten', weet De Bruin. 'Bij ons in de kerk zien we bijvoorbeeld mensen uit de Gereformeerde Gemeenten naar ons toekomen. Zij stappen niet over naar Mozaïek.'

Ten Brinke: 'Ik vind sowieso dat wij als Mozaïek altijd kritisch naar onszelf moeten zijn. Laatst had ik een ontmoeting met vrijgemaakte domi-

nees. Een uur luisterde ik naar hun pijn. Daarna vroeg ik: mag ik jullie ook eens spiegele? Daar stonden ze voor open. Ik vind dat we als kerken moeten nadenken over de vraag: waarom ontstaat Mozaïek? Als blijkt dat Mozaïek een nieuwe landelijke kerkbeweging is, dan kun je de komende jaren niet cynisch erop reageren. Volgens mij hebben we ons als Nederlandse kerken ertoe te verbinden, ik zou het daarom wel lief vinden om daárover in gesprek te gaan.'

De Bruin: 'Ik geloof ook dat Mozaïek een spiegel voor ons is, ook voor mij. Waarom lukte het veel traditionele kerken bijvoorbeeld niet om de twintigers en dertigers bij de kerk te houden? Wat evert deze doelgroep in Mozaïek wat ze niet vinden in de traditionele kerk? Voor de mensen die bij De Ontmoetingskerken zijn, was de reden vooral de vorm en de beleving van onze erediensten. Ze zeggen vaak: Mozaïek is een goede beslissing voor ons gezin voor de komende vijf of tien jaar. Dan maak je de keuze voor een kerk zoals je van werkgever wilt. Ze vragen zich af: wat levert het mij op? Maar hoe zit het met permanente trouw aan een kerk?'

Ten Brinke: 'Zou jij je hele leven in dezelfde kerk blijven?'

oefenen in verdraagzaamheid

De Bruin: 'Ja, ik denk dat het een oefening in verdraagzaamheid en geduld is. Dat doen we in onze cultuur te weinig. Mensen gaan naar een kerk waar ze zich lekker of beter voelen. Natuurlijk geloof ik dat Mozaïek een plek is voor mensen die in de kerk zijn vastgelopen en daar weer God vinden. Dat is een zegen. Maar er stapte ook een groep over waarvan ik het idee heb dat ze ernaartoe gaan om te consumeren. In een kerk zit je ook om te denken, om te verdragen en elkaar te vergeven en te aanvaarden, waartoe Paulus oproept in zijn brieven.'

'Hoe hoed je het vol met elkaar? Dat is echt een oefening. Ik vind het dus jammer als mensen weggaan, omdat ze beleving in de diensten willen. Beleving lijkt sterker dan theologische inhoud.'

Ten Brinke: 'Ik hoor je net zeggen dat er mensen uit de GerGem naar jouw kerk komen. Zo'n overstap ligt niet zo onder een vergoortglas. Zeg je dan ook tegen hen: blijf trouw aan je kerk? Ik denk dat het heel normaal is dat mensen wel eens naar een andere kerk gaan en dat er dus kruisverkeer is tussen kerken. Maar als het om Mozaïek gaat, dan wordt het spannend. Dit is een oprechte vraag aan jou: heb jij enig idee waar die spanning mee te maken heeft?'

De Bruin: 'Mensen komen individueel regelmatig naar ons vanuit kerken waar in de prediking de verlossing door Jezus Christus op afstand wordt gehouden. Zij ontdekken bij ons dat ze Jezus als Heer en Verlosser mogen zien. Dat vind ik een inhoudelijke overstap en daarom heb ik er geen moeite mee. Als mensen naar Mozaïek gaan, wordt op beleving gekozen. Dat hoeft niet per se verkeerd te zijn.'

Ten Brinke: 'Ik vind het echt oké als mensen naar Mozaïek gaan voor de beleving. Ik denk dat jij daar iets meer aan tilt. Volgens mij gaan mensen hun eigen weg met God. In coronatijd zijn mensen bij ons vertrokken, omdat ze vonden dat wij geen radicale boodschap hadden over de tijd waarin we leefden. Dat waren ook mensen met wie ik heb opgetrokken. Maar als iemand er op die manier in staat, dan is deze kerk blijbaar niet iemand's plek. Dat is jammer, maar het gebeurt altijd.'

De Bruin: 'Is het misschien ook cultuur? En moettes we juist in de kerk niet oefenen in verdraagzaamheid?'

Ten Brinke: 'Kijk naar onze kerkgeschiedenis. De kerken die er nu zijn, zijn bijna altijd ontstaan vanuit ruzie en conflict.'

'Uit de GerGem komen ze naar jouw kerk, maar jij vindt Mozaïek lastig?'

ZONDAG INTERVIEW

Mozaiëk is niet op die manier ontstaan. Het is geboren vanuit de roeping die Kees Kraayenoord kreeg.

De Bruin: 'Wat mensen van Mozaiëk zien, is vooral de Ivestream. Daar zijn in coronatijd veel bijeen op aangehaakt. Maar vindt een bezoeker dat wat in Veendam is ook in de nieuwe gemeenten? Dat is denk ik wel even wat anders. Hoe maak jij voor kerkengangers de omslag van consumenten naar geven, delen en dragen?'

Ten Brinke: 'Door discipelschap.'

De Bruin: 'Dat is voor ons ook een belangrijke visie op gemeente-zijn. Ik denk dat Mozaiëk sterk is op zondag. Maar gemeente zijn is anders dan alleen op zondag samenkomen. Zie jij dat als een uitdaging?'

Ten Brinke: 'Het helpt mij om dicht bij onze visie en cultuur te blijven. We zijn een kantwerk van gebondenheid, de vijf kwartier die je op zondag tijdens de Ivestream ziet, is natuurlijk een cadeau. Dat is niet de kerk. Voor ons draait het om God aanbidden, van elkaar houden en onze omgeving dienen. Ik zie dat nieuwe mensen aanhalen op de visie. In de gebroeders ontmoeten we elkaar en daarna kan God weerlaten geven.'

niet goed genoeg.

Wat is nu precies je punt, Bart?', vraagt Ten Brinke dan aan zijn gesprekspartner. Hij buigt voorover met zijn ellebogen op zijn knieën. Hij weet waar God je geroepen heeft. Daar ben je de afgelopen tijd behoort in te leven. Je hebt bedacht voor diverse kerken in andere plaatsen. Je bent predikant van een groeiende kerk. Ik kan zo genieten van hoe jij prekt en hoe je bent. Wat is nu precies je punt? Heb je het gevoel dat je niet genoeg bent? Moet het dat het met Mozaiëk niet iets spannender is dan als een andere evangelische kerk in de buurt begint?'

De Bruin leunt ook naar voren, hij neemt de vraag van Ten Brinke rustig in zich op. 'Coronatijd was een moeilijke tijd voor kerken. Ook voor ons, reageert hij. 'Daarna vroegen we ons af wie er terugkomt. Hoe maken we weer verbinding? Toen ik hoorde dat Mozaiëk ging starten, werd ik onzeker. Als Mozaiëk ergens begint, trek je kerk mensen veel mensen. Wat blijft er dan over van onze gemeente? Ik denk dat andere voorgangers dat gevoel ook herkennen. En Mozaiëk trekt niet alleen randkerkelijke mensen aan, maar ook mensen die pijfers zijn en actief onderdeel zijn van bijvoorbeeld het jeugdwerk of het muziekteam. Vooral voor kleinere gemeenten doet dit extra zeer. Het is een deel van de familie. We waren zo verbonden, we zagen elkaar elke zondag en doordeveels en nu lukt het ons niet om samen te blijven. Daar zit denk ik de pijn.'

Ten Brinke: 'Dat begrijp ik helemaal, man.'

De Bruin: 'Wij zijn als regelkerk door een proces gegaan en tot de conclusie gekomen, wij zijn De Ontmoeting. En hoe wij de brugge in de dienstvorming is oké. Daarin is de orde vanuit onze traditie belangrijk gebracht. We hebben mensen zien terugkomen en nieuwe mensen toegevoegd zien komen. Toen bedacht ik: een nieuwe kerk in de buurt is helemaal niet zo spannend.'

Ten Brinke: 'Ik vind het prima om pijn te delen en is inderdaad altijd verdrietig wanneer mensen weggaan. De vraag is of dat het hele verhaal is. In Mozaiëk018 zijn met Pasen 74 mensen gedoopt. Met name mensen die randkerkelijk waren, of helemaal niet naar de kerk gaan. Dus het is zeker niet alleen maar het rondpompen van gelovigen, wat vaak over ons gezegd wordt. De andere kant van het verhaal moet ook gedeeld worden, vind ik.'

Arjen ten Brinke (1984) is sinds juli 2022 voorganger van Mozaiëk036 in Almere. Daarnaast vormt hij samen met Mozaiëk-oprichter Kees Kraayenoord en Johan Ravensdoot het landelijk leidersteam van Mozaiëk. Eerder was Ten Brinke jarenlang pionier in de PKN. Zo zette hij BOEI 90 op in Den Haag, een protestantse pionierskerk. In 2019 werd hij voorganger van Mozaiëk033 in Nijkerk. Ten Brinke is getrouwd met Annemarie, vader van vijf kinderen en woont met zijn gezin in Almere.

Bart de Bruin (1977) is sinds 2016 predikant in de hervormde wijkgemeente De Ontmoeting van de Protestantse Gemeente Middelburg. Eerder was hij van 2010 tot 2016 predikant van de hervormde gemeente van Andel. Recent kreeg De Bruin een aantal beroepen uit andere kerken. Na een tijd van ontmoetingskerk, bezinning en gebed ervaart hij de roeping om als predikant bij De Ontmoeting te blijven. De Bruin is getrouwd met Nicolette, vader van vier kinderen en woont met zijn gezin in Middelburg.

De Bruin: 'Over de traditionele kerken wordt ook vaak gezegd dat alle gemeenten leeglopen, dat het geloof hier uitsterft en mensen niet meer tot geloof komen. Ook dat is niet het hele verhaal.'

Ten Brinke: 'Wie zegt dat dan? Ik neem aan geen Mozaiëkvoorgangers en als dat wel zo is, moet je ze erop aanspreken. Voor mij zit er geen enkel waardeoordeel in of mensen naar een protestantse kerk, een evangelische gemeente of een baptistenkerk gaan.'

prekenesies

De Bruin: 'Wat mij ook bij jullie opvalt, is dat er geregeld thematisch wordt gepredikt. Het verdient daarvoor dat je thema's kunt kiezen waar mee je snel aanhaakt bij de leefwereld van mensen. Wat ik belangrijk vind, is om consistenties te houden van Genesis tot Openbaring en te ontdekken wat God ons door deze gedeeltes vandaag de dag te zeggen heeft. Jullie lijken constant thema's te zoeken die mensen aanspreken en bevestigen.'

Ten Brinke: 'Wat mij opvalt in dit gesprek, is dat je iets te vaak een bijzinnetje gebruikt, zoals wat lekker voelt, wat lekker smaakt of wat mensen willen horen. Dat raakt mij. Ik vind dat het geen recht doet aan Mozaiëk en ik herken het ook niet. Wij zijn niet aan het doen wat voor mensen lekker voelt. Wat we doen, is goed kijken naar de tijd, de cultuur en waar mensen nu staan. Daar hebben wij denk ik een andere visie op. Het is de vraag of mensen van Genesis tot Openbaring alleen maar preken willen horen. Ik denk zelf van niet, dus het klopt dat we die keuze niet maken. Al gaan sommige lokale Mozaiëkvoorgangers wel door hele bijbelboeken in hun preken.'

'Ik denk dat alle kerken iets laten zien van wie God is.'

'Er komen veel mensen naar ons toe die zeggen: ik zit mijn hele leven in de kerk, ik heb catechisatie gehad en ik ben volgevoerd met kennis, maar ik ken Jezus niet en de kracht van de Heilige Geest heb ik nooit ervaren. Daar zit geen oordeel in, maar dat is wat wij terugkrijgen van mensen. Hebben je dat?', vraagt Ten Brinke.

De Bruin: 'De kern van mijn roeping als predikant is de verfondiging en de toerusting van de gemeente om Jezus te volgen in het leven van elke dag. Gods Woord centraal is van groot belang. Als die kennis door de kracht van de Geest naar het hart zakt, komt het tot leven.'

Ten Brinke: 'Ik vind het mooi wat je doet, Bart. Ik zeg het niet kunnen: de hele Bijbel doorpreken. Bij Mozaiëk gaan we op weg naar hetzels, waarin we in de gebroeders Jezus willen zoeken. Wij vertellen daarin wat niet het hele verhaal. Maar ik denk ook niet dat het kan. Veel mensen zeggen: wat erag dat het lichaam van Christus zo versnipperd is. Je kunt ook zeggen: al die verschillende kerken, wat mooi. Ik denk dat alle kerken iets laten zien van wie God is. Want geen een kerk heeft het complete verhaal. Dan kun je beter zeggen: de Ontmoetingskerk doet een stukje en Mozaiëk doet een stukje.'

De Bruin: 'Je kunt het inderdaad ook als verrijking van elkaar zien. Maar waarom gaan jullie dan vaak naar plaatsen in de Bijbelbibi en niet naar bijvoorbeeld Den Helder?'

vooral op de Bijbelbibi

Ten Brinke: 'Sowieso begint een lokale Mozaiëkgemeente van onderaf, vanuit een vraag uit een gemeenschap. Ik denk dat we inmiddels wel honderd keer nee hebben gezegd. En tien keer ja. Een ja heeft te maken met argumentatie, met motivatie en we bidden ervoor. We zitten ook in Almere. Amsterdam en we treffen voorbereidingen voor een nieuwe gemeente in Stadskanaal. Dat is geen Bijbelbibi.'

De Bruin: 'Dan is het dus ook niet meteen net zo booming zoals bijvoorbeeld in Nijkerk?'

Ten Brinke: 'Het gaat niet om booming.'

De Bruin: 'Maar dat effect heeft het wel op mensen. Helemaal als mensen die naar Mozaiëk zijn overgestapt tegen hun oude kerkgenoten zeggen: het is hier zo goed, jullie moeten ook komen. Snap je dat? De erkenning voor de pijn is belangrijk.'

Ten Brinke: 'Ik erken de pijn. Hij is even stil en vervolgt dan. 'Binnenkort komt een andere groep vrijgemaakte dominees bij ons op bezoek. Dan bidden we samen, bevragen we elkaar en bidden we voor elkaar. We kennen elkaar vaak vanuit de kerk, maar nu kun je elkaar in de ogen kijken. Bij Mozaiëk zeggen we altijd: ontmoeting komt voor standpunt en vraag komt voor condities.'

De Bruin: 'Hoe kijk je dan aan tegen samenwerken? Mozaiëk is in Zeeland bijvoorbeeld in dezelfde tijd een Alpha-cursus gestart als wij. De Ontmoetingskerk werkt daarna samen met lokale gereformeerde kerken. Waarom niet samen de krachten bundelen?'

Ten Brinke: 'Dat zou zeker kunnen. Al zijn er natuurlijk verschillen in theologie en zijn de vergaderingen om iets rond te krijgen in traditionele kerken soms wat stroperig. Dan besluiten we denk ik eerder om zelf een Alpha-cursus te houden. Ik ben trouwens groot voorstander van samen optrekken en samen bidden. Daarmee bedoel ik dat je elkaar zegenet. Je ziet andere kerken en je geloof in wat die kerken doen. Samen vormen we het lichaam van Christus.'

'Uit de GerGem komen ze naar jouw kerk, maar jij vindt Mozaiëk lastig?'

Bijlage 13.pdf Open met Adobe Acrobat

6 NEDERLANDS DAGBLAD WOENSDAG 28 JUNI 2023

ACHTERGROND
BAS MEUSE (id.nieuwsgelisch) BEELD MOZAIEK / CREATIONS FOTOGRAFIE, NO

'Ons gevoel botst op wat wij menen dat de Bijbel ons aanreikt'

Homoseksuelen zijn van harte welkom bij mega-kerk Mozaiek. Maar een zegen op hun huwelijk is vooralsnog een stap te ver. Over hon een snelgroeiende kerk indistief wil zijn, maar ook ruimte wil geven aan bijbelse bezwaren.

In de evangelische kerk Mozaiek is spanning ontstaat over het zegenen van homoseksuelen. Mozaiek voert de slogan 'Je bent welkom zoals je bent', maar een deel van de 'Ibbs'-ers in de kerk vindt dat een holle frase als de kerk tegelijk weigert hun relatie te zegenen. 'Je hoort vanaf het podium, iedereen is welkom. Dan denken wij: je zegt het allemaal wel, maar je bent gewoon hypocriet', zegenen Sandra en Liebeth?

Hier dat homo's in de snelgroeiende evangelische kerk van Nederland geen ruimte krijgen, integendeel. Mozaiek staat erom bekend voluit ruimte te geven aan mensen die kiezen voor een homorelatie. De kerk gaat daarin veel verder dan de meeste evangelische gemeenten. En toch schuurt het, zo blijkt uit gesprekken met een tiental mensen in en rond Mozaiek die 'Ibbs'-er zijn of daar in hun omgeving mee te maken hebben.

Nemen het verhaal van Jos en Jarko De Witte van Leeuwen. Zij trouwden in 2001, hebben twee kinderen en kerken bij Mozaiek in Veenendaal. Sinds 2021 zijn zij betrokken als leiders van een Mozaiek-gespreksgroep voor 'Ibbs'-ers Love2Meet LGBTQ.

Bij deze Love2Meet-avonden bleek dat homoseksuelen bij Mozaiek uiteindelijk altijd niet te horen krijgen als zij vragen om een zegen op hun huwelijk, zonder dat dit voor hen op voorhand duidelijk was. Jarko vindt dat 'groot onrecht'. 'Er groeien veel kinderen en jongeren op in Mozaiek. Zij zien nooit een homo'sel dat gaat trouwen als aankondiging op het scherm'. Hij vindt het pijnlijk dat Mozaiek wel zegt dat iedereen welkom is, maar dat dit voor hen niet blijkt uit het beleid. In eerste zegen: je julle relatie is het niet waard om een zegen van God over te vragen.

Ook bij Sandra en Liebeth leidde het 'Ibbs'-beleid van de kerk tot pijn. De twee vrouwen leerden elkaar kennen in Mozaiek en kregen een relatie. Tot dat ze in 2021 wilden trouwen, voelden ze zich welkom. Dat veranderde na een pre-matriage-cursus waaraan zij gewoon konden deelnemen. 'Vandaag kregen we een laatste niet: "We zegenen in de cursus wel haar en hem, maar daar bedoelen we ook alre mee!", vertelt Sandra.

Halverwege de cursus vroeg het stel aan de kerkleiding om inspraak over hun huwelijk. Daar moest eerst over ingesproken worden. Kort daarna vertelde een voorganger hun dat Mozaiek hun relatie niet wilde zegenen. 'Dat kwam heel hard binnen, we hadden dat niet verwacht'. Sandra en Liebeth zijn nu getrouwd zonder kerkdienst. 'We wilden graag onze eigen kerk betrekken bij onze trouwing. Maar dat kon niet. We waren wel het eerste lesbiese stel dat genoemd werd in de nieuwsbrief'. Als ze dat ook niet hadden gedaan, waren we waarschijnlijk vertrokken uit de kerk'.

Maar wat vindt Mozaiek dan precies van het zegenen van homorelaties? Daar is nog niet zo eenvoudig acht te komen. In 2021 mailde de kerk aan Sandra en Liebeth dat de voorgangers inspanning waren in hun besluit om hen niet te zegenen. 'Wij ervaren diezelfde spanning als jullie (maar jullie als betrokkenen nog veel meer dan wij)', aldus deze mail namens het voorgangersteam, die is ondertekend door de secretaris van Mozaiek. 'Slaat botst daarbij ons gevoel op wat wij menen dat de Bijbel ons aanreikt'.

De mail verwijst naar een bijbelstudie die in 2019 werd gehouden door twee Mozaiek-voorgangers. In deze studie, die in handen is van het Nederlands Dagblad, bespreken zij onder meer Romeinen 1:26, waar wordt gesproken over vrouwen die 'de natuurlijke omgang hebben verruild voor de tegen-natuurlijke'. Deze tekst is volgens de voorgangers 'de enige plaats in de Bijbel waarin expliciet over lesbische praktijken wordt gesproken'. Paulus noemt dat 'tegen-natuurlijke' seksueel' is te leven in de bijbelstudie.

Mozaiek communiceert op deze manier wel privé met stellen over dit standpunt, maar niet openbaar. Voor Sandra en Liebeth - die benadrukken dat ze niet willen schoppen tegen de kerk - is dit pijnlijk. 'Het is ons thuis. We willen gewoon dat Mozaiek naar buiten toe duidelijkheid geeft. Dat is minder pijnlijk dan doen alsof iedereen welkom is, maar toch zo'n grens opleggen'.

Ook het Nederlands Dagblad heeft Mozaiek om op-heldering gevraagd. In een beknopte schriftelijke reactie laat de kerk weten het over dit onderwerp te willen praten. 'We kiezen ervoor onze eigen weg te gaan en ons gesprek en verbinding' met in de krant handen en voeten te geven', schrijft voorganger Kees Kraayenoord. 'We zijn in dialoog en de vraag houdt ons bezig hoe we een inclusieve kerk kunnen zijn waarin ruimte is voor homo's en lesbiese (ook in een relatie), alsook voor hen die uit bijbelse overtuiging die ruimte oled zien'.

Ook na vervolgvragen blijft Mozaiek bij deze schriftelijke reactie.

steeds meer spanning

Dat duidelijkheid van de kant van Mozaiek uit-blijft, leidt situaties in de kerk het steeds meer spanning. Terug naar Jos en Jarko, het stel dat vanaf het begin betrokken was bij het leiderschap van de gespreksgroep Love2Meet LGBTQ. Dit voorgangersteam moet zij deze rol neerleggen.

Aanleiding was een blogpost op een forum van Love2Meet LGBTQ waarin Jos zijn frustratie uitte. 'Ik wilde de publiciteit zoeken', benadrukt hij. 'Maar daar zijn ze bij oem-king en Mozaiek toch wat huiverig voor. Ze vinden: je moet het gesprek oterfing voeren. En die gesprekken voelen altijd wel heel goed, maar er gebeurt nooit iets. Het is al jaren hetzelfde: 'Ibbs'-ers horen dat ze welkom zijn, maar ze worden niet hetzelfde behandeld als hetero's'.

Daniël Boukema, een van de leiders van de Love2Meet LGBTQ, vraagt eveneens schriftelijk op vragen van het Nederlands Dagblad. Hij erkent dat het niet inzien pijnlijk is voor stellen die graag Gods zegen willen over hun relatie. 'Volgens hem

'Lbht'-ers horen dat ze welkom zijn, maar ze worden niet hetzelfde behandeld als hetero's.'

unaniem besluit

Maar wat vindt Mozaiek dan precies van het zegenen van homorelaties? Daar is nog niet zo eenvoudig acht te komen. In 2021 mailde de kerk aan Sandra en Liebeth dat de voorgangers inspanning waren in hun besluit om hen niet te zegenen. 'Wij ervaren diezelfde spanning als jullie (maar jullie als betrokkenen nog veel meer dan wij)', aldus deze mail namens het voorgangersteam, die is ondertekend door de secretaris van Mozaiek. 'Slaat botst daarbij ons gevoel op wat wij menen dat de Bijbel ons aanreikt'.

De mail verwijst naar een bijbelstudie die in 2019 werd gehouden door twee Mozaiek-voorgangers. In deze studie, die in handen is van het Nederlands Dagblad, bespreken zij onder meer Romeinen 1:26, waar wordt gesproken over vrouwen die 'de natuurlijke omgang hebben verruild voor de tegen-natuurlijke'. Deze tekst is volgens de voorgangers 'de enige plaats in de Bijbel waarin expliciet over lesbische praktijken wordt gesproken'. Paulus noemt dat 'tegen-natuurlijke' seksueel' is te leven in de bijbelstudie.

Mozaiek communiceert op deze manier wel privé met stellen over dit standpunt, maar niet openbaar. Voor Sandra en Liebeth - die benadrukken dat ze niet willen schoppen tegen de kerk - is dit pijnlijk. 'Het is ons thuis. We willen gewoon dat Mozaiek naar buiten toe duidelijkheid geeft. Dat is

LOVE2MEET LGBTQ
Love2Meet • Dieren • Ondernemen • Love2Meet LGBTQ
Aanmelden

Jij mag er zijn, je mag komen zoals je bent en God houdt onvoorwaardelijk van jou!

JIJ MAG ER ZIJN!

Welkom op de Love2Meet LGBTQ-pagina van Mozaiek. Jij mag er zijn, je mag komen zoals je bent en God houdt onvoorwaardelijk van jou! Ben jij of len jij een LGBTQ'er?

We komen graag met jou in contact!

Een L2M is binnen Mozaiek een ander woord voor 'huisking'.

De webpagina van de Love2Meet LGBTQ.

Achieffoto van de viering van tien jaar Mosaïek in 2022. 'Maak de worsteling die je als leiderschapsteam hebt bespreekbaar en laat duidelijk weten waar je nu staat. Je hoeft nog niet alles uitgedacht te hebben.'

is 'in goed overleg' besloten dat Jos en Jarko uit het kernteam zouden stappen, 'om meer ruimte te krijgen' om op persoonlijke titel de publiciteit te zoeken. 'We zijn als leiding in gesprek met de voorgangers van Mosaïek. We ervaren deze gesprekken als open en prettig. Omwille van de vrijheid van de groep en de continuïteit van onze gesprekken met het voorgangerteam willen we nu niet verder inhoudelijk ingaan op de Love2More binnen Mosaïek.'

Jos en Jarko De Witte van Leeuwen zijn het op hun beurt 'zaf' dat Mosaïek tekens verwijst naar gesprekken en avonden over de cultuur binnen Mosaïek. 'Daar hoor je alleen maar. Je kunt voor of tegen hoon's zijn, dat mag. Alleen Jarko staat in het midden en we moeten op 'jeus focussen', zegt Jarko. Volgens hem neigt de gang van zijn kerk met 'liber'ers nu naar 'buedekken'. 'Bereik ons bij het besluit, voor de gesprekken niet enkel met de voorgangers in een achterkamerje. Het gaat om ons.' Sandra en Tiesbeth zijn erover gefascineerd dat ze sinds dit speelde niets meer hebben gehoord over de voortgang van de priens bij Mosaïek. 'We hopen gewoon dat Mosaïek publiek uitlegt waarom ze nu geen relatie zagen. Veel mensen die we spreken zijn verbaasd als we vertellen dat we geen zegen kregen.'

unieke positie

Toch benadrukt Miranda Klaver dat Mosaïek een unieke positie inneemt in evangelisch Nederland. Zij is ontvanger en lezer van de evangelische wereld en volgt de kerk op de voet. 'Mosaïek heeft als snelgroeiende beweging een ander standpunt dan bijna alle evangelische kerken en pinksterkerken. Jeg zit uit. 'Bij Mosaïek zijn homoseksualiteit niet alleen welkom op zondag, maar ook op het podium als muzikant, zanger en bij andere po-

sties binnen de kerk. 'Volgens Klaver kiest Mosaïek ervoor om kerk te zijn waar ruimte is voor verschillende opvattingen over homoseksuele relaties. 'En waar men anderszins verschillende bijbelinterpretaties elkaar van harte liefheeft en accepteert.'

Zo voerde dit aanvankelijk ook voor Lijanne Bosch, toen zij met haar vriendin lid werd van Mosaïek. 'Het was alsof ik in een warm gezin terecht kwam', vertelt ze. 'We konden meelopen aan alle kerkelijke activiteiten en we hadden het gevoel dat we niet als anderen zijn.' Dit veranderde toen het stel erachter kwam dat een zegen over een homoseksueel bij Mosaïek niet mogelijk is. 'Alsof de vader van het warme gezin waarin je terecht komt, plotseling zegt: nee, ik geef geen zegen over jullie huwelijk, verwoordt Lijanne haar gevoel. 'Hoe kan

'We wilden graag onze eigen kerk betrekken bij onze trouwdag. Maar dat kon niet.'

een vader van een gezin nu welgezen zijn kinderen te zegenen? Het homoseksueel is blijkbaar niet heilig genoeg voor Gods zegen. Zelf wil ze binnen afzienbare tijd trouwen en hoopt dat een zegen te kunnen ontvangen in Mosaïek.

applaus

Mogelijk zit er nog beweging in het standpunt van Mosaïek. Volgens Miranda Klaver verschilt het voorgangerteam hierover inmiddels namelijk van

opvatting. 'Ze accepteren dat en willen elkaar die ruimte geven. Daar is Mosaïek uniek, maar laat zij ook voor een heel spannende positie'. Al in de mail aan Liesbeth en Sandra uit 2021 heeft Mosaïek overigens een slag om de arm. De voorgangers schreven toen dat zij 'nog niet' de vrijmoedigheid wolden om een huwelijk van mensen van hetzelfde geslacht te te zegenen. Ook gebruikten zij formuleringen als 'de wijheid van nu' en 'de deur nog niet dichtgemaakt'. Dit communiceert de kerk nu ook publiek. Zo werd afgelopen zondag in Mosaïek033 in Hijkker op het scherm een huwelijk aangekondigd 'tussen twee vrouwen. Daarbij vertelde voorganger Eniel Hop dat de kerk dit huwelijk 'nog niet' inzegent en dat het stel dat respecteert. De zaal roezende niet applaus. De kerk zal deze middenpositie niet veel langer kunnen volhouden, verwacht Miranda Klaver. 'Maak de worsteling die je als leiderschapsteam hebt bespreekbaar en laat duidelijk weten waar je nu staat. Je hoeft als kerk nog niet alles uitgedacht te hebben. Leidinggevend staan voor nieuwe vragen, waar nog geen traditie over is. Ga vooral in gesprek met de mensen om wie het gaat.'

Ze begrijpt de spanning waarmee Mosaïek te maken heeft. In de beleving van veel mensen wordt het huwelijk pas echt goddelijk in de kerk, je hebt ook te maken met het gevoel van mensen, aan de kanten. Het gaat niet alleen om een standpunt, de kanten. Het gaat niet alleen om 'liber'ers, om hun diepste zijn. En over mensen die echt heel graag de bijbel leer willen volgen en denken dat het homoseksueel daartegenin gaat.'

Mosaïek heeft volgens Klaver een voorbeeldpositie in evangelisch Nederland. Kerken kijken naar Mosaïek en vragen zich af: hoe lossen zij dit op?

→ 'De stichtingsbestuur van Sancte en Luthardt zijn op hun zeges met 'verreid' in verband met mogelijke negatieve reacties op lokale media. Huidvaldege neem ik beledig bij de hoofdredactie.

ALDWIN GELUK nd.nl/evangelisch BEELD ND

Mozaïek zoekt twaalf nieuwe voorgangers

VEENENDAAL
 Mozaïek, de snelst groeiende evangelische kerk van Nederland, zoekt twaalf nieuwe voorgangers, in onder meer Steenwijk, Stadskanaal, Apeldoorn en Amsterdam. Je moet wel een teamplayer zijn om in aanmerking te komen, zo blijkt.

Dat Mozaïek snel groeit, was al bekend. Maar zoveel voorgangers in één keer? Johan Ravessloot legt uit hoe het zit: 'Dit is een logisch gevolg van de uitbreiding van de afgelopen jaren. Op steeds meer plekken was er het verlangen een gemeente te starten. Daarmee groeit ook de vraag naar leiderschap.' Ravessloot is zelf voorganger bij Mozaïek Nederland, maar is ook bezig met de werving van twaalf nieuwe voorgangers in acht gemeenten waar vacatures zijn.

twee voorgangers
 Hij benadrukt dat Mozaïek uit principe kiest voor meervoudig leiderschap, waardoor elke gemeente een team van minimaal twee voorgangers nodig heeft. 'We geloven heel erg in de kracht van teamleiderschap, waarbij er diversiteit is in achtergrond, in persoonlijkheid en in competenties.'

Uit de nieuwe vacaturewebsite werkenijmozaiek.nl blijkt dat Mozaïek onder andere in Hardenberg, Drachten en Stadskanaal – waar op dit moment nieuwe kerken worden opgericht – zoekt naar elk twee voorgangers. Het gaat om betaalde functies, allemaal parttime (twee tot drie dagen per week). In het functieprofiel staat dat het voorgangersteam onder meer zorg draagt voor 'de uitvoering van de visie' van de kerk: 'God aanbidden, van elkaar houden, onze omgeving dienen'. Ook in onder meer Apeldoorn en Zeeland zijn vacatures voor voorgangers, en in Rotterdam is ruimte voor een 'worship pastor', verantwoordelijk voor het 'verder brengen van aanbidding in de gemeente'.

teamverband
 Een voorganger van Mozaïek is nooit een eindbaas en nooit een eenpitter, benadrukt Ravessloot. 'Je moet bereid zijn om in teamverband te werken: beslissingen kunnen delegeren, open staan voor feedback. En vooral: liefde hebben voor Jezus en zijn kerk.'
 Harder eisen qua achtergrond of opleidingsniveau zijn er niet, stelt hij. Zo zijn er voorgangers die eerder predikant waren in een geestelijke kerk, terwijl anderen uit het bedrijfsleven komen. Zowel mannen als vrouwen kunnen Mozaïek-voorganger worden. 'We geloven echt in een goede mix. Vaak hebben er wel een of twee voorgangers in het team een theologische opleiding, maar de enige écht harde eis is dat mensen 'teachable' zijn: dat ze willen blijven leren. Als je dus een houding hebt van 'ik ben er

we', dan is er bij Mozaïek geen ruimte voor je als voorganger.'
 Dat Mozaïek nu landelijk werft voor voorgangers – voorheen ging dit via de kamalen van de lokale kerken – betekent niet dat de kerk zich meer top-down gaat gedragen, benadrukt Ravessloot. 'Je komt als voorganger in dienst bij de lokale gemeente, die een eigen, zelfstandig juridische eenheid is.' Wel maakt de groei van het kerkverband het volgens hem onvermijdelijk om meer zaken op landelijk niveau te regelen. 'Hoe groter je wordt, hoe meer behoefte er is om met elkaar in gesprek te gaan over je gezamenlijke identiteit.'
 De Mozaïek-kerk waar het in 2012 allemaal begon, Mozaïek0318 in Veenendaal, heeft nu rond de 4500 leden.

De gemeente in Nijkerk 1800 leden en de overige elf nieuwere kerken zitten elk tussen de honderd en vijftiendert leden.
 Over groei gesproken: waar liggen de ambities van Mozaïek? Dertien kerken is niet het eindstation, blijkt uit het gesprek met Ravessloot. Al wil hij niet spreken van ambities. 'We zien dat op verschillende plekken groepen ontstaan van mensen die met elkaar onze diensten bekijken, maar waar geen kerk in de buurt is. Mozaïek-families noemen we die. We willen nu eerst investeren in leiderschap en in het verbinden van wat de afgelopen jaren ontstaan is. Maar we geloven zeker dat we de komende jaren verder mogen groeien om handen en voeten te geven aan onze visie.'

MARCEL KONING: 'IK ZIT HIER OP MIJN PLEK'

Een van de mensen die vrij recent voorganger werden bij Mozaïek, in de regio Nijkerk, is Marcel Koning. Hij heeft een achtergrond als communicatiemanager en bestuurskundige en is nu een jaar voorganger bij Mozaïeko33. 'Ik zit hier heel erg op mijn plek', vertelt hij. 'Al langere tijd had ik het verlangen om meer te gaan doen met theologie dan met bedrijfskunde, maar het balletje wilde maar niet gaan rollen.'
 Vorig jaar was Koning – die al kerklid was in Nijkerk – bijna zover dat hij dacht dat het voorgangerschap er niet meer van zou komen, toen er toch een vacature ontstond. 'Toen kwam er toch beweging in.'

avontuur
 Op het zakelijke socialemedianetwerk LinkedIn heeft Koning de landelijke vacaturepagina enthousiast gedeeld met zijn volgers. 'Voor mij is het een avontuur geworden waar ik voor m'n gevoel nog maar net aan begonnen ben, en ik heb ontzettend veel zin in wat er nog te wachten staat', schrijft hij. 'Ik ben verdiept in m'n eigen geloof, ik heb veel mensen mogen ontmoeten en helpen op hun levensreis. Zo ontzettend mooi. De kerk leeft.'

GEKORT

HOE KAN EEN ERVAREN KAMERLID VERGETEN zijn neveninkomsten op te geven? SGP'er Roelof Bisschop zat maar 600 euro boven wat je als Kamerlid mag bijverdienen, en hij had er ook een verklaring voor; het blijft vreemd dat dit gebeurt binnen een partij die zich graag opstelt als het parlementaire geweten. In 2018 kwam SGP-partijvoorzitter Peter Zevenbergen al in opspraak omdat hij een al te royale wachtgeldregeling niet had opgegeven. Je gaat toch even twijfelen: wat is er aan de hand bij de staatkundig-gereformeerden?

TOCH IS DAT NIET DE BELANGRIJKSTE VRAAG. Het is goed dat Bisschop – en met hem de Kamerleden Gidi Markuszower (PVV) en Thierry Baudet (FVD) – publiekelijk erom op de vingers is getikt. De kiezer heeft het recht te weten wat zijn vertegenwoordigers bijverdienen. Nevenactiviteiten en -inkomsten (boven de vijftig euro) worden daarom bijgehouden in een register. Rijst dat de pan uit, dan houdt de administrateur van de Tweede Kamer dat in op hun 'schadeloosstelling'. Kamerleden krijgen geen loon, maar een onkostenvergoeding voor hun inzet voor het land. Met het verlangen naar financiële helderheid komt de vraag om inhoudelijke transparantie. Of Bisschop nu geld krijgt voor zijn activiteiten voor raden van toezicht of niet (hij kan die vergoeding ook weigeren of weggeven), hij is belanghebbende geworden. Als onderwijswoordvoerder moet hij het beleid van de minister controleren, waarvan hij als schoolbestuurder de gevolgen ondervindt. Dat is op z'n minst onhelder. En Bisschop is de enige niet. Parlementariërs hebben rijen bijbaantjes. Voor Eerste Kamerleden is het werk buiten 'Den Haag' zelfs hun hoofdtaak. Zo onderhandelt Paul Rosenmöller als voorzitter van de koepel van middelbare scholen in die rol met de minister van Onderwijs, die hij als GroenLinks-senator moet controleren. Nu is Rosenmöller geen woordvoerder onderwijs zoals Bisschop, maar het wereldje is klein.

EEN OPLOSSING KAN ZIJN Kamerleden zulke nevenactiviteiten te verbieden. Of dat in elk geval bij Tweede Kamerleden te doen. Daar is best iets voor te zeggen. Wil je op de hoogte blijven van wat er speelt in het land (het aloude argument waarmee Kamerleden zulke nevenfuncties op zich nemen)? Ga dan bij vergaderingen zitten, maar word geen onderdeel van de organisatie. Vermijd de kwade schijn. Het vertrouwen in het democratische systeem is kwetsbaar. Er wordt al genoeg geobbyd in Den Haag. En niet onbelangrijk: het werk van Tweede Kamerlid is vandaag te veelzijdig om daarnaast nog al die andere taken goed te kunnen doen.

DICK SCHINKELSHOEK
 In het **COMMENTAAR** verwoorden redacteurs de mening van het Nederlands Dagblad.

19.30
Tula-lezing
 Lezing in het Mauritshuis in Den Haag over de Curaçaose verzetsstrijder Tula.

'Sinds ik hier woon, vraagt niemand hoe het met me gaat.'
 Mustafa Neamati, pagina 9

Lepraandig

UW STEUN VANDAAG MAAKT DAT MEER JONGEREN KUNNEN ZEGGEN: IK WORD DIT JAAR LEPRAVRIJ

Asi (15) heeft lepra

Help u mee iemand als Asi een hernieuwd leven te geven? Ga www.lepraandig.nl/nd of scan de qr-code.

3 modules

HET ROYAL MISSION GROEI-JAAR VOOR KERKEN

Wij dromen van een herleving van de kerk. Verlang jij er ook naar dat jouw kerk in beweging komt? Dat het vuur van Gods Geest oplaait? En het Koninkrijk van God zichtbaar wordt voor de mensen om jullie heen?

We nemen jouw gemeente mee op een uitdagende en koninklijke reis. Vanuit je persoonlijke intimiteit met God, naar de bestemming die God voor jou heeft. Onderweg ontdek je de reikwijdte van Gods koninkrijk, jouw plek daarin en hoe je mag samenwerken met de Heilige Geest; het mooiste avontuur dat er is! Vanaf een digitaal onderwijsplatform en onder begeleiding van mentoren faciliteren we jullie discipelschapsproces. Het is écht een groei-jaar!

DIT KUN JE VERWACHTEN

- Online helder en toepasbaar onderwijs in combinatie met ontmoetingen in je kerk en in de huiskamers
- Vier modules met elk vijf lessen. Iedere twee weken een nieuwe les met daarin aanbidding, onderwijs, verwerkingsopdrachten en gespreksvragen
- Een leerteam om dit koninklijke avontuur mee te delen
- Drie livemomenten in Veenendaal
- Vier (luister)boeken en een werkboek om de opdrachten in uit te werken

Bekijk hier hoe anderen het Groei-jaar hebben beleefd

Samen bouwen we aan een cultuur van discipelschap in jouw kerk door de woorden die we spreken, de werken die we doen en de wonderen die we verwachten.

Meer informatie? Mail naar groei-jaar@royalmission.nl
of ga naar: www.royalmission.nl/kerkopbouw/groei-jaar-voor-kerken

royalmission.nl

ROYAL MISSION

KOOS VAN NIPPEN rd.nl/evangelisch BEELD RECREATIONS.NL

Kees Kraayenoord: 'Het woord bekering is weggesijpeld uit de taal van de kerk.'

'Niet alleen: welkom, zoals je bent'

'Mozaïek is een kerk waar je welkom bent, zoals je bent.' Twaalf jaar na de oprichting van de evangelische kerk onderkent voorganger Kees Kraayenoord dat het evangelie door de nadruk op het 'welkom' heel wrijfblijvend kan worden opgevat. Het woord 'bekerijng' mag wel weer meer klinken. 'Jezus is niet zomaar een aanvulling op ons leven, Hij is de vervulling ervan.'

VEENENDAAL
 In elke editie van het tijdschrift van deze kerk kun je het terugvinden en het ligt elke voorganger van de populaire evangelische gemeenten in de voorgrond bestuiven: 'Mozaïek is een kerk waar je welkom bent, zoals je bent.' Twee weken geleden zei oprichter Kees Kraayenoord, tijdens een dienst in de 'moederkerk', Mozaïek0318, Veenendaal: 'Mijn zorg is - en ik doel die zorg gewoon - dat we de afgelopen twaalf jaar een welkom-zoals-je-bent-cultuur hebben neergezet, die mij niet langer laat zien dat ik een Verlosser nodig heb. Dat ik goed genoeg ben. Ik ben oké. Waarom kwam Jezus dan om te sterven voor mij?'
 Denkt hier een kerkleider op het podium hardop over een noodzakelijke koerswijziging? Het korte antwoord is: ja. De lange versie volgt hieronder. We spreken Kraayenoord een half uur, in zijn kantoor, achter de Basisliek in Veenendaal, de thuisbasis van Mozaïek. 'Welkom zoals je bent; dat vind ik nog altijd een fantastische cultuur. Het heeft voor mij dezelfde ruimhartigheid als Jezus' uitspraak:

'Komt allen tot mij, die vermoeid en belast zijn.' Tegelijk vroegen we ons de laatste tijd in de kerk steeds vaker af: 'Maar hoe zit het met geestelijke groei, navolging, discipelschap?'

Het werd tijd voor een correctie? 'Noem het zo. Zelf zie ik het als een aanscherping en verdieping.'

Was er een directe aanleiding? 'Nee. De gedachten hierover zijn in de afgelopen tijd gerijpt. Toen we begonnen met Mozaïek las ik John Burke: Come As You Are: No Perfect People Allowed (Kom zoals je bent; niet toegestaan voor perfecte mensen). Dat is en blijft belangrijk, want daarmee leggen we contact met grote groepen mensen. Al die bezoekers leven in een samenleving die zelfexpressie en zelfontplooiing hoog in het vaandel heeft staan. Als ik een verlangen heb, moet ik er zelf voor gaan. Dat denken zit in de lucht; als seculier christen herken ik dat maar al te goed. Tegen de achtergrond is de kans groot dat bezoekers het 'welkom, zoals je bent' verstaan als: ik ben ik en ik ben oké. Goede sfeer hier. Meer niet. Maar Jezus zegt: wil je het echte leven vinden? Dan moet je jezelf eerst aan Mij verliezen. Dat is andere koek: zelfontplooiing door overgave aan Hem. Door te leren zeggen: Uw wil geschiede, niet de mijne. Het is een weg van gehoorzaamheid.'

Hoem het gerust bekering. 'Ja. Dat woord is een beetje weggesijpeld uit de taal van de kerk. We spreken vaker over overgave, maar het is wat het is, ja: bekering. Ik zag beelden van de opwekking van Asbury en keek mijn ogen uit: Holliness unto the Lord stond er met grote letters in de zaal waar jongeren bij-

eenkamen om hun zonden te belijden. Tijdens de conferentie The Passion, afgelopen januari, zag ik hoe Louie Giglio voor zestigduizend jongeren in Atlanta nota bene drie kwartier sprak over Efeziërs 2: 'U was dood door uw zonden en misdaden...'. Reflecterend op die ervaringen, groeide het besef: zijn wij niet bezig een belangrijk element uit het evangelie te verliezen? Want het evangelie gaat ook over bekering, misschien

'Het gaat erom dat we elkaar helpen om de mens te worden zoals God ons bedoeld heeft.'

gaat het daar wel ten diepste over, dat God ons in zijn genade daartoe oproept.'

Alleen het welkom benadrukken, trekt de zaak uit balans. We moeten met twee woorden spreken, zegt u. 'Ja. Rechtvaardigen hebben geen dokter nodig, zegt Jezus. Daarmee bedoelt Hij niet te zeggen dat er veel rechtvaardigen zijn, maar Hij wil ons helpen om te erkennen dat we ziek zijn, en een dokter nodig hebben. Hij is niet zomaar een aanvulling op ons leven, maar de vervulling ervan.'

Hebt u veel reacties gehad op die preek?

'We hebben het online geplaatst en daar kwam veel respons op. Ook op andere Mozaïek-plekken hebben voorgangers het gedeeld. Mensen vinden het spannend, zo'n oproep tot radicale navolging. Wat houdt dat concreet in? Neigt dat naar radicalisme? Ik zie het als een reis die we samen gaan maken, in de navolging van Jezus. Wat betekent het dat Hij Heer is, in jouw dagelijks leven? Daarover moeten we het met elkaar hebben. Hoe, dat is een zoektocht. De kerk is er vaak goed in geweest om mensen de waarheid te zeggen, zonder verbinding.'

U bent beducht de welkom-cultuur geweld aan te doen.

'Die cultuur is ons dierbaar. Laten we niet doen alsof dat alleen maar makkelijk en gezellig is. Ga het maar eens proberen: mensen onvoorwaardelijk aanvaarden. Het is de houding van de vader in de gelijkenis van de verloren zoon: je mag thuiskomen, al stink je nog zo naar de varkens en heb je al het geld er doorheen gejaat. Welkom, op mijn kosten: een ring, een gemest kalf, een feest, het kan niet op. Tegelijk: liefde zonder waarheid is een leugen. Dat vind ik het sterke punt van Anonieme Alcoholisten. Je bent er welkom zoals je bent, maar ze zeggen ook: erken je probleem, je hebt hulp nodig. Daar kunnen we van leren, zodat een bezoeker kan zeggen: 'Jongens, fijn dat ik hier zo ontvangen word, maar ik heb een Redder nodig!''

Dat betekent dat er andere accenten zullen worden gelegd in de verkondiging?

'Ja, we zijn achter de schermen al een tijdje bezig met het thema discipelschap, navolging.'

De kerkgeschiedenis heeft een vrucht literatuur over dat onderwerp. In welke richting gaat het? 'Navolging' van Banhoeffer? Of 'Radicaal discipelschap' van John Stott? 'Stott, wat mij betreft. Of ook: 'Het feest van de navolging' van Richard Forster.'

Aan navolging hangt altijd een prijskaartje. Bereken eerst de kosten, zegt Jezus. Dat is een ongemakkelijke boodschap. Bent u niet bang dat u mensen tegen het hoofd stoot? 'Voor iemand als ik, die erg gericht is op verbinding en iedereen graag binnenboord houdt, is dat ingewikkeld, ja. Daar kan ik echt van wakker liggen. Kijk, zolang mensen bij Mozaïek over de vloer komen, zelfs al komen ze alleen maar voor de sfeer of de sociale contacten, dan verhoudt ze zich op een of andere manier tot Jezus. Ze horen het evangelie. Als ze afhaken, zijn we ze helemaal kwijt. Dat is de ene kant. Aan de andere kant zijn er jongeren voor wie de boodschap niet radicaal genoeg kan zijn. Ze hebben behoefte aan duidelijkheid, radicaliteit. Ook daarom wordt het voor ons een zoektocht.'

Krijgt de zorg voor de schepping ook een plek in de radicale navolging? 'Ja. Te vaak hebben we het evangelie gereduceerd tot redding van de ziel. Jezus maakt alle dingen nieuw. Dat gaat niet alleen over je hart, maar over heel de schepping. Dat raakt aan de vragen van recht en gerechtigheid, omgaan met geld en goed. De een heeft hart voor het klimaat, de ander zet zich in voor de strijd tegen kinderslavernij. Het gaat erom dat we elkaar helpen om de mens te worden zoals God ons bedoeld heeft.'

JASPER DEN BOON nd.nl/evangelisch BEELD LISA HOOGMOED

Bezoekers tijdens de kerstdienst van Mozaiek in 2023. De kerk staat bekend om de zogeheten 'welkom-zoals-je-bent-cultuur'.

Wat vinden Mozaiekers van aanscherping?

Het moet in Mozaiek meer over bekering gaan, stelde voorganger Kees Kraayenoord vorige week. Hoe kijken leden zelf naar deze correctie in de snelgroeiende kerk? 'Dit zat me al een poosje dwars.'

► AMERSFOORT

Tijdens de preek had ik het gevoel dat dit een soort bijsturing in Mozaiek is. Eerlijk gezegd had ik daar wel behoefte aan.' Ruud Steenbeek (55, lid in Veenendaal) is bij met de oproep van Kees Kraayenoord om het in Mozaiek meer over bekering te hebben. 'Natuurlijk mag je in de kerk komen zoals je bent, maar als je Jezus gaat volgen, hoort daar een verandering bij. Ik miste het tweede deel van

die boodschap wel. Dat zat me al een poosje dwars, dus ik vind de boodschap van Kraayenoord verfrissend en interessant.'

Een fragment uit de betreffende preek van Mozaiek-oprichter Kraayenoord is de afgelopen weken op Instagram bijna 60.000 keer bekeken. In de video deelt hij zijn zorg dat Mozaiek 'een welkom-zoals-je-bent-cultuur heeft neergezet, die niet langer laat zien dat ik een Verlosser nodig heb'. In deze krant sprak Kraayenoord vorige week van 'een aanscherping en verdieping' van de boodschap van Mozaiek.

Het is niet de eerste keer dat er in Mozaiek wordt gesproken over discipelschap, zegt Michiel Doetjes (44, lid van de opstartende gemeente in Hardenberg). 'Zo herinner ik mij een preek van Nelinda Troost vorig jaar

over dit thema. Dit is dus een proces dat al langer speelt. Ik ben blij dat dit in Mozaiek gebeurt, al is het volgens mij niet iets nieuws.'

Voor Doetjes was de welkom-zoals-je-bent-cultuur de reden om vorig jaar over te stappen naar Mozaiek. 'Veel kerken zeggen wel dat je welkom bent, toch ervaar ik dit veel meer in Mozaiek. Ik denk dat dit goed past bij het navolgen van Jezus. Als Hij met een tollenaar of overspelige vrouw omging, kregen zijn omstanders kromme tenen.

Mensen onvoorwaardelijk welkom heten, kan dus juist gevolg zijn van bekering. Ik denk dat veel Nederlandse kerken dit onderdeel van het evangelie zijn vergeten.' Veel mensen reageren net als Steenbeek en Doetjes positief op de boodschap van Kraayenoord, blijkt uit een

oproep op sociale media van deze krant. Een kleine greep uit de reacties: 'Het één kan niet zonder het ander. Je mag zeker komen zoals je bent, maar dat kan niet zonder bekering, groei en navolging', schrijft Roelien ter Velde. Ook Annemieke van der Helm reageert instemmend. 'Helemaal me eens. Hoe kun je onveranderd blijven als je Jezus je Redder en Vriend noemt?'

wisselende reacties

'Ik deel de zorg van Kees over de stelling 'Welkom zoals je bent', schrijft Annemieke Vogel. 'Dat mag geen vlakke kreet zijn – wat het in de praktijk ook niet is – maar vraagt om een verdere verdieping in navolging van Jezus.' In enkele negatieve reacties wordt

verwezen naar de positie van lhbt+ers in de kerk. Dat is niet verbaazingwekkend voor Jos de Witte van Leeuwen (55, lid in Veenendaal). Hij is betrokken bij de Mozaiek-gesprekkring voor lhbt+ers: Love2Meet LGBTQ.

Mozaiek staat al een poos voor de vraag of de kerk relaties van het gelijke geslacht gaat zegenen. 'Heel veel mensen vinden de boodschap van Kraayenoord mooi, en natuurlijk ben ik voor het radicaal navolgen van Jezus. Maar ik vind het bijzonder om dit nu zo te lanceren. Daarmee leidt Mozaiek de aandacht af van de moeilijkheden van lhbt+ers in onze kerk. Ik vind dat het leiderschapsteam van Mozaiek eerst hier wat aan moet doen, voordat er een ander thema wordt geagendeerd.' <

🗕 🗑 Bijlage 18.pdf 🔍 📄 Open met Adobe Acrobat

ZATERDAG 8 JUNI 2024 WEEKEND 9

Weekend dichtbij

Terwijl veel traditionele kerken elk jaar leden verliezen, zijn er ook geloofsgemeenschappen die groeien. MozaïekO10 trekt wekelijks bijna achthonderd voornamelijk jonge bezoekers die samen zingen en bidden in een sporthal. „Ik vond het hier direct mooi. De muziek, de verhalen die worden verteld. Iedereen accepteert elkaar.“

WAAR TRADITIONELE KERKEN LEEGLOPEN, GROEIT MOZAIEKO10 STEEDS MAAR DOOR

Barbara de Jong

Het is zondagochtend en Sporthal Schenkel in Capelle aan den IJssel is afgeladen. Waar normaal gespreken partijtjes zaalvoetbal worden gespeeld, staat nu een groot podium. Met aan de linkerkerk een levensgroot kruis. Er zitten opvallend veel jonge gezinnen, jongeren en kinderen in de zaal. De dienst is net begonnen als de 13-jarige Sophie op het podium klimt. Iedereen is doordiel als het jonge meisje vertelt hoe ongelukkig ze was op school. Ze werd jarenlang gepest. „Ik hoorde elke dag dat ik luijk was. Het was een nachtmerrie.“ Het pesen hield op toen ze naar een andere school ging. Het gaat nu veel beter met haar en ze heeft vrienden gevonden. „Ik realiseerde me dat God al die tijd achter mij stond. Ik bent nooit alleen.“ houdt ze de zaal voor. Een daverend applaus en luid gejuich volgen.

Begrijpelijke taal
Na Sophies getuigenis begint een band te spelen. Verwach bij MozaïekO10 zijn traditioneel orgel en een voorganger in liturgisch gewaad. De eigentijdse liedteksten (*Halleluja God regiert*) zijn op een groot scherm geprojecteerd. Bezoekers steeken hun armen in de lucht en bewegen mee met het ritme. Twee tienermeisjes houden elkaar vast als ze meezingen.

‘Je kunt hier zijn wie je bent’

Voorganger Ies Maaswinkel (57) draagt een blauwe hoodie. Hij staat niet achter een kansel maar loopt over het podium en gebruikt zijn armen om zijn woorden kracht bij te zetten. Zijn overdenking is in begrijpelijke taal. Iedereen leest het Johannesevangelie mee op de mobiele telefoon.

Wie de diensten van MozaïekO10 bezoekt, zal niet snel geneigd zijn om te denken dat het slecht gesteld is met het kerkbezoek. Maar onlangs gepubliceerde CBS-cijfers geven een ander beeld. De oortkerklijking zet door: vorig jaar rekende nog 41 procent van de Nederlanders zich tot een geloofsgemeenschap. Tien jaar eerder lag dat percentage op 53 procent. Hoe komt het dat MozaïekO10

kelijks zo veel gelovigen trekt en waar komt de grote aantrekkingskracht op jongeren vandaan? Zelfs mensen die de kerk jaren geleden verlieten, vinden hun weg naar Mozaïek. Wie zijn deze gelovigen, waarom gaan zij wel naar deze kerk terwijl de traditionele kerken lijken te krimpen?

Theoloog en sociaal wetenschapper Sake Stoppels noemt MozaïekO10 een boeiende beweging. Hij positioneert ze tussen de klassieke orthodoxe kerken en de pinkse gemeenten. „Hun diensten zijn een dynamisch gebeuren met eigentijdse liederen. Hun site en sociale media zijn goed op orde en er wordt een heldere boodschap gebracht. Als je websites van sommige traditionele kerken be-

kijkt weet je niet waar ze voor staan. Mozaïek heeft de communicatie en pr goed op orde.“

Wie Sporthal Schenkel voor het eerst binnenkomt, wordt her en der vriendelijk begroet en welkom geheten door gastheren en -vrouwen. „Wie alleen staat, heeft snel aanspraak. Stoppels snapt wel waarom MozaïekO10 zo veel mensen aanspreekt. „Velen ervaren dit als een warm bad en zijn verbaasd dat zulke plekken nog bestaan. Plekken waar je echt gezien wordt en welkom bent zoals je bent. Dat doet iets met mensen.“

Vrijmoedig
De voorgangers zijn ook vrijmoediger in hun preken, ze betrekken het verhaal graag op zichzelf en tonen hun eigen kwetsbaarheid. „Zelf ga ik ook weleens voor terwijl ik in mijn opleiding heb geleerd om mezelf er buiten te houden“, zegt Stoppels. „Het draait niet om mij maar om de tekst. Maar mensen willen zich herkennen in de spreker. Niemand zit te wachten op afstandelijke verhalen van iemand die zich verschuilt in een toga. Mensen willen geraakt worden. Dat gebeurt bij Mozaïek.“

Ook de structuur verschilt van die van andere kerken. Waar bij traditionele godshuizen een kerkenraad de beslissingen neemt, ligt bij MozaïekO10 de dagelijkse leiding bij de voorgangers, die sneller kunnen schakelen.

En dienst van MozaïekO10 in sporthal Schenkel in Capelle aan den IJssel.
FOTO: MOZAIEK

Velen ervaren dit als een warm bad en zijn verbaasd dat zulke plekken nog bestaan
- Sake Stoppels

Lees door op pagina 10

10 WEEKEND

ZATERDAG 8 JUNI 2024

'Boeiende beweging'

Ook bepalen voorgangers het beleid voor de lange termijn, zoals het bewaken van de cultuur en het vormgeven van de geloofsvisie. Vrouwen kunnen voorganger worden, evenals mensen die samenleven met iemand van hetzelfde geslacht.

Protestantse kerken

Voorganger Ies Maaswinkel denkt dat Mozaïek als voordeel heeft dat alles nieuw is. „Traditionele kerken gaan uit van eeuwenoude tradities en regels”, zegt hij. „Als je dingen wilt veranderen, is dat lastig. Dat geldt niet alleen voor kerken, maar ook voor bedrijven en organisaties. Wie iets nieuws begint, past gemakkelijker dingen aan.” Hij omschrijft Mozaïek als een beweging van lokale ondernemende kerken.

Waar traditionele kerken vasthouden aan de Bijbel, is er bij Mozaïek meer ruimte voor verschillende opvattingen over bijvoorbeeld de schepping. Maaswinkel denkt niet dat die pluriformiteit op den duur problemen oplevert. „Ik vind het altijd heel knap als mensen precies weten hoe het zit. De vraag is of de Bijbel daartoe zo duidelijk is. Bovendien, wanneer je denkt iets zeker te weten, kom je op het terrein van een gevaarlijk absolutisme.”

De meeste leden zijn afkomstig uit bestaande evangelische en protestantse kerken. Een deel heeft helemaal geen kerkelijke achtergrond. Maaswinkel ziet mensen terugkeren die jaren geleden zijn afgelaten bij hun kerk. „Sommigen zijn beschadigd door wat ze in kerken meemaakten, bijvoorbeeld het gebrek aan vrijheid. Of ze konden zich niet meer conformeren aan de regels”, zegt hij. „Dat zijn pijnlijke processen. Op aandringen van vrienden en familie gaan ze mee en komen vervolgens elke week terug. Ik vind dat bijzonder. Er zijn genoeg andere leuke dingen die je op zondag kunt doen. Waarom het risico nemen om weer toevoegend te worden? Maar deze mensen doen het toch.”

Zelf vertrok Maaswinkel bij de Nederlandse Gereformeerde Kerk in Maasvluis waar hij sinds 2010 voorganger was. Hij beleefde een mooie tijd, maar het begon te melken. „Ik heb een bepaalde visie over wat een kerk moet zijn en hoe je die moet leiden. Als het niet meer werkt, kun je kiezen om je erbij neer te leggen of je vertrekt.”

Explosieve groei

In 2023 werd Maaswinkel mede-oprichter van Mozaïek010, een soort zelfstandig filiaal van 'moederkerk' Mozaïek038 in Veenendaal, opgezet door zanger Kees Kraayenoord. Die verlangde in 2008 naar een kerk waar iedereen welkom is. Wie je ook bent en wat je ook gelooft. De diensten moesten toegankelijk zijn en de muziek modern. Woekelijks bezoeken duizenden gelovigen de diensten en de live-streams trokken in coronatijd

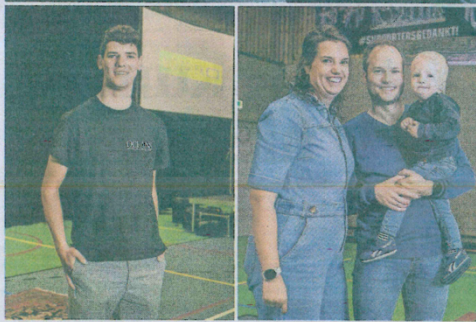
Ik vond het hier direct mooi
- Remco de Heer

Ies Maaswinkel, voorganger van Mozaïek010. „Ik heb een bepaalde visie over wat een kerk moet zijn en hoe je die moet leiden.”

Remco de Heer (20) reikt elke zondag vanuit Breda naar de Capote sporthal.

Rechts: Peter en Willeke Boscha met hun zoontje Juda.

Hun site en sociale media zijn goed op orde
- Sake Stoppels

twinningluzend kijkers. De kerk groeide explosief en er ontstonden gemeenten in Nijkerk, Apeldoorn, Amsterdam en Rotterdam.

Inmiddels trekt Mozaïek dertien gemeenten. De naam is een verwijzing naar de menselijke gebrokenheid. Alle studies in het mozaïek staan symbool voor mensen met al hun twijfels en onvolkomenheden, maar gezamenlijk worden ze gevormd tot een 'kunstwerk van gebrokenheid'.

Na afloop van de dienst vertellen Peter en Willeke Boscha hoe zij de afgelopen jaren greiden in hun geloof en meer daarmee wilden. De geboorte van hun zoon Juda speelde een belangrijke rol. Het stel had jaren een kinderwens, maar volgens de artsen zouden ze nooit een baby kunnen krijgen. „We hebben veel gebeden en God vaak om een kindje te vragen”, zegt Willeke. „We hadden onze hoop bijna opgegeven. Maar

twee jaar geleden is onze zoon Juda geboren. Medisch gezien onmogelijk. We merken dat God al die tijd ons verdriet zag en voor ons zorgde. Onze zoon heet daarom Juda, de prijzende. Zijn bestaan is een Godswonder.” Hun nieuwe geloofsvaart paste niet meer goed bij hun oude kerk. De geboorte van Juda heeft het overgangproces versneld. „We kenden hun diensten vanuit Veenendaal”, vertelt Peter. Willeke: „Het is hier zo

ZATERDAG 8 JUNI 2024

WEEKEND 11

oordeelvrij. Je mag hier zien wie je bent. Het is een warme persoonlijke omgeving. We wadden ons hier direct thuis.

Zo ervaaft ook Remco de Heer (20) dat. Hij reisde elke zondag vanuit Breda naar de Capelle sporthal. „Mijn moeder kende de diensten uit vriendschaps en zocht toen naar de dichtstbijzijnde Mosaïek. Ik vond het hier direct mooi. De muziek, de verhalen die worden verteld. Iedereen accepteert elkaar.”

Dopen
Hoewel Remco als kind al werd gedoopt in een gereformeerde kerk liet hij zich een maand geleden opnieuw met nog vijftig anderen – dopen tijdens een speciale dienst van Mosaïek. „Het was onwijs bijzonder. Ik vind het lastig om in woorden uit te drukken. Het is een gevoel. Ik voel dat ik nu minder voor mezelf leef en meer voor God.”

Soms probeert hij daar met zijn niet-christelijke vrienden over te spreken, maar zij begrijpen het niet. „Gelukkig heb ik veel nieuwe christelijke vrienden leren kennen. Ik spreel ze hier elke week. We begrijpen elkaar, zijn heel close en groeien samen in ons geloof.”

Mosaïektoelt wilt volgens Maastricht inmiddels zo'n driehonderd jongeren en jongvolwassenen. Vroeger hoefde je ouders vaak zeggen dat ze hun kind niet meedragen naar de kerk. Maar bij ons nemen de jongeren soms hun ouders op slepen. Deze jonge generatie draagt geen ballast meer die vorige generaties wel hebben. Er groeien generaties op die blanco tegenover religie staan. Het is niet raar als je nu tegen je vrienden zegt dat je naar de kerk gaat.

Maawinkel benadrukt dat Mosaïek niet de enige is met deze aanpak. Ook Noorderlicht, de kerk van Niels de Jong, trekt veel jongeren en studenten. Ook zij begonnen twaalf jaar geleden als pionierskerk in Rotterdam-Noord, maar nu wel onder de PKN-vlag en in een bestaand kerkgebouw. Waar Mosaïek gelovigen uit de wijde omgeving aantrekt, is de doelgroep van Noorderlicht gericht op de buurt. Maar De Jong ziet ook overeenkomsten. „Het is de combinatie van eigenstijl muziek, een goed verhaal in een informele setting. Daar robben we allebei aan.”

Stofzuigerkerk
Hij ziet regelmatig 'stokendam' naar zijn kerk komen. „Het zijn mensen die de huidige samenleving te snel en oppervlakkig vinden. Wat ze van God moeten denken, weten ze niet. Maar ze missen iets en stellen zich vragen over ethiek en wat een goed leven is. Ook deze mensen zijn dan welkom. We duwen niemand God en de Bijbel door de strak.”

Sommige kerken bekijken Mosaïek met enige argwaan omdat hun leden overstappen naar de nieuwe beweging. Mosaïek is een stofzuigerkerk, genaamd omdat ze bestaande kerken 'leegruikt'.

Theoloog Sake Stoppels vindt dat onrecht. „Ik ben zelf gekopt en gemerkt in de klassieke kerk, maar ik begrijp goed dat er mensen zijn die daar niks mee hebben en overstappen. Kerken zouden meer over hun eigen schuldlessen moeten stappen. Je kunt trouw blijven aan je eigen traditie maar deze wel aanpassen aan de huidige tijd. Kijk naar Coca Cola: zij veranderen al twintig keer hun beeldmerk, maar het blijft nog steeds herkenbaar en omgerekend populair.”

Bij de traditionele kerken is een ander geluid te horen. Dominee Kees Budding van de Heren van Gedeemte in Goudswaard vraagt zich af in hoeverre Mosaïek standhoudt in de toekomst. Hij noemt de diensten een soort 'entertainment'. „Je geeft je hart aan Jezus en je bent erbij”, zegt hij. „Dat is een heel mooie, maar ook makkelijke boodschap. Maar de praktijk is soms weerbarstig. Het gaat erom dat de leer – dat wil je geloof – en het leven bij elkaar passen. Dat kan soms best ver uit elkaar liggen. Hoe ga je daarmee om? Iedereen is welkom en de structuren zijn veel losser dan bij orthodoxe kerken. Niet omdat er zo veel opvattingen en verschillende meningen zijn, kunnen spanningen ontstaan. Dat zie je vaker in evangelische kringen. De enige manier om stand te houden is vasthouden aan de hele Schrift en de Bijbel.”

Gemeentelieven
Budding vertrekt nu de zomervakantie naar Irakom dat dominee te worden. Hij herkent zich niet in de cijfers over de leegloop van traditionele kerken. In Goudswaard werden elke zondag twee diensten gehouden en dan zit de kerk aan de Dorpsstraat met 250 gelovigen helemaal vol met 40 procent jongeren. „Dit is natuurlijk niet overal zo”, zegt Budding. „Ik heb ook de verslagen waarna staat dat de PKN enorm afkalt. Als het gaat om kerkeverlaten spelen de grootste problemen juist bij gemeentes met losse structuren. Orthodoxe kerken hebben vaak nog wel een bloeiend gemeentelieven, jongeren vinden zich daarvoor aangetrokken. Het geeft houvast.”

In zijn eigen kerk probeert Budding jongeren veel ruimte te geven, bijvoorbeeld door het organiseren van sing-niks. „Ze gaan helemaal los op de gitaren en het drumstel. Maar de basis blijft dat je staat voor wat God in zijn woord zegt. Het woord mag niet verdwijnen tot een feestgodspaarje. Ik merk dat mensen daar dwars doorheen prikken. Onze diensten en de liturgie zijn sober. Onze jongeren vinden dat prima. Het is een moment van rust en bezinning.”

Ontkoerslijking
Theoloog Stoppels hoort uiteindelijk dat populair kerken zoals Mosaïek meer oppakken met traditionele kerken. Hij zou het mooi vinden als ze een weg vinden om samen te werken. Toch zullen nieuwe initiatieven zoals Mosaïek en Noorderlicht niet genoeg zijn om de ontkoerslijking te keren. „De huidige krimp gaat handler dan dat er nieuwe initiatieven bij komen. Het is voor een deel herverdeling, een soort rondpompen van gelovigen. Dat is geen vrolijke boodschap. Maar anderszins ben ik blij dat er kerken bij komen die mensen opnieuw kunnen inspireren in hun geloof.”

Dominee Budding benadrukt dat ieder mens diepe vragen in zijn of haar leven kent. „Je kunt te doodwerken of je hele leven op vakantie gaan, maar wat heb je eraan? Mensen stellen zich de vraag waarom ze hier zijn. Het leven kan voor flinke teleurstellingen zorgen als de dingen niet gaan zoals je hoopt. Eigen begrip ik wel dat mensen naar een kerk gaan niet een grote aantrekkingskracht. Misschien is dat voor hem of haar op dat moment het beste. Zolang iemand maar niet de Heer uit het oog verliest. Dat vind ik het belangrijkste. Het gaat niet om mijn kerk.”

ACHTER DE SCHERMEN
Elke week beschrijft de hoofdredactie wat de AD-redactie booghoudt. Deze week: Paul van den Bosch (hoofdredacteur AD Regio) over Joost Klein, demonstranten en de 'traditionele media'.

Pro-Palestina demonstratie in Utrecht. Foto: J. van den Bosch

Veel jongeren en de 'traditionele media' hebben niks met elkaar

Own redactie in Utrecht (AD Utrecht's Nieuwsblad) kreeg een opperkerkelijk verzoek van de organisatoren van de studenteprotesten. Wij moesten bij de gepubliceerde artikelen de foto's van herkenbare demonstranten weghalen. Zo niet, dan zouden zij niet met onze redactoren praten.

Dat laatste is anders eigen keuze. Je praat met ons of niet. Zoals redacties de vrije keus hebben om wel of niet over iemand te publiceren. Daarmee kan niemand ons verplichten, zelfs met rechters. Je kan ook nog best eisen dat ik niet wordt gefotografeerd, bijvoorbeeld vanwege privacy. Maar niet als je deelneemt aan een openbare demonstratie, als je in de openbaarheid jouw punt wilt maken, in dit geval rond Israël/Hamas/Gaza. Dan is het een nieuwsfeit en die valt onder de vrije nieuwsgaring. We zijn dan ook niet ingegaan op het verzoek.

Het past wel in een bredere trend, die werd uitlating in het fu-rool goed beschreven door verslaggever Stefan Raatgever. Hij koppelde twee nieuwsmakers aan elkaar die op het eerste gezicht niks met elkaar te maken hebben: de pro-Palestina-demonstranten in Amsterdam bij de UVA en Joost Klein (26), die bij het Songfestival werd gekroond als winnaar.

Raatgever schrijft: 'Nu steeds meer Gen Z'ers het nieuws bepaalt, valt op ze gebruiken niet alleen nauwelijks met traditionele media, ze willen er ook niet meer in figureren. De overeenkomsten onderling ontbreekt een kerngeest – en in het geval van de UVA-protesten op meerdere momenten zelfs een incinererende – steer en een groep Gen Z'ers (geboren tussen 1995 en 2010) die het niet uit van traditionele media nog maar nauwelijks inziet.'
Zij hebben hun eigen social media, voor hun eigen achterban.

Joost Klein, demonstrant en 'traditionele media'.

MOZAIEK 0318

VOORGANGERSTEAM
Kees Kraayenoord,
Nelinda Troost en vacant
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0318.nl
0318-734900 (dinsdag t/m vrijdag)
www.mozaiek0318.nl

MOZAIEK 0548

VOORGANGERSTEAM
Dinant Getkate (Junior),
Peter van Rijn en
Nienke Ris-Stolk (Junior)
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0548.nl
www.mozaiek0548.nl

MOZAIEK 0523

INTERIM LEIDERSTEAM*
Jan Willem Oosterhuis,
Aernout Kisteman en
Pauline Muusse
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0523.nl
www.mozaiek0523.nl

MOZAIEK 033

VOORGANGERSTEAM
Mieke Honing, Emiel Hop
en Marcel Koning
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek033.nl
033-3038800 (dinsdag, donderdag-
en vrijdagmorgen)
www.mozaiek033.nl

MOZAIEK 0521

TIJDELIJK LEIDERSTEAM
Adrienne Rook en
Peter Wattel
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0521.nl
www.mozaiek0521.nl

MOZAIEK 0599

INTERIM LEIDERSTEAM*
Jan Brouwer, Anita Kloppenburg,
Christa Prins en Harro Prins
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0599.nl
www.mozaiek0599.nl

MOZAIEK 055

VOORGANGERSTEAM
Job Vink en vacant
TIJDELIJK LEIDERSTEAM
Rudo Baksteen, Frank Keijzer
en Hans Haarsma
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek055.nl
www.mozaiek055.nl

MOZAIEK 036

VOORGANGERSTEAM
Arjen ten Brinke
en Daniëlle Rebel
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek036.nl
www.mozaiek036.nl

MOZAIEK 0321

INTERIM LEIDERSTEAM*
Amber Boeve, Chiel Naber
en Jacomine Tempelman
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0321.nl
www.mozaiek0321.nl

MOZAIEK 071

VOORGANGERSTEAM
Martijn Rutgers en
Jarno Zange
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek071.nl
www.mozaiek071.nl

MOZAIEK 0118

VOORGANGERSTEAM
Melvin Blankenstijn en
vacant
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0118.nl
www.mozaiek0118.nl

MOZAIEK

LEIDERSCHAPSTEAM
Arjen ten Brinke,
Kees Kraayenoord
en Johan Ravessloot

MOZAIEK 010

VOORGANGERSTEAM
Jan-Willem Bosman,
Ies Maaswinkel
en Eline van de Woestijne
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek010.nl
www.mozaiek010.nl

MOZAIEK 0512

INTERIM LEIDERSTEAM*
Martin Dol, John Willemse,
Pieter van der Zwan en
Maartje Smilde
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek0512.nl
www.mozaiek0512.nl

MOZAIEK 020

VOORGANGERSTEAM
Joël Boertjens en
Serge de Boer (interim)
CONTACTGEGEVENS
contact@mozaiek020.nl
www.mozaiek020.nl

* (Startende gemeentes hebben een interim Leiderschapsteam totdat er minimaal twee voorgangers zijn benoemd)